

Beleidsregels rechtmatigheid Participatiewet, IOAW en IOAZ 2023 gemeente Schiermonnikoog

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Schiermonnikoog;

Gelet op artikel 4:81 en titel 4.3. Algemene wet bestuursrecht;

Gelet op paragraaf 3.4, 6.4, paragraaf 6.5, artikel 17, artikel 18b, artikel 35, artikel 36b, artikel 48, derde lid, en artikel 50 van de Participatiewet, paragraaf 5 en artikel 13 van de Wet inkomensvoorziening ouder en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers, paragraaf 5 en artikel 13 van de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen;

b e s l u i t:

vast te stellen de: beleidsregels rechtmatigheid Participatiewet, IOAW en IOAZ 2023 gemeente Schiermonnikoog.

Hoofdstuk 1. Algemene bepalingen

Artikel 1.1. Begripsbepalingen

1. In deze beleidsregels wordt verstaan onder:
 - a. College: het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Schiermonnikoog;
 - b. IOAW: de Wet Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers;
 - c. IOAZ: de Wet Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen;
 - d. Bbz 2004: Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004;
 - e. Awb: Algemene wet bestuursrecht
 - f. Uitkering: algemene en bijzondere bijstand op grond van de Participatiewet of de uitkering op grond van de IOAW of de IOAZ.
2. Alle begrippen die in deze beleidsregels worden gebruikt en die niet nader omschreven worden hebben dezelfde betekenis als in de Participatiewet, Bbz 2004, IOAW, IOAZ en de Awb.

Hoofdstuk 2. In aanmerking te nemen middelen Participatiewet

Artikel 2.1. Begripsbepalingen

1. In dit hoofdstuk wordt verstaan onder:
 - a. Lopende rekening: de betaalrekening waarop inkomsten binnen komen en vaste lasten van worden betaald.
 - b. Motorvoertuig: alle gemotoriseerde voertuigen die bedoeld zijn om te worden voortbewogen. Voorbeelden van motorvoertuigen zijn auto's, trucks, motoren, landbouwvoertuigen, bromfietsen, gehandicaptenvoertuigen en motorboten.
 - c. Gift: elke financiële bevoordeling uit vrijgevigheid van personen of instellingen. Kenmerkend voor een gift is dat er geen sprake is van enige vorm van tegenprestatie of verplichtend karakter.

Artikel 2.2. Toepassingsbereik

Dit hoofdstuk geldt zowel voor de vaststelling van het recht op algemene bijstand als bijzondere bijstand.

Artikel 2.3. Saldo lopende rekening

Van het saldo op de lopende rekening wordt bij de aanvraag om bijstand geen bedrag vrijgelaten in verband met lopende uitgaven. Een negatief saldo op de lopende rekening moet als schuld worden aangemerkt en telt daarom mee bij de vaststelling van het vermogen.

Artikel 2.4. Vaststelling vermogen bij co-ouderschap

1. Van co-ouderschap is sprake wanneer de feitelijke opvoeding en verzorging van de kinderen gemiddeld twee dagen per week bij belanghebbende ligt. Afspraken over de verdeling moeten zijn vastgelegd in een rechtsgeldig opgesteld ouderschapsplan.
2. De vermogensgrens voor de co-ouder wordt vastgesteld op de vrijlating voor een alleenstaande ouder.

3. Eventueel inkomen en vermogen van het kind worden voor $x/7$ toegerekend aan betreffende ouder. Hierbij staat x voor het gemiddelde aantal dagen per week dat de co-ouder het kind verzorgt.

Artikel 2.5. Vaststellen vermogen bij verhuizing uit andere gemeente

1. Bij verhuizing van een belanghebbende uit een andere gemeente dienen het vermogen en de toepasselijke vermogensgrens opnieuw te worden vastgesteld.
2. Bij een verhuizing van een bijstandsgerechtigde vanuit de gemeente Dantumadiel of Noardeast-Fryslân naar de gemeente Schiermonnikoog wordt de vermogensvaststelling van de vertrek-gemeente aangehouden.

Artikel 2.6. Vaststelling vermogen bij wijziging leefvorm

1. Voor de bijstand geldt dat zoveel mogelijk wordt aangesloten bij de vermogensvaststelling, zoals deze aanwezig was bij aanvang van de bijstand, voorafgaand aan de wijziging van de leefsituatie. Het deel van het vermogen dat toekomt aan personen die niet meer tot het gezin behoren, wordt daarbij buiten beschouwing gelaten.
2. Als het niet mogelijk is om het vermogen opnieuw vast te stellen op basis van het eerdere vast-gestelde vermogen, vindt een volledig nieuwe vermogensvaststelling plaats per de datum van de wijziging van de leefsituatie.

Artikel 2.7. Vrijlaten giften, loterijprijzen en gokopbrengsten

1. Een gift wordt vrijgelaten als deze is bedoeld voor kosten waarvoor de belanghebbende, zonder de gift, een vergoeding bijzondere bijstand of WMO-voorziening zou krijgen.
2. Andere giften dan genoemd in het eerste lid, worden op jaarbasis tot een bedrag van € 1.200,- vrijgelaten. Als de gift of giften meer bedragen dan € 1.200,-, wordt het meerdere aangemerkt als middel, zoals bedoeld in artikel 31 Participatiewet.
3. Ontvangsten als gevolg van een prijs, loterij of via gokopbrengsten zijn middelen welke als inkomen dienen te worden aangemerkt. Ontvangen inkomen als gevolg van een prijs, loterij of via gokop-brengsten worden vrijgelaten tot het drempelbedrag van € 100,- per maand.
4. Bij een gift in natura bepaalt het college wat de gift waard is in geld en of dit tot de middelen ge-rekend wordt.
5. Er geldt alleen een informatieplicht op grond van artikel 17, lid 1 Participatiewet bij het ontvangen van giften, wanneer het (gezamenlijke) bedrag op jaarbasis boven de € 1.200,- uitkomt. Voor ontvangsten als gevolg van een prijs, loterij of via gokopbrengsten geldt deze informatieplicht voor ontvangen inkomen boven de €100,- per maand.

Artikel 2.8. Waarde motorvoertuigen

1. Motorvoertuigen behoren tot het vermogen als bedoeld in artikel 34 van de wet.
2. Eén auto, motor of ander motorvoertuig met een waarde tot maximaal 3.500,- wordt beschouwd als algemeen gebruikelijk. Als de waarde meer bedraagt dan € 3.500,-, wordt het meerdere aan-gemerkt als vermogen. Wanneer belanghebbende over meerdere voertuigen beschikt, wordt de vrijlating toegepast op het voertuig met de hoogste waarde. Overige voertuigen worden volledig tot het vermogen gerekend.
3. De waarde van het motorvoertuig kan bij de vermogensvaststelling buiten beschouwing worden gelaten als het motorvoertuig onmisbaar is in verband met werk en/of invaliditeit en verkoop van de auto wegens bijzondere omstandigheden niet kan worden gevegd.
4. Voor de vaststelling van de waarde van het motorvoertuig wordt als richtlijn de koerslijst van de ANWB gehanteerd, waarbij de laagste verkoopprijs leidend is. Indien het motorvoertuig niet vindbaar is op de koerslijst, dan wordt:
 - a. een gemiddelde genomen van de waarde van drie vergelijkbare motorvoertuigen op ver-koopsites; of
 - b. de waarde vastgesteld op basis van een verifieerbare aankoopnota, niet ouder dan een jaar; of
 - c. de waarde van de auto vastgesteld door een erkend taxateur of iemand die voor de betref-fende auto in elk geval als deskundig taxateur is aan te merken. De kosten van taxatie komen ten koste van de gemeente.

Artikel 2.9. Reservering uitvaartkosten

De waarde van een uitvaartverzekering in natura wordt volgens de regels van de wet in beginsel niet gerekend tot het vermogen waarover redelijkerwijs kan worden beschikt. De waarde van een kapitaal-verzekering die is bestemd voor begrafenis- of crematiekosten wordt op basis van deze regeling evenmin in aanmerking genomen als vermogen mits wordt voldaan aan de volgende cumulatieve voorwaarden:

- a. de bijstandsgerechtigde (en/of diens ten laste komende kinderen) is de persoon op wiens leven de verzekering is afgesloten (de verzekerde);

- b. het vrij te komen kapitaal is bestemd voor de voldoening van de kosten van uitvaart van de bijstandsgerechtigde (en/of diens tenlaste komende kinderen, hetgeen dient te blijken uit de polisvoorwaarden;
- c. het betreft geen combinatie van een uitvaartpolis en een verzekering welke uitkeert bij in leven zijn op een bepaalde datum;
- d. het betreffende vermogen is niet ontstaan als gevolg van een eenmalige storting welke heeft plaatsgevonden op een moment waarop redelijkerwijs te verwachten viel dat er een beroep op bijstand zou worden gedaan en aldus dient te worden gekwalificeerd als het betonen van tekortschietend besef van verantwoordelijkheid voor de voorziening in het bestaan. Hieronder wordt niet verstaan de maandelijkse reguliere premiebetaling.

Artikel 2.10. Opbrengsten in verband met zonnepanelen

Opbrengsten die voortkomen uit zonnepanelen voor eigen gebruik en zijn verbonden aan de eigen bewoonde woning (koop of huur), worden niet aangemerkt als inkomen, zoals bedoeld onder artikel 32 Participatiewet.

Hoofdstuk 3. Algemene bijstand en uitkering IOAW en IOAZ

Paragraaf 1. Algemene bepalingen

Artikel 3.1. Begripsbepalingen

1. In dit hoofdstuk wordt verstaan onder:
 - a. commerciële verhuur: het in gebruik geven van een onroerende zaak voor een bepaalde periode aan een huurder, tegen periodieke betaling én marktconforme prijs;
 - b. kostganger: degene die tegen een financiële vergoeding een gedeelte van een woning huurt van iemand die de woning in zijn geheel huurt van een ander dan wel in eigendom heeft, waarbij de huurder/ eigenaar en de kostganger geen partners van elkaar zijn of bloedverwanten in de eerste graad. Het verschil tussen de huurder en de kostganger is dat de kostganger naast het woongenot ook de maaltijden op kosten van de verhuurder nuttigt;
 - c. woning: een woning als bedoeld in artikel 1, onderdeel k en i, Wet op de huurtoeslag, alsmede een woonwagen of woonschip, als bedoeld in artikel 3, zesde lid van de Participatiewet;
 - d. gehuiddennorm: de norm zoals bedoeld in artikel 21 onderdeel b Participatiewet;
 - e. woonkosten:
 - Indien de belanghebbende een huurwoning bewoont, de per maand geldende huurprijs als omschreven in artikel 1, onder d, Wet op de huurtoeslag.
 - Indien de belanghebbende een eigen woning bewoont, de tot een bedrag per maand omgerekende som van de ten behoeve van de financiering van de woning verschuldigde hypotheekrente en de aflossing;
 - Indien de belanghebbende een (anti) krakerswoning bewoont, de maandelijks verschuldigde bruikleenvergoeding;
 - f. andere woonlasten: kosten in verband met gas, water en elektra en gemeentelijke heffingen. In het geval van een eigen woning: de in verband met het in eigendom hebben van de woning te betalen zakelijke lasten (het rioolrecht, het eigenaarsdeel van de onroerende zaak belasting, de opstalverzekering, het eigenaarsdeel van de waterschapslasten en de erfpachtcanon) en de kosten van onderhoud;
 - g. commerciële prijs: de op basis van een schriftelijke overeenkomst overeengekomen commerciële prijs zoals bedoeld in:
 - artikel 19a, eerste lid, sub b en c van de Participatiewet;
 - artikel 5, achtste lid, sub b en c van de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW); en
 - artikel 5, zevende lid, sub b en c van de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ);
 - h. bijstandsgerechtigde: de persoon die algemene bijstand ontvangt voor de kosten levensonderhoud op grond van de Participatiewet.

Paragraaf 2. Bepalingen Participatiewet, IOAW en IOAZ

Artikel 3.2. Moment uitbetalen vakantietoeslag

1. Op verzoek van belanghebbende kan naar oordeel van het college gereserveerde vakantietoeslag eerder uitbetaald worden vanwege individuele omstandigheden, bijvoorbeeld voor
 - a. de aanschaf van noodzakelijke duurzame gebruiksgoederen; of
 - b. dreigende uithuiszetting; of
 - c. afsluiting van energie; of

- d. broodnood.
- 2. Het vakantiegeld kan alleen uitgekeerd worden, wanneer dit niet vatbaar is voor beslag.

Artikel 3.3. Verkorte aanvraagprocedure

1. Er kan een verkorte aanvraagprocedure toegepast worden in het geval dat belanghebbende na dertig dagen en binnen zes maanden na beëindiging vanwege werkaanvaarding, een hernieuwd beroep op een uitkering doet. Er kan volstaan worden met een controle op gewijzigde omstandigheden en actuele vermogensgegevens. De aanvraag moet worden ingediend via een daarvoor bestemd formulier.
2. In beginsel worden bewijsstukken die in het dossier aanwezig zijn niet nogmaals opgevraagd. In verband met de vermogensvaststelling kan belanghebbende worden verzocht om afschriften van bank- en spaarrekeningen te verstrekken over de periode vanaf de dag van beëindiging tot de mogelijke ingangsdatum van de uitkering.
3. Indien belanghebbende een persoon jonger dan 27 jaar is en er voldaan wordt aan de voorwaarden als bedoeld in het eerste lid, kan worden afgezien van de zoekperiode, zoals bedoeld in artikel 41 lid 4 Participatiewet.

Artikel 3.4. Personen zonder (geldig) identiteitsbewijs

1. De belanghebbende die bij de aanvraag van een uitkering niet beschikt over een (geldig) identiteitsbewijs zal zelf en voor eigen rekening een dergelijk document opnieuw moeten aanvragen. In uitzonderlijke gevallen kan bij een aanvraag een voorschot verstrekt worden om deze kosten te kunnen voldoen.
2. Is de identiteit van de persoon met Nederlandse nationaliteit eerder vastgesteld, dan wordt ook een verlopen identiteitsbewijs of rijbewijs geaccepteerd als legitimatie, tenzij er twijfels bestaan omtrent de identiteit, nationaliteit en/of het verblijfsrecht.

Artikel 3.5. Tijdelijke inwoning vanwege noodopvang

1. Bij de uitkeringsgerechtigde die personen, tijdelijk laat inwonen en waarbij sprake is van een crisissituatie of hulpbehoefvendheid, kan besloten worden om:
 - a. de kostendelersnorm bij de uitkeringsgerechtigde niet toe te passen voor een periode van maximaal zes maanden, gerekend vanaf de dag dat de woonsituatie is gewijzigd;
 - b. de bijstandsnorm bij de bijstandsgerechtigde niet aan te passen bij een vermoeden van een gezamenlijke huishouding en het definitieve moment van beoordeling van de woon- en leefsituatie uit te stellen naar een later gelegen datum. Deze beoordeling vindt uiterlijk binnen zes maanden plaats, gerekend vanaf de dag dat de woonsituatie is gewijzigd.
2. De uitkeringsgerechtigde en de personen die inwonen zijn verplicht er alles aan te doen om de tijdelijke situatie zo snel mogelijk op te lossen.
3. Voorbeelden van crisissituaties, zoals bedoeld in het eerste lid zijn daklozen of mensen die dakloos dreigen te raken wegens een verbroken relatie, beëindiging detentie of een onveilige thuissituatie.

Artikel 3.6. Commerciële relatie kostendelersnorm

1. Voor de beoordeling of sprake is van een commerciële prijs voor kamerhuur en daarmee het niet toepassen van de kostendelersnorm, wordt gebruik gemaakt van de rekenmethodiek van de Huurcommissie. Een kale huurprijs wordt commercieel geacht wanneer die per maand:
 - a. hoger is dan 25% van de op 1 januari van elk jaar geldende gehuwendennorm, of
 - b. tenminste 75% bedraagt van de volgens de methodiek van de Huurcommissie berekende maximale huurprijs.
2. Voor de beoordeling of sprake is van een commerciële prijs voor kost en inwoning van een kostganger en daarmee het niet toepassen van de kostendelersnorm, wordt gebruik gemaakt van de rekenmethodiek van de Huurcommissie, alsmede van de normen van het Nibud voor de kosten van voeding per persoon per dag. Een prijs voor kost en inwoning van een kostganger wordt commercieel geacht wanneer die per maand:
 - a. hoger is dan 40% van de op 1 januari van elk jaar geldende gehuwendennorm, of
 - b. tenminste 75% bedraagt van de volgens de methodiek van de Huurcommissie berekende maximale huurprijs, verhoogd met 30 maal de toepasselijke Nibudnorm voor voeding per persoon per dag.
3. Indien het om een overeengekomen huurbedrag gaat, waarin water- en energielasten of abonnementen voor telefoon, televisie of internet zijn inbegrepen, wordt een op de Nibudnorm gebaseerd bedrag afgetrokken van de huurprijs. Hierbij wordt rekening gehouden met het aantal personen die tot het huishouden behoort.

Paragraaf 3. Bepalingen Participatiewet

Artikel 3.7. Inkomsten vanwege kamerhuurders/kostgangers

1. Wanneer een bijstandsgerechtigde optreedt als kamerverhuurder, -onderverhuurder of kostgever en de overeengekomen prijs conform deze beleidsregels wordt aangemerkt als commercieel, worden de inkomsten daaruit in aanmerking genomen bij de vaststelling van de hoogte van de bijstand conform artikel 19 in samenhang met paragraaf 3.4 van de Participatiewet.
2. Met de inkomsten samenhangende kosten worden slechts op de inkomsten in mindering gebracht nadat de belanghebbende de hoogte daarvan middels een boekhouding en/of afzonderlijke bewijsstukken heeft aangetoond.

Artikel 3.8. Verlaging wegens ontbreken woonkosten

1. De verlaging van de norm in verband met de woonsituatie, als bedoeld in artikel 27 van de Participatiewet bedraagt:
 - a. 20% van de gehuwdennorm indien een woning wordt bewoond waaraan voor de belanghebbende geen woonkosten en geen andere woonlasten zijn verbonden;
 - b. 10% van de gehuwdennorm indien een woning wordt bewoond, waaraan voor de belanghebbende geen woonkosten zijn verbonden maar de belanghebbende wel de andere woonlasten betaalt;
 - c. 20% van de gehuwdennorm indien geen woning wordt bewoond.
2. Wanneer een verlaging zoals bedoeld onder het eerste lid wordt toegepast tijdens bijstandsverlening, kan de verlaging pas ingaan, zes maanden nadat de persoon hierover schriftelijk in kennis is gesteld.

Artikel 3.9. Ingangsdatum normwijziging bij verblijf in inrichting

1. Bij opname in een inrichting wordt de bijstand gedurende drie maanden, gerekend van de eerste dag van de maand volgend op de eerste dag van opname, ongewijzigd voortgezet.
2. Na het verstrijken van de in het eerste lid genoemde termijn wordt de uitkering gewijzigd in de norm als bedoeld in artikel 23 van de Participatiewet.
3. Van het eerste lid kan worden afgeweken wanneer de toepassing hiervan nadelige gevolgen heeft voor belanghebbende en/of zijn medebewoners.

Artikel 3.10. Verlaging schoolverlaters

Het college maakt geen gebruik van de mogelijkheid tot het verlagen van de norm in het kader van schoolverlaters, zoals bedoeld in artikel 28 Participatiewet.

Artikel 3.11. Toekennen bijstand met terugwerkende kracht

In afwijking van artikel 44 lid 1 Participatiewet is het mogelijk om bijstand met terugwerkende kracht toe te kennen, wanneer er eerst een beroep is gedaan op een voorliggende voorziening en vervolgens is gebleken dat deze voorziening is afgewezen. Indien binnen een redelijke termijn (5 werkdagen na ontvangst afwijzingsbesluit) alsnog een beroep wordt gedaan op bijstand, kan de meldingsdatum van de aanvraag van de voorliggende voorziening aangenomen worden als ingangsdatum voor bijstand.

Artikel 3.12. Vergoeding leden stembureaus

De vergoeding, welke een stembureaulid ontvangt, wordt gezien als inkomen. Gezien het karakter van deze inkomsten worden deze inkomsten vrijgelaten op een uitkering en hoeven derhalve niet gemeld te worden aan het college.

Hoofdstuk 4. Bijzondere bijstand

Paragraaf 1. Algemene bepalingen

Artikel 4.1. Begripsbepalingen

1. In dit hoofdstuk wordt verstaan onder:
 - a. bijzondere bijstand: de bijstand als bedoeld in artikel 35 lid 1 van de Participatiewet;
 - b. draagkracht: het gedeelte van het inkomen en/of vermogen dat de belanghebbende geacht wordt aan te wenden om in de kosten waarvoor bijzondere bijstand wordt aangevraagd te voorzien;
 - c. draagkrachtperiode: de periode waarover de draagkracht van de belanghebbende wordt vastgesteld;
 - d. bijstandsnorm: de norm zoals bedoeld in artikel 5 sub c van de Participatiewet;
 - e. middelen: alle vermogens- en inkomensbestanddelen als bedoeld in artikel 31, eerste lid Participatiewet;

- f. inkomen: het totaal van het inkomen als bedoeld in artikel 32 en 33 van de Participatiewet, met uitzondering van de middelen bedoeld in artikel 31 lid 2 Participatiewet en artikel 33 lid 5 Participatiewet.
- g. vermogen: het vermogen als bedoeld in artikel 34 Participatiewet;
- h. huishoudelijke hulp: het ondersteunen bij of het overnemen van activiteiten op het gebied van het verzorgen van het huishouden van een persoon dan wel van de leefeenheid waartoe een persoon behoort;
- i. statushouder: Verblijfsgerechtigde vreemdeling die ingevolge de Vreemdelingenwet als vluchteling is toegelaten dan wel beschikt over een op grond van een asielaanvraag verleende vergunning of over een voorwaardelijke vergunning tot verblijf.

Artikel 4.2. Moment aanvragen bijzondere bijstand (terugwerkende kracht)

1. Een aanvraag voor bijzondere bijstand moet in beginsel worden ingediend vóórdat de kosten zijn gemaakt.
2. In afwijking op het eerste lid kan de bijstand worden verstrekt voor kosten, gemaakt in de periode van één (1) maand voorafgaand aan de eerste dag van de maand waarin de aanvraag is ingediend, onder de voorwaarde dat het college de noodzaak van de kosten nog kan vaststellen.

Artikel 4.3. Draagkracht

1. Draagkrachtregels in dit artikel zijn van toepassing, tenzij elders in deze beleidsregels anders is bepaald.
2. De draagkracht uit inkomen wordt gevormd door een percentage van 50% van het inkomen boven de van toepassing zijnde bijstandsnorm, inclusief vakantietoeslag.
3. In afwijking op het tweede lid, bedraagt de draagkracht 100% van het inkomen boven de van toepassing zijnde bijstandsnorm bij:
 - a. algemene kosten, zoals woonkosten;
 - b. kosten van vaste lasten bij opname in een inrichting;
 - c. kosten voor bewind;
 - d. kosten voor curatele en mentorschap;
 - e. kosten levensonderhoud van 18- t/m 20-jarigen niet in inrichting verblijvend;
 - f. kosten van levensonderhoud 18- t/m 20-jarigen in inrichting verblijvend.
4. In geval een belanghebbende bij een aanvraag voor bijzondere bijstand wisselende inkomsten heeft dan dient voor de bepaling van de draagkracht het netto inkomen, inclusief vakantietoeslag, over een periode van drie maanden, voorafgaand aan de eerste dag van de maand waarin de kosten zich hebben voorgedaan te worden gemiddeld.
5. Bij de bepaling van de draagkracht uit inkomen is de kostendelersnorm als bedoeld in artikel 22a Participatiewet niet van toepassing.
6. Indien belanghebbende zich in de voorbereidende fase bevindt of is toegelaten tot de Wet Schuldsanering Natuurlijke Personen (WSNP) of een minnelijk schuldregelingstraject volgt, wordt geen draagkracht aanwezig geacht.
7. De draagkracht uit vermogen bedraagt 100% van het in aanmerking te nemen vermogen als bedoeld in artikel 34 Participatiewet, met uitzondering van de middelen bedoeld in artikel 34 lid 2 Participatiewet.
8. De aanspraak op de individuele inkomenstoeslag wordt als niet als middel gerekend, tenzij het gaat om kosten met betrekking op de aanschaf, reparatie en of vervanging van duurzame gebruiks-goederen en of overige inrichtingskosten.
9. Vakantietoeslag wordt berekend via de gemelde rekenformules in artikel 11, 12, 13 en 14 van de Regeling Participatiewet, IOAW en IOAZ. In het geval van de beoordeling vakantietoeslag bij inkomsten uit een volledige uitkering op grond van de Algemene Ouderdomswet (AOW) wordt aangesloten bij artikel 14 van de Regeling Participatiewet, IOAW en IOAZ.

Artikel 4.4. Draagkrachtperiode

1. De draagkracht wordt vastgesteld voor de duur van twaalf (12) maanden en gaat in op de eerste dag van de maand waarin de oudste kosten zijn gemaakt.
2. Bij incidentele bijzondere bijstand wordt de draagkracht over het gehele draagkrachtjaar in aanmerking genomen. De draagkracht wordt in één keer verrekend.
3. Bij bijzondere bijstand die maandelijks periodiek wordt betaald, wordt de draagkracht per maand afgetrokken van de kosten waarvoor bijstand wordt verstrekt.
4. Bij meerdere aanvragen per draagkrachtperiode dient rekening te worden gehouden met de reeds vastgestelde draagkracht.
5. De draagkracht kan in afwijking van het eerste lid worden vastgesteld voor een afwijkende periode indien de aard van de bijzondere kosten of de inkomenssituatie van belanghebbende daartoe aanleiding geeft.

6. Wanneer belanghebbende algemene bijstand ontvangt, kan de draagkrachtperiode voor bepaalde periodieke kostensoorten worden vastgesteld voor onbepaalde tijd (voor sub c totdat het desbetreffende kind, waarvoor bijzondere bijstand is aangevraagd 18 jaar is). Middels hercontrole wordt jaarlijks gecontroleerd of de bijstand wordt verstrekt naar de juiste vorm en hoogte. Het gaat hierbij om de volgende kostensoorten:
 - a. Bewind;
 - b. Curatele en mentorschap;
 - c. Reiskosten voortgezet onderwijs;
 - d. Medische kosten, waarbij sprake is van langdurig gebruik.

Artikel 4.5. Wijziging draagkracht tijdens draagkrachtperiode

1. De draagkracht wordt vastgesteld op het moment dat het recht op bijzondere bijstand ontstaat en geldt in beginsel voor de gehele draagkrachtperiode.
2. Bij incidentele bijzondere bijstand worden wijzigingen in het inkomen of vermogen, die zich voordoen gedurende de draagkrachtperiode en die ten tijde van het vaststellen van de draagkracht niet voorzienbaar waren, in beginsel niet meegenomen.
3. De draagkracht wordt bij periodieke kosten opnieuw vastgesteld gedurende een lopende draagkrachtperiode als:
 - a. belanghebbende hierom verzoekt; of
 - b. het in aanmerking te nemen inkomen per maand 10% of meer stijgt; of
 - c. de toepasselijke vermogensgrens wordt overschreden.

Artikel 4.6. Drempelbedrag

Er wordt geen drempelbedrag gehanteerd voor de kosten voor bijzondere bijstand.

Paragraaf 2. Kosten van medische aard

Artikel 4.7. Opvragen medisch advies

Indien er bijzondere bijstand wordt gevraagd voor medische kosten waarvoor geen voorliggende voorziening voorhanden is en als uit dossieronderzoek blijkt dat aanvrager niet bekend is of anderszins waaruit de noodzakelijkheid van deze kosten blijkt, dient een advies te worden opgevraagd bij een onafhankelijk medisch adviseur.

Artikel 4.8. Medische kosten

1. Medische kosten komen in beginsel niet voor bijzondere bijstand in aanmerking omdat de Zorgverzekeringswet (Zvw), de Regeling zorgverzekering, de Wet maatschappelijke ondersteuning (WMO) en de Wet langdurige zorg (Wlz) voorliggend zijn.
2. In afwijking van het eerste lid, komen in principe de kosten van orthodontie voor kinderen jonger dan 18 jaar wel in aanmerking voor bijzondere bijstand, indien de ouders niet afdoende verzekerd zijn.
3. In afwijking op het eerste lid, is bijzondere bijstand voor (meer)kosten als gevolg van mogelijk, wanneer sprake is van uit bijzondere omstandigheden voortvloeiende noodzakelijke kosten. Hierbij gaat het om de kosten van:
 - a. maaltijdvoorzieningen;
 - b. stookkosten;
 - c. bewassing, kledingslijtage en schoeisel;
 - d. dieetkosten.
4. Indien er sprake is van uit bijzondere medische of sociale omstandigheden voortvloeiende noodzakelijke kosten, is in afwijking op het eerste lid, bijzondere bijstand mogelijk voor de kosten van:
 - a. kosten voor (personen)alarmering;
 - b. meerkosten verband houdend met het gebruik van een telefoon.
5. De vergoeding van de bijzondere bijstand is gelijk aan de feitelijke kosten, maar maximaal:
 - a. de vergoeding die de collectieve aanvullende verzekering AV-Frieso Compleet geeft voor de medische kosten; of
 - b. de richtlijn van het Nibud of de GMD-lijst.

Artikel 4.9.

Vervallen

Artikel 4.10. Standaard aanvullende of collectieve zorgverzekering en eigen risico

1. De premie voor een aanvullende zorgverzekering komt niet voor bijzondere bijstand in aanmerking. Het betreft hier immers vrijwillig te maken kosten.
2. Het college verleent op grond van artikel 35 lid 3 Participatiewet categoriale bijzondere bijstand in de vorm van een aanvullende zorgverzekering en een tegemoetkoming in de premie van een dergelijke verzekering via De Friesland Zorgverzekeraar: de AV-Frieso. Artikel 4.3. van deze beleidsregels, zijn niet van toepassing. Voorwaarden voor deelname aan de AV- Frieso, zijn dat de belanghebbende ten tijde van de aanvraag:
 - a. een inkomen heeft dat niet meer bedraagt dan 120% van de van toepassing zijnde bijstandsnorm en;
 - b. een vermogen bezit dat de vermogensgrens niet overschrijdt, waarbij het vermogen in de (zelf bewoonde) eigen woning, motorvoertuigen en sieraden worden uitgesloten.
3. Kosten voor het verplicht eigen risico van de Zorgverzekeringswet komen in beginsel niet voor bijzondere bijstand in aanmerking.
4. Voor een vrijwillig gekozen hoger eigen risico bestaat eveneens geen recht op bijzondere bijstand.

Paragraaf 3. Kosten in verband met wonen

Artikel 4.11. Woonkostentoeslag huurders en verhuisplicht

1. Periodieke woonkosten van huurders komen in beginsel niet voor bijzondere bijstand in aanmerking omdat:
 - a. zij behoren tot de algemeen noodzakelijke kosten van het bestaan, die worden geacht uit een inkomen ter hoogte van de bijstandsnorm betaald te kunnen worden; en
 - b. de Wet op de huurtoeslag (Wht) wordt beschouwd als een voorliggende voorziening die passend en toereikend is.
2. In afwijking op het eerste lid is bijzondere bijstand mogelijk indien:
 - a. de periodieke woonkosten hoger zijn dan hetgeen aan woonkosten betaald kan worden uit de bijstandsnorm; en
 - b. er sprake is van noodzakelijke zelfstandige huisvesting.
3. De hoogte van de woonkostentoeslag wordt berekend op basis van de rekensystematiek van de Wet op de huurtoeslag.
4. De in het tweede lid bedoelde woonkostentoeslag wordt toegekend voor de periode van maximaal 6 maanden en kan na afloop telkens met een jaar worden verlengd indien belanghebbende nog niet over goedkopere woonruimte beschikt en dit hem niet te verwijten valt.
5. Aan deze toekenning wordt aan de belanghebbende met woonkosten hoger dan de maximale huurgrens als bedoeld in artikel 13 Wet op de huurtoeslag, op grond van artikel 55 van de Participatiewet de verplichting opgelegd om binnen een te bepalen periode actief te zoeken naar goedkopere huisvesting. Hierbij wordt in ieder geval verwacht dat belanghebbende:
 - a. ingeschreven staat als woningzoekende;
 - b. consequent en adequaat reageert op aangeboden goedkopere huisvesting, ongeacht de aard of de ligging van de woning.

Artikel 4.12. Woonkostentoeslag woningeigenaren en verhuisplicht

1. Het college kan bijzondere bijstand verlenen in de vorm van een woonkostentoeslag voor bewonen van de eigen woning.
2. De hoogte van de woonkostentoeslag wordt berekend op basis van de rekensystematiek van de Wet op de huurtoeslag.
3. De in het eerste lid bedoelde woonkostentoeslag wordt toegekend voor de periode van maximaal 6 maanden en kan na afloop telkens met een jaar worden verlengd indien belanghebbende nog niet over goedkopere woonruimte beschikt en dit hem niet te verwijten valt.
4. Aan deze toekenning wordt aan de belanghebbende met woonkosten hoger dan de maximale huurgrens als bedoeld in artikel 13 Wet op de huurtoeslag, op grond van artikel 55 van de Participatiewet de verplichting opgelegd om binnen een te bepalen periode actief te zoeken naar goedkopere huisvesting. Hierbij wordt in ieder geval verwacht dat belanghebbende:
 - a. ingeschreven staat als woningzoekende;
 - b. consequent en adequaat reageert op aangeboden goedkopere huisvesting, ongeacht de aard of de ligging van de woning.
5. De woonkostentoeslag wordt voorlopig toegekend als de hoogte van de teruggaaf inkomstenbelasting en de hoogte van de hypotheekrente nog niet definitief vaststaan. Belanghebbende moet de definitieve aanslag van de Belastingdienst en de jaaropgave van de hypotheekverstrekker inle-

veren zodra hij deze heeft ontvangen. De woonkostentoeslag wordt dan definitief vastgesteld. Te veel verstrekte bijstand wordt teruggevorderd. Bij een hogere definitieve vaststelling vindt een nabetaling plaats.

6. De in het eerste lid bedoelde woonkostentoeslag kan verleend worden voor:
 - a. de rente die verband houdt met de woning, zoals de hypotheekrente;
 - b. in afwijking op sub a mogen de hypotheekrente voor leningen anders dan voor de woning, bijvoorbeeld voor een auto of caravan, en de aflossing van de hypotheek niet worden meegeteld;
 - c. zakelijke lasten in verband met het hebben van eigendom, zoals rioolrechten, eigenaarsdeel waterschapslasten, erfpachtcanon, premies van verzekeringen tegen brand- en stormschade (alleen voor de opstallen) en eigenaarsdeel onroerende zaakbelasting (dus niet het gebruikersdeel).

Artikel 4.13. Verhuiskosten

1. Verhuiskosten komen voor bijzondere bijstand in aanmerking indien er sprake is van uit bijzondere omstandigheden voortvloeiende noodzakelijke kosten en er geen voorliggende voorziening voorhanden is, zoals een lening bij de Kredietbank Nederland.
2. De noodzaak van een verhuizing wordt in ieder geval aangenomen als:
 - a. belanghebbende verhuist vanuit een woning met een huur boven de maximale huurgrens naar een goedkopere woning en er op grond van artikel 4.11. of 4.12. van deze beleidsregels bijstand is verstrekt;
 - b. er een medische of sociale noodzaak is en er geen aanspraak gemaakt kan worden op een voorliggende voorziening.
3. Onder verhuiskosten zoals bedoeld onder het eerste lid worden verstaan:
 - a. eerste maand huur en administratiekosten;
 - b. transportkosten.

Artikel 4.14. Duurzame gebruiksgoederen en overige inrichtingskosten

1. Kosten voor duurzame gebruiksgoederen en overige inrichtingskosten komen voor bijzondere bijstand in aanmerking, indien er sprake is van uit bijzondere omstandigheden voortvloeiende noodzakelijke kosten, waarbij een lening bij de Kredietbank Nederland als een voorliggende voorziening geldt.
2. Bijzondere bijstand voor duurzame gebruiksgoederen wordt in de vorm van een lening verstrekt.
3. In afwijking van het tweede lid wordt bijzondere bijstand voor duurzame gebruiksgoederen in de vorm van bijstand om niet verstrekt op het moment dat de belanghebbende 36 maanden heeft afgelost op de verstrekte leenbijstand of op de lening bij de Kredietbank Nederland.
4. Bij het vaststellen van de hoogte van de bijzondere bijstand voor duurzame gebruiksgoederen geldt 45% van de richtprijs zoals genoemd in de Prijzengids van het Nibud.
5. In afwijking van het vierde lid wordt voor de aanvraag van een noodzakelijk huishoudelijk apparaat met een hoog energieverbruik, de volledige kosten voor een nieuw apparaat vergoed op basis van het meest gunstige energielabel en maximaal de richtprijs zoals genoemd in de Prijzengids van het Nibud. Het gaat hierbij om de volgende apparaten:
 - a. Wasmachine;
 - b. Koelkast;
 - c. Vrieskast;
 - d. Koel- vriescombinatie.
6. Indien de aanvraag betrekking heeft op de volledige inrichting van een woning bedraagt de hoogte van de noodzakelijke kosten maximaal 50% van het bedrag dat in de Nibud-prijzengids genoemd wordt per inventarispakket naar huishoudtype.
7. Bij een echtscheiding of een daarmee te vergelijken situatie wordt bij de vaststelling van de hoogte van de noodzakelijke kosten er van uitgegaan dat belanghebbende over ten minste 50% van de inboedel kan beschikken.
8. Indien de aanvraag betrekking heeft op de volledige inrichting van een kamer bedraagt de hoogte van de noodzakelijke kosten maximaal 30% van het bedrag dat in de Nibud-prijzengids genoemd wordt per inventarispakket naar huishoudtype.
9. Indien de aanvraag betrekking heeft op de volledige inrichting van een woning of kamer, wordt een bedrag van maximaal € 200,00 voor de kosten van overige inrichtingskosten verstrekt.
10. Voor statushouders kan vanwege het volgen van het verplichte inburgeringsprogramma, bijzondere bijstand worden verleend voor de kosten van:
 - a. een PC of laptop, tot een maximum bedrag van € 250,00;
 - b. indien noodzakelijk: een fiets, tot een maximum bedrag van € 100,00.

Artikel 4.15. Babyuitzet

1. Kosten voor babyuitzet komen voor bijzondere bijstand in aanmerking, indien er sprake is van uit bijzondere omstandigheden voortvloeiende noodzakelijke kosten en er geen voorliggende voorziening voorhanden is, zoals een lening bij de Kredietbank Nederland.
2. Bij het vaststellen van de hoogte van de bijzondere bijstand geldt 50% van de richtprijs zoals genoemd in de Prijzengids van het Nibud.
3. Indien de aanvraag betrekking heeft op een volledige babyuitzet bedraagt de hoogte van de noodzakelijke kosten maximaal 50% van het bedrag dat in de Nibud-prijzengids genoemd wordt als basispakket babyuitzet.

Paragraaf 4. Eigen bijdrage

Artikel 4.16. Kinder- of peuteropvang vanwege sociaal-medische indicatie

1. Bijzondere bijstand is mogelijk aan gezinnen die op grond van een sociaal-medische indicatie kosten voor kinder- of peuteropvang moeten maken en er voldaan is aan de volgende voorwaarden:
 - a. het betreffende kind of de betrokken ouder tot de categorie personen behoort met een lichamelijke, zintuiglijke, verstandelijke of psychische beperking en waarvoor is komen vast te staan dat een of meer van deze beperkingen kinderopvang noodzakelijk maken, of
 - b. er is vastgesteld dat de veiligheid van het kind in het geding is, of
 - c. er is vastgesteld dat kinderopvang in het belang van een goede en gezonde ontwikkeling van het betreffende kind noodzakelijk is, of
 - d. er is vastgesteld dat er sprake is van een crisissituatie waardoor de ouder tijdelijk niet in staat is de verzorging of betaling van de opvang op zich te nemen, of
 - e. de noodzaak voor kinderopvang blijkt uit andere stukken van een huisarts of andere instellingen voor zover die een sociaal of medisch oordeel kunnen vormen over de ouder of het betreffende kind, en
 - f. de opvang plaats vindt in een kindercentrum of door een gastouder.
2. De bijdrage voor de in het eerste lid genoemde doelgroep wordt toegekend voor maximaal één jaar. Na een herbeoordeling kan verlenging plaatsvinden.
3. Op grond van individuele omstandigheden kan afgeweken worden van de draagkrachtregels zoals bedoeld in artikel 4.3. van deze beleidsregels.

Paragraaf 5. Reiskosten

Artikel 4.17. Reiskosten voor bezoeken gezinsleden of naaste familieleden

1. Reiskosten voor bezoek aan zieke of gedetineerde gezinsleden of naaste familieleden komen in beginsel niet voor bijzondere bijstand in aanmerking, omdat belanghebbende wordt geacht de vervoerskosten te kunnen voldoen uit een inkomen ter hoogte van de bijstandsnorm.
2. In afwijking op het eerste lid is bijzondere bijstand mogelijk indien er sprake is van het bezoeken van een partner (waarmee samen wordt gewoond) of een inwonend kind, die in verband met ziekte voor langere tijd is opgenomen in een ziekenhuis of (verpleeg)instelling en waarbij het ziekenhuis of instelling buiten de gemeente is gelegen. Waarbij geldt dat maximaal de eerste twee weken dagelijks en daarna drie keer per week een bezoek wordt vergoed.
3. In afwijking op het eerste lid is bij detentie bijzondere bijstand mogelijk bij bezoeken aan tot het gezin behorende familieleden of familieleden in de eerste graad (ouders en kinderen). Waarbij geldt dat in beginsel maximaal tweemaal per maand een bezoek wordt vergoed.
4. Bij het vaststellen van de hoogte van de bijstand wordt uitgegaan van de kosten van openbaar vervoer. Wanneer dit niet mogelijk is dan wordt de bijstand verstrekt voor vervoer per auto voor de kortste route volgens de ANWB routeplanner. Daarbij wordt € 0,19 per gereden kilometer vergoed.

Artikel 4.18. Reiskosten voortgezet onderwijs

1. Het college kan bijzondere bijstand verlenen voor reiskosten van ten laste komende kinderen in het voortgezet onderwijs, als
 - a. er geen voorliggende voorziening is; en
 - b. de reisafstand in ieder geval meer dan 10 kilometer betreft; en
 - c. indien het gaat om de dichtstbijzijnde school met het gewenste en noodzakelijk geachte onderwijstype.
2. Bij het vaststellen van de hoogte van de bijstand wordt uitgegaan van de kosten van openbaar vervoer. Wanneer dit niet mogelijk is dan wordt de bijstand verstrekt voor vervoer per auto voor de kortste route volgens de ANWB routeplanner. Daarbij wordt € 0,19 per gereden kilometer vergoed.

Paragraaf 6. Kosten voor levensonderhoud

Artikel 4.19. Bijzondere bijstand 18- t/m 20-jarigen niet in inrichting verblijvend

1. Aan thuiswonende personen van 18 t/m 20 jaar wordt geen aanvulling via de bijzondere bijstand verstrekt omdat de algemene bijstandsnorm voor personen van 18 t/m 20 jaar en de wettelijke onderhoudsplicht van de ouders toereikend worden geacht om in de algemeen noodzakelijke kosten van het bestaan te voorzien.
2. Aan uitwonende personen van 18 t/m 20 jaar kan bijzondere bijstand worden verstrekt als er sprake is van noodzakelijke zelfstandige huisvesting en de kosten van het bestaan boven de geldende bijstandsnorm uitgaan en hij voor deze kosten geen beroep kan doen op zijn ouders, omdat:
 - a. de middelen van de ouders ontoereikend zijn;
 - b. hij redelijkerwijs deze onderhoudsplicht niet te gelde kan maken;
 - c. of anderszins noodzakelijk is.
3. De hoogte van de bijzondere bijstand is het verschil tussen de geldende bijstandsnorm inclusief vakantietoeslag en de bijstandsnorm exclusief vakantietoeslag, zoals die zou gelden wanneer de persoon de 21-jarige leeftijd zou hebben gehad.

Artikel 4.20. Bijzondere bijstand 18- t/m 20-jarigen in inrichting verblijvend

1. Personen van 18 t/m 20 jaar die in een inrichting verblijven, hebben geen recht op algemene bijstand, omdat
 - a. in hun algemeen noodzakelijke kosten van het bestaan grotendeels wordt voorzien door de inrichting waar ze verblijven; of
 - b. eerst een beroep op de onderhoudsplichtige ouders moet worden gedaan.
2. In afwijking op het eerste lid is bijzondere bijstand mogelijk voor de kosten van levensonderhoud voor zover de inrichting daarin niet voorziet of voor bijzondere kosten (de normale bijzondere bijstand) en hij voor deze kosten geen beroep kan doen op zijn ouders, omdat:
 - a. de middelen van de ouders ontoereikend zijn;
 - b. hij redelijkerwijs deze onderhoudsplicht niet te gelde kan maken;
 - c. of anderszins noodzakelijk is.
3. De hoogte van de bijzondere bijstand is de bijstandsnorm, zoals die zou gelden wanneer de persoon die in een instelling verblijft de 21-jarige leeftijd zou hebben gehad, exclusief vakantietoeslag en inclusief de verhoging zoals bedoeld in artikel 23 lid 2 Participatiewet.

Paragraaf 7. Overige kostensoorten

Artikel 4.21. Uitvaartkosten

1. Uitvaartkosten komen niet voor bijzondere bijstand in aanmerking als een beroep kan worden gedaan op een uitvaart-, levens- of ongevallenverzekering of op een nalatenschap, omdat deze worden beschouwd als een voorliggende voorziening die passend en toereikend is.
2. De nabestaande die opdracht heeft gegeven voor de lijkbezorging dan wel de nabestaande op wie de kosten van lijkbezorging worden verhaald kan een aanvraag om bijzondere bijstand indienen, voor zover de nalatenschap geen of onvoldoende middelen bevat om de uitvaartkosten te voldoen en de nabestaande over te weinig middelen van bestaan beschikt om (zijn deel in) de kosten te voldoen.
3. Als een belanghebbende de nalatenschap heeft verworpen dan komen de kosten van een uitvaart niet voor bijzondere bijstand in aanmerking omdat het niet gaat om noodzakelijke kosten, omdat het geen kosten van belanghebbende zelf zijn en deze kosten nooit voor rekening van belanghebbende zijn gekomen omdat hij geacht wordt nooit erfgenaam te zijn geweest.
4. De vergoeding van de kosten van de uitvaart (crematie of begrafenis) bedraagt maximaal € 7.500,00, zijnde de gemiddelde kosten voor een begrafenis of crematie (gebaseerd op www.uitvaart.nl).

Artikel 4.22. Kosten bewind

1. De kosten van intake en de jaarbeloning in verband met bewind komen voor bijzondere bijstand in aanmerking indien:
 - a. het bewind door de kantonrechter is ingesteld; en
 - b. de kantonrechter toestemming heeft gegeven om de betreffende kosten in rekening te brengen.
2. Voorafgaand aan de aanvraag om bijzondere bijstand en het verzoek bij de kantonrechter tot het instellen van bewind, dient in het kader van een goede schuldhulpverlening, advies te worden

ingewonnen bij het college omtrent de noodzakelijkheid van bewind en de toeleiding naar schuldhulpverlening.

3. De hoogte van de bijzondere bijstand bedraagt niet meer dan de feitelijk in rekening gebrachte kosten.

Artikel 4.23. Kosten curatele en mentorschap

1. De kosten van intake en de jaarbeloning in verband met curatele en mentorschap komen voor bijzondere bijstand in aanmerking indien:
 - a. dit door de kantonrechter is ingesteld; en
 - b. de kantonrechter toestemming heeft gegeven om de betreffende kosten in rekening te brengen.
2. De hoogte van de bijzondere bijstand bedraagt niet meer dan de feitelijk in rekening gebrachte kosten.

Artikel 4.24. Kosten rechtsbijstand

1. Kosten van rechtsbijstand komen niet voor bijzondere bijstand in aanmerking omdat de Wet op de rechtsbijstand (Wrb) en een rechtsbijstandverzekering worden beschouwd als een voorliggende voorziening die passend en toereikend is.
2. In afwijking op het eerste lid kan bijzondere bijstand worden verleend voor de eigen bijdrage in de kosten van rechtshulp, de bijkomende griffierechten en legeskosten aangezien deze kosten tot de bijzondere noodzakelijke kosten van het bestaan worden gerekend en indien aan belanghebbende een toevoeging is verleend.
3. Indien geen gebruik is gemaakt van doorverwijzing door het Juridisch Loket waardoor de korting op de eigen bijdrage is misgelopen, dan wordt het bedrag ter hoogte van de korting in mindering gebracht op de bijzondere bijstand, omdat dit zijn geen noodzakelijke kosten zijn.
4. In afwijking op het tweede lid komen kosten, die samenhangen met een veroordeling van belanghebbende in de proceskosten van de tegenpartij, niet voor bijzondere bijstand in aanmerking.

Artikel 4.25. Legeskosten verblijfsvergunning/naturalisatie

1. Legeskosten voor een eerste aanvraag van een verblijfsvergunning komen niet voor bijzondere bijstand in aanmerking omdat belanghebbende geen Nederlander of een aan een Nederlander gelijkgestelde is.
2. Legeskosten voor een verlenging of wijziging van een verblijfsvergunning komen niet voor bijzondere bijstand in aanmerking omdat zij worden aangemerkt als algemeen noodzakelijke kosten van het bestaan die uit een inkomen op bijstandsniveau kunnen worden voldaan door middel van reservering dan wel gespreide betaling achteraf.
3. Kosten van leges van naturalisatie komen niet voor bijzondere bijstand in aanmerking, aangezien deze kosten niet behoren tot de noodzakelijke kosten van het bestaan en een (legale) vreemdeling ten aanzien van zijn recht op inkomensvoorzieningen dezelfde rechten als een Nederlander heeft, waardoor het om die reden niet noodzakelijk is voor vreemdelingen om zich te laten naturaliseren.
4. Indien de verblijfsvergunning (ver) buiten de gemeente moet worden afgehaald, komen de reiskosten voor bijzondere bijstand in aanmerking.
5. Bij het vaststellen van de hoogte van de bijstand wordt uitgegaan van de kosten van openbaar vervoer. Wanneer dit niet mogelijk is dan wordt de bijstand verstrekt voor vervoer per auto voor de kortste route volgens de ANWB routeplanner. Daarbij wordt € 0,19 per gereden kilometer vergoed.

Paragraaf 8. Slotbepalingen

Artikel 4.26. Overgangsrecht

De rechten en verplichtingen van besluiten die op grond van de Beleidsregels bijzondere bijstand gemeente Schiermonnikoog 2020 en zijn voorgangers zijn afgegeven en waarvan de looptijd doorloopt tot na het tijdstip van inwerkingtreding van deze beleidsregels, blijven doorlopen tot de duur van die looptijd tot uiterlijk 1 januari 2022, dan wel eerder tot het moment dat er op basis van gewijzigde omstandigheden een nieuw besluit wordt genomen op grond van deze beleidsregels.

Hoofdstuk 5. Inlichtingenplicht

Artikel 5.1. Begripsbepalingen

In dit hoofdstuk wordt verstaan onder:

- a. de wet: de Participatiewet onderscheidenlijk de IOAW;
- b. inkomsten: inkomen als bedoeld in artikel 32 en 33 Participatiewet onderscheidenlijk artikel 8 IOAW;

- c. inkomstenformulier: het door het college verstrekte formulier waarop de belanghebbende zijn inkomsten opgeeft;
- d. mutatie: feiten en omstandigheden waarvan het de belanghebbende redelijkerwijs duidelijk moet zijn dat deze van invloed kunnen zijn op het recht op uitkering, de hoogte daarvan, en de duur daarvan, en zijn arbeidsinschakeling;
- e. mutatieformulier; het door het college verstrekte formulier waarop de belanghebbende mededeling kan doen van mutaties;
- f. onverwijld: uiterlijk op de eerste werkdag van de maand volgend op de maand waarin de feiten en omstandigheden zich hebben voorgedaan, tenzij anders is bepaald in dit hoofdstuk;
- g. uitkering: de bijstand op grond van de Participatiewet onderscheidenlijk de uitkering op grond van de IOAW onderscheidenlijk de uitkering;
- h. uitkeringsgerechtigde: de persoon die een uitkering op grond van de Participatiewet onderscheidenlijk de IOAW ontvangt.

Artikel 5.2. Toepassingsbereik

- 1. Dit hoofdstuk geldt zowel voor de vaststelling van het recht op algemene en bijzondere bijstand op grond van de Participatiewet, als de vaststelling van het recht op een uitkering op grond van de IOAW.
- 2. Dit hoofdstuk is van toepassing, tenzij elders in deze beleidsregels anders is bepaald.

Artikel 5.3. Het inkomstenformulier

- 1. De uitkeringsgerechtigde met wisselende inkomsten moet iedere maand een inkomstenformulier inleveren. Er is sprake van wisselende inkomsten als het inkomen in twee opeenvolgende kalendermaanden niet gelijk is geweest.
- 2. Het inkomstenformulier moet uiterlijk op de eerste werkdag van de maand volgend op de maand waarin de inkomsten zijn verworven worden ingeleverd. Bij het formulier wordt een specificatie van de inkomsten overgelegd.
- 3. De verplichting tot het maandelijks inleveren van een inkomstenformulier vervalt wanneer de wisselende inkomsten eindigen.
- 4. De uitkeringsgerechtigde met vaste inkomsten ontvangt tweemaal per jaar een inkomstenformulier. Dit formulier moet uiterlijk op de eerste werkdag van de maanden februari en augustus worden ingeleverd. Bij het formulier wordt een specificatie van de inkomsten van januari (in februari) en van juli (in augustus) overgelegd.
- 5. In het kader van verlening van bijzondere bijstand, wordt niet maandelijks een inkomstenformulier verstrekt. Wijzigingen in het inkomen dienen als mutatie te worden gemeld, zoals bedoeld in artikel 5.5.
- 6. In uitzondering op het vijfde lid, kan het college besluiten om in specifieke gevallen, wel het periodiek verstrekken van een inkomstenformulier te verlangen.

Artikel 5.4. Het niet of niet tijdig terugsturen van het inkomstenformulier

- 1. De uitkering over een maand wordt betaalbaar gesteld nadat het inkomstenformulier over die maand tijdig en compleet is ingeleverd.
- 2. Wanneer het inkomstenformulier niet binnen de termijn, genoemd in artikel 5.2. tweede lid van dit hoofdstuk, is ingeleverd, dan wel wanneer de specificatie(s) van de inkomsten ontbreken geeft het college de uitkeringsgerechtigde schriftelijk een termijn van vijf werkdagen om het inkomstenformulier en/of de ontbrekende specificatie(s) alsnog in te leveren.
- 3. Wanneer na afloop van de termijn, bedoeld in het tweede lid van dit artikel, het inkomstenformulier en/of de ontbrekende specificatie(s) niet zijn ingeleverd geeft het college bij beschikking een hersteltermijn van vijf werkdagen, te rekenen vanaf de datum van de beschikking, om het inkomstenformulier en/of de inkomensspecificatie(s) alsnog in te leveren. Het recht op de uitkering wordt met ingang van de eerste dag van de maand waarop het inkomstenformulier betrekking heeft opgeschort.
- 4. Wanneer de in het derde lid van dit artikel bedoelde hersteltermijn ongebruikt is verstreken, dan wel wanneer binnen de hersteltermijn niet alle gevraagde bescheiden zijn ontvangen, beëindigt het college de uitkering.

Artikel 5.5. Melden van een mutatie

- 1. Indien een mutatie zich voordoet moet de uitkeringsgerechtigde de mutatie binnen vijf werkdagen melden bij het college. Dit kan via een mutatieformulier of op een andere manier. Hierbij worden bewijsstukken van de mutatie overgelegd.
- 2. Iedere uitkeringsgerechtigde ontvangt een mutatieformulier om mutaties te melden aan het college.
- 3. Na ontvangst van een mutatieformulier stuurt het college binnen vijf werkdagen aan de uitkeringsgerechtigde een nieuw mutatieformulier.

4. Bij vakantie of verblijf in het buitenland is een melding vooraf verplicht. De belanghebbende moet melden wanneer en hoe lang hij naar het buitenland gaat. Bij een verblijf in het buitenland, waarbij de toegestane periode van 28 dagen per jaar wordt overschreden, wordt nadere informatie opgevraagd om vast te kunnen stellen over welke periode geen recht op bijstand bestaat.

Artikel 5.6. Slotbepalingen

1. Onverminderd het bepaalde in dit hoofdstuk doet de uitkeringsgerechtigde aan het college op verzoek of onverwijld uit eigen beweging mededeling van alle feiten en omstandigheden waarvan hem redelijkerwijs duidelijk moet zijn dat zij van invloed kunnen zijn op zijn arbeidsinschakeling of het recht op een uitkering.
2. In gevallen waarin dit hoofdstuk niet voorziet beslist het college.

Hoofdstuk 6. Taaleis

Artikel 6.1. Begripsbepalingen

In dit hoofdstuk wordt verstaan onder:

- a. uitkering: de door het college verleende bijstand in het kader van de Participatiewet;
- b. participatiewet: de Participatiewet met inbegrip van het Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (Bbz);
- c. wet taaleis: de wet tot wijziging van de Participatiewet teneinde de eis tot beheersing van de Nederlandse taal toe te voegen aan die wet (Wet taaleis Participatiewet);
- d. besluit taaltoets: het 'Besluit taaltoets Participatiewet';
- e. referentieniveau: het fundamentele niveau (1F-niveau) taal en rekenen volgens de richtlijnen van de Rijksoverheid;
- f. wet educatie: de wet van 9 juli 2014 tot wijziging van onder meer de Wet participatiebudget en de Wet educatie en beroepsonderwijs betreffende het invoeren van een specifieke uitkering educatie en het vervallen van de verplichte besteding van educatiemiddelen bij regionale opleidingscentra;
- g. inburgering: de Wet inburgering;
- h. leerbaar: voldoende cognitief vermogen om onderwijs te volgen;
- i. ontbreken van elke vorm van verwijtbaarheid; ontbreken van elke vorm van verwijtbaarheid bij de uitkeringsgerechtigde ten aanzien van het in onvoldoende mate beheersen van de Nederlandse taal, als bedoeld in artikel 18 b zesde lid onder b Participatiewet.

Artikel 6.2. Aantonen beheersing Nederlandse taal

1. De persoon die een aanvraag algemene bijstand indient, dient bij de aanvraag een verklaring als bedoeld onder a, b, en/of c aan het college te overleggen, waaruit blijkt dat hij de Nederlandse taal voldoende beheerst:
 - a. een eigen verklaring dat hij in de periode vanaf het 5e tot en met het 16e levensjaar gedurende tenminste acht jaar in Nederland woonplaats had (in de zin van artikel 10 van boek I van het Burgerlijk Wetboek);
 - b. een eigen verklaring dat hij over een diploma Inburgering als bedoeld in artikel 7, tweede lid, onderdeel a van de Wet Inburgering beschikt;
 - c. een eigen verklaring dat hij over enig document beschikt, waaruit blijkt dat de uitkeringsgerechtigde de vaardigheden in de Nederlandse taal beheerst.
2. Onverminderd het in het eerste lid bepaalde kan het college bepalen dat belanghebbende bij twijfel alsnog documenten overlegt.

Artikel 6.3. Taaltoets

De taaltoets wordt uitgevoerd door het Friesland College en voldoet aan het Besluit taaltoets.

Artikel 6.4. Afnemen van de taaltoets

1. Indien de persoon als bedoeld in artikel 2 lid 1 niet één van de in artikel 2 bedoelde verklaringen aan het college overlegt bij de aanvraag, neemt het college bij hem binnen acht weken na de datum van het besluit tot toekenning van de bijstand een taaltoets af.
2. Géén taaltoets wordt afgenomen bij de bijstandsgerechtigde bij wie, indien jegens hem naar het oordeel van het college het redelijk vermoeden bestaat dat hij de Nederlandse taal onvoldoende beheerst, elke vorm van verwijtbaarheid ontbreekt.
3. Elke vorm van verwijtbaarheid ontbreekt:
 - a. bij de bijstandsgerechtigde:
 - die eerder een inburgeringsontheffing heeft gekregen; of die duurzaam volledig arbeidsongeschikt is in de zin van artikel 4 WIA en op die grond een duurzame ontheffing

- heeft gekregen als bedoeld in artikel 9 lid 5 PW voor de verplichting tot het zoeken naar betaalde arbeid, deelname aan re-integratie en participatie en het verrichten van een tegenprestatie; of
- van wie naar het oordeel van het college om persoonlijke redenen duurzaam niet verlangd kan worden dat hij de Nederlandse taal in voldoende mate beheerst of zal beheersen, onder meer indien hij door het college om medische en/of psychosociale redenen niet leerbaar wordt geacht en/of een onoverbrugbare afstand tot de arbeidsmarkt heeft.
- b. bij de bijstandsgerechtigde indien en/of zolang:
- hij op grond van een tijdelijk volledige arbeidsongeschiktheid een tijdelijke ontheffing om dringende redenen als bedoeld in artikel 9 lid 2 PW heeft gekregen voor de verplichting tot het zoeken naar betaalde arbeid en tot het verrichten van een tegenprestatie; of
 - van hem naar het oordeel van het college om persoonlijke redenen niet verlangd kan worden dat hij de Nederlandse taal in voldoende mate beheerst of zal beheersen, onder meer indien hij door het college om medische en/of psychosociale redenen niet leerbaar wordt geacht en/of een onoverbrugbare afstand tot de arbeidsmarkt heeft;
4. Het college neemt geen taaltoets af bij de bijstandsgerechtigde, indien en zolang hij gebruik maakt van een door het college in het kader van artikel 9 lid 1 onder b PW aangeboden voorziening, gericht op zijn arbeidsinschakeling, met als doel binnen achttien maanden na zijn bijstandsaanvraag betaalde arbeid te verkrijgen.
5. Het college legt de bijstandsgerechtigde bij wie elke vorm van verwijtbaarheid ontbreekt, geen verplichting op om de Nederlandse taal te verwerven.

Artikel 6.5. Kennisgeving van de uitkomst van de taaltoets

Het college stelt de bijstandsgerechtigde binnen acht weken na uitkomst van de toets schriftelijk in kennis van deze uitkomst, zijnde:

- a. een redelijk vermoeden, dat de bijstandsgerechtigde de vaardigheden van de Nederlandse taal in onvoldoende mate beheerst, of
- b. de vaststelling dat de bijstandsgerechtigde de vaardigheden in de Nederlandse taal in voldoende mate beheerst.

Artikel 6.6. Relatie met Wet inburgering

Wanneer de uitkeringsgerechtigde begonnen is met een leertraject in het kader van de Wet inburgering, kan dit worden aangemerkt als 'voldoende inspanning' van de kant van de uitkeringsgerechtigde, zoals bedoeld is in de Wet taaleis.

Artikel 6.7. Relatie met de Wet educatie

Wanneer de uitkeringsgerechtigde al actief bezig is met een taaltraject in het kader van de Wet educatie beroepsopleidingen (WEB) of een ander Nederlands taaltraject, kan dit aangemerkt worden als 'voldoende inspanning' van de kant van de uitkeringsgerechtigde, zoals bedoeld is in de Wet taaleis.

Hoofdstuk 7. Zoekperiode en scholingsplicht jongeren

Paragraaf 1. Algemene bepalingen

Artikel 7.1. Begripsbepalingen

In dit hoofdstuk wordt verstaan onder:

- a. gerichte sollicitatie: een sollicitatie naar een functie die als passend wordt beoordeeld voor de jongere, mede gelet op zijn genoten opleiding en niveau;
- b. jongere: persoon van 18 tot 27 jaar die zich voor algemene bijstand meldt, deze bijstand aanvraagt of ontvangt;
- c. overbrugging: periode vanaf laatste datum melding tot eerstvolgende mogelijkheid waarop studiefinanciering kan worden ontvangen;
- d. plan van aanpak: een document waarin afspraken met een jongere zijn vastgelegd;
- e. scholingsplicht: de plicht tot het volgen van een opleiding wanneer dit de arbeidskansen van de jongere vergroot;
- f. schuldregelingstraject: hieronder wordt verstaan het voortraject, het minnelijke traject en het wettelijke traject bij een erkende instantie voor het saneren van schulden;
- g. beroepskwalificatie: een diploma op mbo3-, mbo4-, hbo- of wo-niveau;
- h. zoekperiode: periode van vier weken na datum melding, bedoeld in artikel 44 van de Participatiewet, waarin de jongere nog geen aanvraag voor bijstand mag indienen, maar waarin de jongere moet

zoeken naar werk en/of regulier onderwijs op grond van artikel 41, leden 4 tot en met 10 van de Participatiewet.

Paragraaf 2. Scholingsplicht en uitzonderingen

Artikel 7.2. Scholingsplicht

1. Een jongere die naar het oordeel van het college met het volgen van een opleiding zijn arbeidskansen vergroot, heeft in beginsel een scholingsplicht.
2. Het behalen van een beroepskwalificatie vergroot in ieder geval de arbeidskansen. Iedere jongere zonder beroepskwalificatie heeft daarom in beginsel de plicht onderwijs te volgen.
3. Het college verwacht dat de jongere ook na het behalen van een beroepskwalificatie doorgaat met het volgen van een (vervolg)opleiding wanneer dit de arbeidskansen van de jongere vergroot.

Artikel 7.3. Uitzonderingsgronden op de scholingsplicht

1. Het college kan blijvend of tijdelijk een uitzondering op de scholingsplicht maken, wanneer een jongere geobjectiveerd aantoonbaar dat hij geen regulier onderwijs kan volgen of wanneer dit in redelijkheid (nog) niet van hem gevergd kan worden. Uitzondering is mogelijk, indien de jongere naar het oordeel van het college een volgens een deskundige vastgesteld cognitief, sociaal, medisch en/of psychisch probleem heeft of door andere persoonlijke omstandigheden het verplicht volgen van onderwijs (tijdelijk) niet gevergd kan worden.
2. Indien de jongere een beroepskwalificatie heeft met kansen op de arbeidsmarkt, kan een tijdelijke uitzondering op de scholingsplicht gemaakt worden voor maximaal één (1) jaar.
3. Een tijdelijke uitzondering op de scholingsplicht wordt in ieder geval gemaakt als de jongere:
 - a. een schuldregelingstraject volgt, tenzij scholing wel is toegestaan;
 - b. (nog) geen aanspraak kan maken op studiefinanciering, bijvoorbeeld doordat de jongere moet wachten tot het eerstvolgende instroommoment;
 - c. inburgeraar is en (nog) niet beschikt over het taalniveau A2.
4. Een blijvende uitzondering op de scholingsplicht wordt in ieder geval gemaakt als de jongere een beroepskwalificatie heeft en zijn kansen op de arbeidsmarkt door het volgen van verdere opleiding naar verwachting niet meer toenemen.
5. Wanneer een jongere niet aan zijn scholingsplicht kan of (tijdelijk) niet hoeft te voldoen, dan wordt dit kenbaar gemaakt middels een beschikking.

Artikel 7.4. Scholingsplicht en BBL-traject

1. Als de jongere een BBL-traject gaat volgen, moet er sprake zijn van een arbeidsovereenkomst tussen de werkgever en de jongere en moet een salaris worden ontvangen, conform hetgeen in de CAO in de desbetreffende branche is vastgesteld.
2. Als er geen salaris wordt ontvangen in het kader van een BBL-traject, dient de jongere bewijsbaar te onderzoeken of een andere werkgever gevonden kan worden of een opleiding waarbij recht bestaat op studiefinanciering.
3. Als het college vaststelt dat de jongere geen andere mogelijkheden heeft, bestaat recht op (aanvullende) bijstand mits wordt voldaan aan de overige voorwaarden voor bijstand.

Paragraaf 3. Zoekperiode

Artikel 7.5. Zoekperiode voor jongeren

1. Om de scholingsmogelijkheden van de jongere te beoordelen, is deze na de zoekperiode van vier weken verplicht om aan het college, indien van toepassing, in ieder geval de volgende documenten over te leggen:
 - a. een bindend studieadvies;
 - b. een schriftelijke verklaring van de RMC-coördinator;
 - c. behaalde diploma's en certificaten;
 - d. informatie waaruit blijkt op welke opleiding(en) de jongere zich heeft georiënteerd;
 - e. een verklaring van bijvoorbeeld een huisarts, behandelend arts, medisch specialist of professionele hulpverlening waaruit blijkt dat er sprake is van een medisch en/of psychisch probleem die de scholingsmogelijkheid van de jongere beïnvloedt.
2. Om de houding en het gedrag van de jongere te beoordelen ten aanzien van arbeidsverplichtingen, is de jongere, na de zoekperiode van vier weken, verplicht de volgende documenten over te leggen:
 - a. bewijsstukken van ten minste twaalf (12) gerichte sollicitaties;
 - b. een bijgewerkte curriculum vitae (cv);
 - c. overzicht van inschrijving bij ten minste zes (6) uitzendbureaus;

- d. een verklaring van bijvoorbeeld een huisarts, behandelend arts, medisch specialist of professionele hulpverlening waaruit blijkt dat er sprake is van een medisch en/of psychisch probleem die de scholingsmogelijkheid van de jongere beïnvloedt.
3. Indien de jongere onvoldoende inspanningen heeft verricht op het gebied van het vinden van werk en scholing, kan een maatregel opgelegd worden op grond van de afstemmingsverordening.
4. Indien een jongere, direct voorafgaande aan de melding voor bijstand, van een andere gemeente bijstand ontving dan geldt voor deze jongere wel een zoekperiode.

Hoofdstuk 8. Krediethypotheek en pandrecht

Artikel 8.1. Begripsbepalingen

In dit hoofdstuk wordt verstaan onder:

- a. woning: het woonhuis, woonschip of de woonwagen die door belanghebbende en, indien van toepassing, zijn gezin wordt bewoond en waarvan hij eigenaar is;
- b. hypotheek: een op registergoederen te vestigen recht tot meerdere zekerheid voor de nakoming van rente- en aflossingsverplichtingen;
- c. pandrecht: een op niet-registergoederen te vestigen recht tot meerdere zekerheid voor de nakoming van rente- en aflossingsverplichtingen.

Artikel 8.2. Vorm van de geldlening

1. Indien voor de belanghebbende die eigenaar is van een door hemzelf of zijn gezin bewoonde woning, recht op bijstand bestaat als bedoeld in artikel 50, eerste lid, Participatiewet en die bijstand de vorm heeft van een geldlening, als bedoeld in artikel 50, tweede lid, Participatiewet wordt die verleend onder verband van hypotheek of onder vestiging van pandrecht.
2. Er is geen vestiging van hypotheek of pandrecht nodig indien de benodigde leenbijstand lager is dan € 5.000,-. De bijstand wordt wel verleend in de vorm van een lening (zonder vestiging van hypotheek).

Artikel 8.3. Waardebepaling, taxatie, bijkomende kosten

1. De hoogte van de geldlening als bedoeld in artikel 8.2. is ten hoogste de waarde van de woning in het economisch verkeer bij vrije oplevering, verminderd met de daarop drukkende schulden en met het vrij te laten vermogen als bedoeld in artikel 34, tweede lid, onder d, Participatiewet.
2. De waarde van de woning wordt vastgesteld voor zover mogelijk overeenkomstig de waarde zoals vermeld op de laatste aanslag in het kader van Wet waardering onroerende zaken.
3. In afwijking op het tweede lid, wanneer er niet kan worden teruggevallen op een aanslag in het kader van de WOZ zoals bij een woonschip en/of een woonwagen, kan de gemeente belanghebbende de verplichting opleggen een taxatie uit te laten voeren door een in overleg met belanghebbende aan te wijzen erkende makelaar/taxateur. Dit taxatierapport moet uitgaan van de waarde van de woning indien onbewoond en vrij van huur.
4. De kosten verbonden aan de in het derde lid vermelde verplichte taxatie, de hypotheekakte of de pandovereenkomst en de inschrijving van de hypotheek of de pandovereenkomst alsmede de bijkomende kosten komen ten laste van de belanghebbende. Voor deze kosten kan bijzondere bijstand worden verstrekt.
5. De in het vierde lid genoemde bijzondere bijstand wordt verstrekt als bijstand om niet.

Artikel 8.4. Medewerkingsverplichting

1. Bij verlening van bijstand onder verband van hypotheek dan wel pandrecht wordt aan de belanghebbende de verplichting opgelegd dat hij meewerkt aan de vestiging van hypotheek of pandrecht.
2. Het niet verlenen van deze medewerking heeft tot gevolg dat een aanvraag voor bijstand wordt afgewezen dan wel het recht op bijstand wordt ingetrokken en dat verstrekte bijstand terstond opeisbaar is.

Artikel 8.5. Voorwaarden

1. Aan de geldlening worden in elk geval de voorwaarden genoemd in de artikelen 8.6. en 8.7. verbonden.
2. De in het eerste lid bedoelde voorwaarden worden tezamen met de gebruikelijke bedingen opgenomen in de hypotheek- of pandovereenkomst.

Artikel 8.6. Aflossing

1. Aflossing van de geldlening vindt plaats gedurende ten hoogste tien (10) jaar. Wordt binnen tien jaar de geldlening niet volledig afgelost, dan wordt het restant van de geldlening in ieder geval afgelost bij verkoop of vererving van de woning. Na de aflossingsperiode van tien jaar bestaat er geen aflossingsverplichting meer voor de belanghebbende. Het komt er derhalve op neer dat

- voor het niet afgeloste deel van de woning uitstel van betaling wordt verleend. Aan de belanghebbende wordt overgelaten of hij/zij, na de aflossingsperiode van tien jaar, al dan niet wil aflossen.
2. De aflossing vangt aan op het moment van beëindiging van de bijstandverlening en vindt maandelijks plaats.
 3. Het maandbedrag van de aflossing wordt telkens voor een periode van één jaar vastgesteld. Per maand zal dan in beginsel een aflossing plaatsvinden die gelijk is aan het bedrag dat zou volgen uit tien jaar aflossing, dus 1/120e van de oorspronkelijke geldlening. De aflossing vangt aan op het moment van beëindiging van de bijstandverlening en vindt maandelijks plaats.
 4. Bij een inkomen als bedoeld in artikel 32 Participatiewet dat niet uitgaat boven de van toepassing zijnde bijstandsnorm wordt geen aflossing gevestigd en wordt de kostendelersnorm buiten beschouwing gelaten.
 5. Indien de omstandigheden daartoe aanleiding geven, stelt het college, zo nodig tussentijds, het maandbedrag van de aflossing op een lager dan wel hoger bedrag vast.
 6. Bij de beoordeling van de omstandigheden als bedoeld in het vijfde lid wordt rekening gehouden met noodzakelijke, voor eigen rekening van belanghebbende komende bijzondere bestaanskosten. Deze worden in mindering gebracht op het inkomen.
 7. Indien belanghebbende tijdens de aflossingsperiode van tien jaar schuldig nalatig is in het voldoen van de vastgestelde aflossing, is het nog niet afgeloste deel van de geldlening terstond opeisbaar en is daarover tevens de wettelijke rente verschuldigd.

Artikel 8.7. Rentevordering

1. Indien door toepassing van artikel 8.6, vierde tot en met het zesde lid, na afloop van de aflossingsperiode van tien jaar een deel van de geldlening nog niet is afgelost, is vanaf dat moment maandelijks rente verschuldigd over het nog niet afgeloste deel van de geldlening.
2. De rente als bedoeld in het eerste lid is de wettelijke rente, verminderd met drie procent maar nooit lager dan 0%.
3. Indien belanghebbende naar het oordeel van het college de rente geheel of gedeeltelijk kan betalen, maar niet kan aflossen, wordt een betaling eerst tot ten hoogste het bedrag van de verschuldigde maandrente aangemerkt als aflossing en wordt de rente die daardoor niet wordt betaald bijgeschreven bij het nog niet afgeloste deel van de geldlening.
4. Indien belanghebbende naar het oordeel van het college geen rente kan betalen, wordt de verschuldigde rente bijgeschreven bij het nog niet afgeloste deel van de geldlening.
5. Over een bijgeschreven rentevordering is geen rente verschuldigd.

Artikel 8.8. Verkoop of vererving

1. Bij verkoop of bij vererving van de woning en, indien het gehuwden betreft, bij vererving na overlijden van de langstlevende echtgenoot, wordt het nog niet afgeloste deel van de geldlening, alsmede de op grond van artikel 8.7, derde en vierde lid, bijgeschreven rente, terstond afgelost.
2. Bij verkoop van de woning kan het college wegens bijzondere omstandigheden van medische of sociale aard van belanghebbende, na toepassing van het eerste lid, besluiten tot het verlenen van een nieuwe geldlening eveneens onder verband van hypotheek voor de aankoop van een andere woning tot ten hoogste het bedrag van de ingevolge het eerste lid afgeloste geldlening. Daaraan wordt de voorwaarde verbonden dat belanghebbende het na aflossing vrijgekomen vermogen met inbegrip van het in het derde lid bedoelde bedrag volledig inzet voor de aankoop van de andere woning.
3. Indien bij verkoop van de woning op basis van de waarde in het economisch verkeer bij vrije oplevering het voor de afrekening beschikbare bedrag lager is dan het resterende bedrag van de geldlening en van de rentevordering, wordt het verschil kwijtgescholden.

Artikel 8.9. Hernieuwde bijstandsaanvraag

Indien binnen een periode van twee jaar na beëindiging van de bijstandsuitkering opnieuw recht op bijstand ontstaat, wordt er niet opnieuw onderzoek gedaan naar een krediethypotheek. Werd er bijstand verleend onder verband van een krediethypotheek, dan wordt deze verleend met toepassing van deze laatst gevestigde hypotheek.

Artikel 8.10. Jaarlijkse opgave restantschuld

Aan belanghebbende wordt telkens na afloop van een kalenderjaar een opgave verstrekt van de stand van de geldlening en van de rentevorderingen.

Hoofdstuk 9. Terugvordering, verhaal en boete

Paragraaf 1. Algemene bepalingen

Artikel 9.1. Begripsbepalingen

In dit hoofdstuk wordt verstaan onder:

- a. bruteren: het verhogen van de vordering met de loonbelasting en premies volksverzekeringen waarvoor de gemeente die de uitkering verstrekt krachtens de Wet op de loonbelasting 1964 inhoudingsplichtig is, voor zover deze belasting en premies niet verrekend kunnen worden met de door het college af te dragen loonbelasting en premies volksverzekeringen;
- b. fraudevordering: de vordering in verband met ten onrechte of tot een te hoog bedrag verleende uitkering als gevolg van het niet of niet behoorlijk nakomen van de inlichtingenplicht;
- c. inlichtingenplicht: de verplichting genoemd in artikel 17, eerste lid van de Participatiewet, artikel 13, eerste lid van de IOAW, artikel 13, eerste lid van de IOAZ en artikel 30c, tweede en derde lid van de Wet structuur uitvoeringsorganisatie werk en inkomen;
- d. uitkering: de door het college verleende bijstand in het kader van de Participatiewet en de uitkering in het kader van de IOAW en de IOAZ.
- e. signaal: relevante informatie waaruit kan worden afgeleid dat er sprake is van onterecht of tot een te hoog bedrag verleende uitkering, op grond waarvan het college actie zou moeten ondernemen.

Artikel 9.2. Herziening, intrekking, terugvordering en bruterings

1. Het college herzien dan wel trekt het recht op uitkering in indien de uitkering ten onrechte dan wel tot een te hoog bedrag is verleend.
2. Het college maakt ten volle gebruik van de bevoegdheid tot terugvordering zoals deze haar op grond van artikel 58, tweede lid en artikel 59 van de Participatiewet alsmede artikel 25, tweede en derde lid en artikel 26 van de IOAW en IOAZ en de Awb toekomt.
3. Wanneer een schuld niet is voldaan in het kalenderjaar waarop deze betrekking heeft bruteert het college, voor zover dit mogelijk is, de vordering welke is ontstaan door gebruik te maken van de in het tweede lid genoemde bevoegdheden bij gebreke van tijdige betaling.
4. In afwijking van het derde lid ziet het college af van bruterings als er sprake is van een vordering die is ontstaan buiten toedoen van de belanghebbende en hem niet kan worden verweten dat de betaling van de schuld niet is voldaan in het kalenderjaar waarop deze betrekking heeft.
5. In afwijking van het derde en vierde lid, gelden mede gelet op hetgeen in artikel 20a IOAW (boete) is bepaald, voor de toepassing van artikel 25 lid 5 van de IOAW (bruterings) de volgende bepalingen:
 - a. Wanneer de vordering niet het gevolg is van verwijtbaar gedrag, wordt de belanghebbende in staat gesteld om de vordering netto terug te betalen, althans indien de vordering betrekking heeft op hetzelfde kalenderjaar als het kalenderjaar waarin het besluit tot terugvordering is genomen. De netto aflossing dient plaats te vinden in het kalenderjaar waarin het in de vorige zin bedoelde besluit is genomen, tenzij betaling in dat kalenderjaar voor de datum van het besluit niet meer mogelijk is.
 - b. Indien een vordering het gevolg is van verwijtbaar handelen, wordt de vordering altijd verhoogd met de bruterings, zoals bedoeld in artikel 25 lid 5 van de IOAW.

Artikel 9.3. Uitzonderingen

1. In afwijking van het bepaalde in artikel 9.2. tweede lid vordert het college een door haar na ontvangst van een signaal ten onrechte of tot een te hoog bedrag verstrekte uitkering niet terug, voor zover deze uitkering ook zes maanden na ontvangst van dit signaal nog onterecht of tot een te hoog bedrag is verleend, tenzij belanghebbende in dit kader de inlichtingenplicht heeft geschonden.
2. Onder een signaal als genoemd in het eerste lid wordt verstaan relevante informatie waaruit kan worden afgeleid dat er sprake is van een dusdanige situatie dat het college op grond daarvan actie zou moeten ondernemen.
3. In afwijking van het bepaalde in artikel 9.2. tweede lid, beperkt het college de terugvordering tot het bedrag dat teveel aan uitkering zou zijn verstrekt als belanghebbende wel aan de inlichtingenverplichting zou hebben voldaan, als sprake is van intrekking van het recht op uitkering over een langere periode omdat hij over die periode beschikte over in aanmerking te nemen vermogen.
4. In afwijking van het bepaalde in artikel 9.2. derde lid ziet het college af van bruterings als sprake is van een vordering die is ontstaan buiten toedoen van de belanghebbende en hem niet kan worden verweten dat de betaling van de schuld niet is voldaan in het kalenderjaar waarop deze betrekking heeft.

Artikel 9.4.

Vervallen

Paragraaf 2. Geheel of gedeeltelijk afzien van verdere terugvordering

Artikel 9.5. Reikwijdte

De bepalingen in deze paragraaf zijn niet van toepassing op fraudevorderings die op of na 1 januari 2013 zijn ontstaan.

Artikel 9.6. Afzien van (verdere) invordering

1. In afwijking van artikel 9.2. tweede lid, besluit het college af te zien van verdere invordering indien de belanghebbende:
 - a. gedurende vijf jaar volledig aan zijn betalingsverplichtingen heeft voldaan en ten minste 75% van de hoofdsom van de vordering heeft voldaan; of
 - b. gedurende vijf jaar niet volledig aan zijn betalingsverplichting heeft voldaan, maar het achterstallige bedrag over die periode [vermeerderd met de daarover verschuldigde wettelijke rente en de op de invordering betrekking hebbende kosten] alsnog heeft betaald en ten minste 75% van de hoofdsom van de vordering heeft voldaan; of
 - c. gedurende vijf jaar geen betalingen heeft verricht en het niet aannemelijk is dat hij deze op enig moment zal gaan verrichten.
2. Een besluit als bedoeld in het eerste lid wordt slechts genomen als de belanghebbende daarom schriftelijk heeft verzocht. Tot toepassing van het eerste lid, aanhef en onder c kan ook ambtshalve worden besloten.
3. De in het eerste lid onder a. en b. genoemde termijn van vijf jaar is drie jaar als het gemiddeld inkomen van de belanghebbende in die drie jaar de beslagvrije voet als bedoeld in Boek 2, Afdeling 2 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering niet te boven is gegaan.
4. Het college scheldt een bestuurlijke boete geheel of gedeeltelijk kwijt op een verzoek als bedoeld in artikel 18a, dertiende lid van de Participatiewet en artikel 20a van de loaw en de loaz indien dit noodzakelijk is voor de totstandkoming van een schuldregeling.
5. Wanneer aan een belanghebbende door het college een geldlening is toegekend ten behoeve van inrichtingskosten van de woning, alsmede door de Kredietbank Nederland een geldlening is verstrekt waarvoor het college borg staat, en deze persoon de betalingsverplichting ingevolge de lening aan de Kredietbank gedurende drie jaar correct is nagekomen, scheldt het college de door haar verstrekte geldlening kwijt.
6. Kwijtschelding vindt eveneens plaats, wanneer de in het vijfde lid bedoelde belanghebbende niet volledig aan de aflossingsverplichting heeft voldaan, maar de achterstallige aflossingen over deze periode alsnog ineens, of op grond van nadere betalingsafspraken, voldoet.
7. Als er sprake is van een (rest)vordering van minder dan € 150,00 wordt deze buiten invordering gesteld nadat is vastgesteld dat verrekening niet mogelijk is.
8. Het zevende lid is niet van toepassing ten aanzien van vorderingen die:
 - a. het gevolg zijn van schending van de inlichtingenplicht dan wel tekortschietend besef van verantwoordelijkheid;
 - b. door pand of hypotheek op een goed of goederen zijn gedekt, behoudens voor zover zij niet op die goederen verhaald kunnen worden.
9. Het op basis van het zevende lid genomen besluit tot het (gedeeltelijk) afzien van terug- of invordering wordt ingetrokken als op een later tijdstip blijkt dat de belanghebbende onjuiste of onvolledige gegevens heeft verstrekt en de verstrekking van de juiste of volledige gegevens tot een ander besluit zou hebben geleid.

Artikel 9.7.

Vervallen

Artikel 9.8.

Vervallen

Artikel 9.9. Medewerking aan schuldregeling

1. Onverminderd het bepaalde in artikel 60c van de Participatiewet en artikel 29a van IOAW en IOAZ verleent het college medewerking aan een schuldregeling indien:
 - a. redelijkerwijs te voorzien is dat de belanghebbende niet zal kunnen voortgaan met het betalen van zijn schulden; en
 - b. redelijkerwijs te voorzien is dat een schuldregeling met betrekking tot alle vorderingen van de overige schuldeisers tot stand zal komen; en
 - c. de vordering van de gemeente wegens teruggevorderde uitkering ten minste zal worden voldaan naar evenredigheid met de vorderingen van schuldeisers van gelijke rang.
2. Het eerste lid is niet van toepassing indien:
 - a. de terugvordering van uitkering het gevolg is van verwijtbaar gedrag van de belanghebbende dan wel de vordering ziet op bijstand die verstrekt is in de vorm van een geldlening op grond van het bepaalde in artikel 48, tweede lid, aanhef en onder b van de Participatiewet;
 - b. de vordering wordt gedekt door pand of hypotheek op een goed of goederen, behoudens voor zover de vordering niet op die goederen kan worden verhaald.

- c. in afwijking van sub a mag er medewerking worden verleend aan een schuldregeling bij 'fraudevorderingen' wanneer er sprake is van een verminderde verwijtbaarheid (boete 25%) of normale verwijtbaarheid (boete 50%).
3. Het besluit om medewerking te verlenen aan een schuldregeling wordt ingetrokken indien:
 - a. niet binnen twaalf maanden nadat het besluit is bekendgemaakt een schuldregeling tot stand is gekomen die voldoet aan de eisen bedoeld in het eerste lid;
 - b. de belanghebbende de aan de schuldregeling verbonden verplichting ondanks eerdere waarschuwing blijft schenden; dan wel
 - c. onjuiste of onvolledige gegevens zijn verstrekt en de verstrekking van juiste of volledige gegevens tot een ander besluit zou hebben geleid.

Paragraaf 3. Invordering

Artikel 9.10. Invordering algemeen

Het college start de invordering gelijktijdig met de afgifte van het besluit tot terugvordering en/of boete en hanteert daarbij de in artikel 4:87 van de Awb genoemde betalingstermijn.

Artikel 9.11. Verrekening en beslaglegging

1. Onverminderd het bepaalde in artikel 60 van de Participatiewet en artikel 28 van de IOAW en IOAZ en ongeacht de in artikel 9 genoemde betalingstermijn gaat het college voor zover mogelijk meteen na afgifte van het besluit tot terugvordering en/of boete over tot verrekening van de vordering of boete met een eventueel recht op uitkering op grond van de Participatiewet, IOAW of IOAZ, dan wel verstrekt door een andere gemeente of uitkeringsinstantie of door middel van invordering bij dwangbevel en beslaglegging.
2. Het college kan tevens de invordering overdragen aan een derde.
3. De kosten, die deze derde ter invordering maakt, worden volledig doorberekend aan de belanghebbende.

Artikel 9.12. Uitstel van betaling

1. Het college kan geheel of gedeeltelijk uitstel van betaling verlenen als haar ambtshalve dan wel op basis van een gemotiveerd verzoek van de belanghebbende duidelijk is dat hij geen mogelijkheid heeft om binnen de gestelde betalingstermijn tot algehele aflossing van de vordering over te gaan.
2. Voor zover de belanghebbende beschikt over aflossingscapaciteit wordt, in samenspraak met belanghebbende, bekeken in hoeverre belanghebbende de openstaande schuld kan aflossen.
3. Bij het verlenen van (verder) uitstel wordt, in samenspraak met belanghebbende, bekeken in hoeverre belanghebbende die over vermogen beschikt of komt te beschikken dit vermogen kan aanwenden ter aflossing van de fraudevordering indien het een fraudevordering betreft.
4. Bij de beoordeling of de belanghebbende over vermogen als bedoeld in het derde lid beschikt worden de vorderingen die het gevolg zijn van teveel ontvangen uitkering buiten beschouwing gelaten, en is het bepaalde in artikel 34, tweede lid onder a en d van de Participatiewet van overeenkomstige toepassing.
5. Het uitstel wordt ingetrokken als de belanghebbende de nader overeengekomen aflossing niet nakomt.
6. Voor de periode dat uitstel is verleend wordt geen wettelijke rente in rekening gebracht.

Artikel 9.13. Aflossingscapaciteit bij inkomen op bijstandsniveau

1. Indien belanghebbende een inkomen heeft op bijstandsniveau, bedraagt de aflossingscapaciteit 5% van de van toepassing zijnde bijstandsnorm inclusief vakantietoeslag. Dit geldt ook bij een fraudevordering.
2. In afwijking van het eerste lid wordt met een betalingsvoorstel van de belanghebbende ingestemd als de vordering binnen 36 aaneengesloten maanden geheel kan worden afgelost, ongeacht de aflossingscapaciteit.

Artikel 9.14. Aflossingscapaciteit bij inkomen boven bijstandsniveau

1. In afwijking op artikel 9.10. wordt de hoogte van de aflossing van een reeds bestaande vordering bij beëindiging of intrekking van de uitkering gedurende zes maanden na de datum van het beëindigings- of intrekkingbesluit vastgesteld op het bedrag dat de belanghebbende tijdens de uitkeringsverlening afloste.
2. In afwijking op artikel 9.10. en het eerste lid kan een betalingsvoorstel met belanghebbende worden afgesproken, rekening houdend met de aflossingscapaciteit en de beslagvrije voet.

Artikel 9.15. Toerekening van betalingen

1. Indien de schuldenaar geen geldschuld aanwijst waaraan zijn betaling moet worden toegerekend als bedoeld in artikel 4:92 van de Awb rekent het college de geldschuld toe aan de oudste bestuurlijke boete.
2. In overige gevallen wordt maatwerk toegepast.

Artikel 9.16.

Vervallen

Artikel 9.17. Tussentijdse beoordeling van een betalingsverplichting

1. Bij een gegrond vermoeden dat de afloscapaciteit van de belanghebbende is gewijzigd kan het college een draagkrachtonderzoek instellen.
2. Zolang geen gegrond vermoeden als bedoeld in het eerste lid aanwezig is stelt het college steeds binnen 24 maanden een draagkrachtonderzoek in.
3. Wanneer het college als gevolg van een draagkrachtonderzoek besluit tot wijziging of handhaving van de eerder opgelegde betalingsverplichting wordt de belanghebbende hiervan bij beschikking in kennis gesteld.
4. Een gewijzigde betalingsverplichting wordt opgelegd met ingang van de eerste dag van de maand die volgt op die beschikking.

Artikel 9.18. Verzoek tot wijziging van een betalingsverplichting

1. De belanghebbende kan een met redenen omkleed verzoek doen tot wijziging van de eerder vastgestelde betalingsverplichting, of tijdelijk uitstel van de opgelegde betalingsverplichting.
2. Het college neemt binnen acht weken na ontvangst van het verzoek een besluit over dit verzoek.
3. Het verzoek tot wijziging van de betalingsverplichting schort de lopende verplichting niet op, tenzij er sprake is van dringende redenen.

Artikel 9.19. Niet of niet meer voldoen aan de betalingsverplichting

Indien de belanghebbende niet bereid is tot het treffen van een betalingsregeling of een eerder opgelegde betalingsverplichting niet of niet meer nakomt vervalt deze betalingsregeling, en wordt het terugvorderingsbesluit of dwangbevel ten uitvoer gelegd door middel van een executoriaal beslag overeenkomstig de artikelen 479b tot en met 479g, behoudens artikel 479e, tweede lid van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering op basis van de executoriale titel die is verbonden aan een dwangbevel, als bedoeld in artikel 4:114 Awb, nadat de betalings- en aanmaningsprocedure is doorlopen als bedoeld in artikel 4:117 Awb.

Artikel 9.20. Rente en kosten

Indien wordt overgegaan tot beslaglegging als bedoeld in artikel 9.19. wordt de vordering slechts verhoogd met de wettelijke rente en de op de invordering betrekking hebbende kosten indien de invordering is overgedragen aan een derde.

Paragraaf 4. Verhaal

Artikel 9.21. Verhaal van kosten van bijstand

1. Het college verhaalt kosten van bijstand overeenkomstig het bepaalde in paragraaf 6.5 van de Participatiewet.
2. In afwijking van het eerste lid verhaalt het college de kosten van bijstand niet op degene die zijn onderhoudsplicht op grond van artikel 395a van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek niet of niet behoorlijk nakomt jegens zijn meerderjarig kind aan wie bijzondere bijstand is verleend.

Artikel 9.22. Betalingstermijnen

1. De periodieke verhaalsbijdrage dient maandelijks voor de eerste van de volgende maand te worden betaald.
2. De betalingstermijn voor verhaalsbijdragen ingevolge artikel 62f Participatiewet bedraagt zes weken.

Artikel 9.23. Vaststellen en herzien van de verhaalsbijdrage

Ten aanzien van het vaststellen en herzien van de verhaalsbijdrage, kan het college:

- a. ongeacht de vraag of de uitkeringsgerechtigde recht heeft op inkomsten uit alimentatie en ongeacht de vraag of de uitkeringsgerechtigde de rechtbank kan verzoeken om alimentatie vast te stellen, de verhaalsbijdrage op nihil stellen, als uit onderzoek blijkt dat de maandelijkse verhaalsbijdrage ten hoogste € 50,00 bedraagt;

- b. besluiten om de eerder opgelegde verhaalsbijdrage te handhaven als uit een herberekening van de draagkracht blijkt dat het positieve of negatieve verschil met de eerder opgelegde verhaalsbijdrage kleiner is dan € 50,00 per maand;
- c. besluiten om een, al dan niet eerder opgelegde verhaalsbijdrage tijdelijk niet of niet volledig op te leggen, wanneer de onderhoudsplichtige is toegelaten tot een minnelijke schuldenregeling, de Wet Schuldsanering Natuurlijke Personen (WSNP) of in staat van faillissement is gesteld;
- d. besluiten om van verhaal op de onderhoudsplichtige af te zien, wanneer sprake is van zwaarwegende dringende redenen. Deze redenen kunnen alleen betrekking hebben op de gevolgen van het opleggen van een verhaalsbijdrage voor de onderhoudsplichtige en/of de onderhoudsgerechtigde. Het gaat hier om zeer bijzondere omstandigheden, waarbij het opleggen van een verhaalsbijdrage leidt tot onaanvaardbare financiële of sociale consequenties van de onderhoudsplichtige en/of de onderhoudsgerechtigde en/of hun kinderen.

Artikel 9.24. Inning alimentatie door LBIO

1. Als de onderhoudsplichtige de door de rechtbank vastgestelde alimentatie niet, niet volledig of niet tijdig betaalt wordt bij beschikking aan de bijstandsgerechtigde op grond van artikel 55 Participatiewet de verplichting opgelegd de alimentatie door het Landelijk Bureau Inning Onderhoudsbijdrage (LBIO) te laten innen.
2. Vanaf de eerste dag van de maand volgend op de datum waarop de in het eerste lid bedoelde beschikking is verzonden wordt de alimentatie op de uitkering in mindering gebracht, tot het moment waarop de bijstandsgerechtigde heeft aangetoond dat het LBIO de inning heeft overgenomen.
3. Verhaal ingevolge artikel 62b Participatiewet vindt eerst plaats als inning door het LBIO zonder resultaat is gebleven.

Artikel 9.25. Overname invordering alimentatie

1. In afwijking van artikel 9.24. eerste lid en tweede lid, kan de uitkeringsgerechtigde het college ook machtigen om de door het LBIO te innen alimentatie, over de periode waarin recht op bijstand bestaat, namens de uitkeringsgerechtigde te ontvangen. De uitkeringsgerechtigde ontvangt dan vanaf de ingangsdatum van de in de machtiging genoemde overnamedatum, de bijstand zonder korting van de inkomsten uit alimentatie.
2. Ongeacht het bepaalde in artikel 9.24. derde lid, kan het college, indien dit wenselijk wordt geacht, besluiten om de alimentatie op grond van artikel 62b Participatiewet rechtstreeks op de onderhoudsplichtige te verhalen.

Artikel 9.26. Heronderzoeken

Wanneer een verhaalsbijdrage is opgelegd of op nihil gesteld, onderzoekt het college eens in de 3 jaar of zich wijzigingen hebben voorgedaan in de financiële- of sociale omstandigheden van de onderhoudsplichtige. Het college kan besluiten om dit heronderzoek versneld te doen of geheel van een heronderzoek af te zien.

Artikel 9.27. Mogelijkheden kwijtschelding en meewerken schuldenregeling

1. Voor de mogelijkheden om een achterstand in de betaling van verhaalsbijdragen of alimentatie kwijt te schelden, en voor de mogelijkheden om mee te werken aan een schuldenregeling, wordt zo veel mogelijk aansluiting gezocht bij het bepaalde in artikel 9.6., 9.7. en 9.9. Hierbij dient wel te worden onderzocht of en in hoeverre de onderhoudsplichtige de eerder opgelegde verhaalsbijdrage of alimentatie maandelijks kan blijven betalen vanaf de datum dat wordt besloten om een achterstand kwijt te schelden of aan een schuldenregeling wordt meegewerkt.
2. Kwijtschelding van een achterstand in de betaling van (gecedeerde) alimentatie is niet mogelijk. Uit het oogpunt van efficiënt debiteurenbeheer, kan in individuele gevallen echter hiervan worden afgeweken, indien het college de inning van de alimentatie van de onderhoudsgerechtigde heeft overgenomen. Bijvoorbeeld, wanneer een alimentatieplichtige langer dan 5 jaar onvindbaar is en het niet aannemelijk is dat hij in de toekomst nog te traceren valt, of dat er nog invorderingsmogelijkheden zullen zijn, kan een alimentatievordering (gedeeltelijk) buiten invordering worden gesteld.
3. Om te voorkomen dat de alimentatievordering onnodig hoog oploopt, kan in gevallen als bedoeld in het tweede lid, in een eerder stadium reeds aan de uitkeringsadministratie worden verzocht om de maandelijks opboeking van deze alimentatie (tijdelijk) te stoppen. Hiermee wordt voorkomen dat een waarschijnlijk oninbare onderhoudsbijdrage onnodig hoog oploopt.
4. Hetgeen in het derde lid is bepaald, kan evenredig worden toegepast voor een waarschijnlijk oninbare verhaalsbijdrage.

Artikel 9.28. Indexering onderhoudsbijdragen

1. Het college verhoogt de door de Rechtbank vastgestelde alimentatie jaarlijks met het wettelijk vastgestelde indexeringspercentage. De indexering wordt ook toegepast op alimentatie die de onderhoudsplichtige en de onderhoudsgerechtigde schriftelijk met elkaar zijn overeengekomen.
2. Een door de gemeente opgelegde verhaalsbijdrage wordt niet geïndexeerd.

Paragraaf 5. Boete

Artikel 9.29. Schriftelijke waarschuwing i.p.v. een boete

1. Het college maakt gebruik van de bevoegdheid om een schriftelijke waarschuwing te geven in plaats van een boete, zoals bedoeld in artikel 18a lid 4 Participatiewet, artikel 20a lid 4 IOAW en artikel 2aa Boetebesluit socialezekerheidswetten.
2. Er wordt afgezien van een boete en volstaan met het geven van een waarschuwing wanneer er:
 - a. sprake is van schending inlichtingenplicht;
 - b. er de afgelopen 2 jaar niet eerder een waarschuwing is gegeven;
 - c. de overtreding niet heeft geleid tot een benadelingsbedrag of dat dit niet hoger is dan € 150,00 of;
 - d. belanghebbende zelf binnen 60 dagen de juiste informatie alsnog heeft verstrekt voordat de gemeente de overtreding heeft geconstateerd.
3. Als niet kan worden volstaan met een waarschuwing, zoals gesteld in het eerste en tweede lid, omdat er in de afgelopen 2 jaar al een waarschuwing is afgegeven, dan bedraagt de boete € 150,00 in geval van opzet en € 75,00 als er is vastgesteld dat er geen sprake is van opzet.

Artikel 9.30. Aflossing

Tenzij belanghebbende zelf anders aangeeft, wordt er eerst afgelost op de bestuurlijke boete en daarna pas op een eventuele terugvordering.

Paragraaf 6. Slotbepalingen

Artikel 9.31. Wettelijke rente en kosten

1. Tenzij in deze beleidsregels anders is bepaald worden voor de aanmaning de kosten bedoeld in artikel 4:113 van de Awb in rekening gebracht.
2. Voor de betekening en tenuitvoerlegging van het dwangbevel worden de kosten als genoemd in artikel 4:120 van de Awb in rekening gebracht.
3. Voor deze kosten wordt aangesloten bij de minimale bedragen genoemd in de Kostenwet.

Hoofdstuk 10. Uitvoering Bbz 2004

Paragraaf 1. Algemene bepalingen

Artikel 10.1. Begripsbepalingen

In dit hoofdstuk wordt verstaan onder:

- a. leenbijstand: de als renteloze lening verstrekte algemene bijstand op grond van de Participatiewet en het Bbz 2004 die al dan niet geheel of gedeeltelijk kan worden omgezet in een bedrag om niet.
- b. bijstand: algemene bijstand op grond van de Participatiewet, waaronder begrepen de door het college in bijstand om niet omgezette leenbijstand.
- c. lening ten behoeve van bedrijfskapitaal: bijstand in de vorm van een rentedragende geldlening
- d. belanghebbende: degene aan wie bijstand, leenbijstand of een lening ten behoeve van bedrijfskapitaal is of wordt verstrekt.

Artikel 10.2. Wettelijke bevoegdheden Bbz 2004

Het college maakt gebruik van de bevoegdheid tot:

- a. het instellen van een onderzoek naar de juistheid en volledigheid van de verstrekte gegevens zoals beschreven in artikel 53a lid 6 Participatiewet.
- b. het instellen van een onderzoek naar de levensvatbaarheid van het bedrijf of zelfstandig beroep. (Artikel 23 lid 3 Bbz 2004.)

Artikel 10.3. Rechtmatigheidsonderzoeken

1. Onderzoeken naar de rechtmatigheid van de bijstand worden in beginsel uitgevoerd naar aanleiding van meldingen en signalen.
2. Elke 12 maanden wordt beoordeeld of de zelfstandige die bijstand ontvangt op grond van artikel 25 Bbz 2004 voldoet aan de in dit artikel gestelde inkomenseis.

Artikel 10.4. Periodieke toekenning en levensvatbaarheidsonderzoeken

1. Leenbijstand aan startende en gevestigde ondernemers wordt toegekend voor een periode van 6 maanden. Voor verlenging van de uitkering na 6 maanden moet een nieuwe aanvraag worden ingediend.
2. Bij elke aanvraag wordt de levensvatbaarheid van het bedrijf of zelfstandig beroep beoordeeld.
3. Leenbijstand die op grond van artikel 18 of 23 Bbz 2004 is toegekend, wordt beëindigd zodra het bedrijf of zelfstandig beroep niet meer levensvatbaar is.

Artikel 10.5. Beëindiging bedrijf of zelfstandig beroep

In die gevallen zoals genoemd in artikel 43 Bbz 2004, wordt de lening ten behoeve van bedrijfskapitaal renteloos gemaakt.

Paragraaf 2. Terugvordering

Artikel 10.6. Herziening en intrekking toekenningsbesluit

Het college maakt gebruik van de bevoegdheid tot het herzien of intrekken van het toekenningsbesluit ingevolge artikel 54 lid 3 en 4 Participatiewet. Toepassing van deze bevoegdheid beperkt zich niet tot situaties waarin sprake is van schending van de inlichtingenplicht.

Artikel 10.7. Terugvordering (leen)bijstand en leningen bedrijfskapitaal

1. (Leen)bijstand of een lening ten behoeve van bedrijfskapitaal wordt teruggevorderd in de gevallen en op de wijze zoals vermeld in deze beleidsregels en de artikelen 58 tot en met 60 PW.
2. Leenbijstand wordt teruggevorderd in de gevallen zoals genoemd in artikel 12 lid 2 c Bbz 2004.
3. Leningen ten behoeve van bedrijfskapitaal worden teruggevorderd indien:
 - a. de termijn van uitstel van aflossing en betaling van rente zoals genoemd in artikel 41 lid 2 Bbz 2004 is verlopen, zoals bepaald in artikel 41 lid 4 Bbz 2004.
 - b. de situatie zich voordoet zoals beschreven in artikel 41 lid 5 Bbz 2004.
 - c. betrokkene ook na een tweede aanmaning niet aan zijn betalingsverplichting voldoet.
 - d. niet wordt voldaan aan de verplichtingen die voortvloeien uit de bepalingen in artikel 39 lid 2 en 3 Bbz 2004 en de toepassing van artikel 43 Bbz 2004.

Paragraaf 3. Invordering

Artikel 10.8. Wijze van invordering

1. Uitgangspunt is dat de belanghebbende een vordering ineens dient te voldoen. Hierbij wordt de termijn van artikel 4:87 Awb aangehouden.
2. Op verzoek van de belanghebbende kan de vordering in termijnen worden voldaan indien:
 - a. de vordering binnen 36 maanden wordt afgelost en
 - b. het aflossingsbedrag minimaal € 50,00 bedraagt.
3. Indien volledige aflossing binnen de in het eerste en/of tweede lid genoemde betalingstermijn niet mogelijk is, stelt het college de maandelijkse aflossing vast.
 - a. het vastgestelde of afgesproken aflossingsbedrag geldt als een opgelegde betalingsverplichting.
 - b. bij de vaststelling van het aflossingsbedrag wordt rekening gehouden met de beslagvrije voet en de eventuele verhoging hiervan.
 - c. bij de vaststelling van de betalingsverplichting in het inkomen wordt ook rekening gehouden met de bijzondere, financiële en persoonlijke omstandigheden van belanghebbende.
4. Het onderzoek naar mogelijk gewijzigde financiële omstandigheden wordt periodiek en/of naar aanleiding van meldingen of signalen uitgevoerd.

Artikel 10.9. Dwanginvordering

1. Indien de belanghebbende een eerder opgelegde betalingsverplichting niet meer nakomt, dan kan het terugvorderingsbesluit ten uitvoer gelegd worden door middel van:
 - a. verrekening met de maandelijks verleende bijstand op grond van artikel 60, derde lid, van de Participatiewet, dan wel verrekening met de maandelijks uitkering op grond van artikel 28, derde lid van zowel de IOAW als de IOAZ; of
 - b. bij het ontbreken van deze mogelijkheid en nadat een dwangbevel is verzonden: een executoriaal beslag overeenkomstig de artikelen 479b tot en met 479g van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, behoudens artikel 479e, tweede lid van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, of
 - c. beslag in de zin van het Tweede Boek van het Wetboek van Burgerlijke rechtsvordering.

2. In geval van beslaglegging en/of het inschakelen van een deurwaarder zoals vermeld in dit artikel, wordt de vordering verhoogd met de invorderingskosten en met de wettelijke rente. De invorderingskosten worden vastgesteld op 15% van de openstaande vordering met een maximum van €375,00.

Paragraaf 4. Kwijtschelding

Artikel 10.10. Kwijtschelding (leen)bijstand

3. Het college kan besluiten tot ambtshalve kwijtschelding van (leen)bijstand indien de belanghebbende:
 - a. gedurende 60 maanden zijn aflossingsverplichting voor de als geldlening verstrekte bijstand onafgebroken en naar draagkracht is nagekomen;
 - b. gedurende een periode van twee jaar niet of zeer onregelmatig heeft afgelost op een vordering en de nog openstaande vordering minder bedraagt dan € 125;
 - c. gedurende vijf jaar geen aflossingen aan een niet-verwijtbare vordering heeft gedaan en het niet aannemelijk is dat hij deze op enig moment alsnog gaat verrichten.
 - d. de in onderdeel c genoemde termijn bedraagt tien jaar indien sprake is van een verwijtbare vordering wegens het niet of niet behoorlijk nakomen van de inlichtingenplicht.
 - e. het college gaat niet over tot kwijtschelding als er sprake is van dwanginvordering.

Artikel 10.11. Kwijtschelding (leen)bijstand en/of bedrijfskapitaal in verband met een schuldregeling

In aanvulling op artikel 42 Bbz 2004 kan het college op verzoek van belanghebbende besluiten gedeeltelijk van terugvordering of gedeeltelijk van verdere invordering van bijstand af te zien, indien:

- a. redelijkerwijs te voorzien is dat de belanghebbende niet zal kunnen voortgaan met het betalen van zijn schulden; en
- b. redelijkerwijs te voorzien is dat een schuldregeling met betrekking tot alle vorderingen van de overige schuldeisers zonder een zodanig besluit niet tot stand zal komen; en
- c. de vordering van de gemeente wegens teruggevorderde bijstand ten minste zal worden voldaan naar evenredigheid met de vorderingen van de schuldeisers van gelijke rang.

Artikel 10.12. Kwijtschelding bedrijfskapitaal

Kwijtschelding van een lening ten behoeve van bedrijfskapitaal is mogelijk in die gevallen zoals beschreven in artikel 42 en 43 Bbz 2004.

Artikel 10.13. Afzien van terugvordering in verband met dringende redenen

Het college ziet af van terugvordering of verdere invordering (verleent kwijtschelding), als hiervoor een dringende reden aanwezig is als bedoeld in artikel 58 lid 8 Participatiewet.

Paragraaf 5. Slotbepaling

Artikel 10.14. Relatie met overige beleidsregels

Indien dit hoofdstuk afwijkt van hetgeen is bepaald in algemene beleidsregels aangaande de Participatiewet, dan prevaleert dit hoofdstuk.

Hoofdstuk 11. Studietoelage

Artikel 11.1. Begrippen

1. Alle begrippen die in deze beleidsregels worden gebruikt en die niet nader worden omschreven hebben dezelfde betekenis als in de Participatiewet en de Algemene wet bestuursrecht.
2. In deze beleidsregels wordt verstaan onder:
 - a. Aanvraag: een verzoek om studietoelage als bedoeld in artikel 36b lid 1 Participatiewet
 - b. Wajong: Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten
 - c. WSF: Wet studiefinanciering 2000
 - d. WTOS: Hoofdstuk 4 Wet tegemoetkoming onderwijsbijdrage en schoolkosten

Artikel 11.2. Structurele medische beperking

1. Structurele medische beperking: een fysieke en/of psychische beperking die voortkomt uit een in de persoon gelegen ziekte of medisch gebrek die voldoende ernstig is dat er een rechtstreeks verband bestaat tussen het gebrek en het structureel niet in staat zijn van het verdienen van inkomsten door belanghebbende naast de studie.

2. Structureel: als er binnen een periode van 6 maanden na de aanvraag geen herstel of verbetering is te verwachten in de medische beperking, zodanig dat belanghebbende wel in staat is om naast de studie te werken en daar inkomen mee te verdienen.
3. Er is in ieder geval geen sprake van een structurele medische beperking bij:
 - Mantelzorg;
 - een gebroken been;
 - kortdurende beperkingen;
 - beperkingen die niet dusdanig ernstig zijn dat iemand naast de studie niet meer kan werken.

Artikel 11.3. Voorwaarden

Er bestaat recht op studietoelage als belanghebbende:

- a. als rechtstreeks gevolg van een ziekte of gebrek structureel niet in staat is naast de studie inkomsten te veroverwen;
- b. studiefinanciering ontvangt op grond van de WSF of een tegemoetkoming krijgt op grond van de WTOS. Het levenlanglerenkrediet van de WSF valt niet hieronder;
- c. geen recht heeft op een uitkering op grond van de Wajong.

Artikel 11.4. Aanvraag

1. De aanvraag voor studietoelage wordt ingediend door middel van een hiervoor vastgesteld aanvraagformulier.
2. Belanghebbende verstrekt bij de aanvraag de volgende stukken:
 - a. een bewijs van het ontvangen van studiefinanciering op grond van de WSF of een tegemoetkoming op grond van de WTOS;
 - b. bij stage: een kopie van de stageovereenkomst waaruit de hoogte van de stagevergoeding blijkt.
3. Belanghebbende kan bij de aanvraag een deskundigenverklaring verstrekken waarin staat waarom belanghebbende niet kan werken naast de studie.

Artikel 11.5. Toekennen en uitbetalen

1. Als door het college is vastgesteld dat recht op studietoelage bestaat, wordt de studietoelage
2. toegekend vanaf de dag waarop dit recht is ontstaan, voor zover deze dag niet ligt voor de dag waarop het college de aanvraag om studietoelage heeft ontvangen.
3. In afwijking van lid 1 wordt studietoelage met terugwerkende kracht ook toegekend over een periode die is gelegen voor de dag waarop de belanghebbende de aanvraag om studietoelage heeft ingediend als:
 - a. belanghebbende daarom verzoekt; en
 - b. belanghebbende over deze periode voldoet aan de voorwaarden voor het recht op studietoelage;
4. In afwijking van lid 2 wordt studietoelage niet met terugwerkende kracht toegekend over een periode die is gelegen:
 - a. voor 1 april 2022;
 - b. 5 jaar voorafgaand aan de dag waarop de belanghebbende de aanvraag om studietoelage heeft ingediend.
5. De studietoelage wordt maandelijks uitbetaald.
6. De studietoelage die met terugwerkende kracht wordt toegekend, wordt na toekenning als een bedrag ineens uitbetaald.

Artikel 11.6. Hoogte studietoelage

1. De hoogte van de studietoelage is gelijk aan de bedragen genoemd in artikel 7a van het Besluit loonkostensubsidie en minimumbedragen studietoelage Participatiewet 2021.
2. Als uitgangspunt voor het bepalen van de hoogte van de studietoelage geldt in de maand waarin een belanghebbende jarig wordt, het bedrag dat hoort bij de leeftijd die belanghebbende op de verjaardag heeft bereikt.

Artikel 11.7. Medisch advies

1. Het college is verplicht een medisch advies te vragen aan een onafhankelijke deskundige voor de beoordeling of er sprake is van een structurele medische beperking.
2. Het college vraagt het medisch advies aan bij Argonaut advies.
3. In afwijking van lid 1 kan het college alleen in deze situaties een medisch advies achterwege laten als:

- a. direct duidelijk is dat er recht bestaat op studietoeslag gelet op de ernst/aard van de structurele medische beperking;
- b. vaststaat dat belanghebbende geen studiefinanciering op grond van de WSF of tegemoetkoming op grond van de WTOS ontvangt;
- c. belanghebbende recht heeft op een Wajong uitkering;
- d. belanghebbende werkt naast de studie, niet zijnde een stage.

Artikel 11.8. Nieuw medisch advies bij zicht op verbetering

Wanneer het eerste medisch advies daartoe aanleiding geeft, bepaalt het college dat binnen een bepaalde periode een nieuw medisch advies zal worden gevraagd om te beoordelen of belanghebbende nog steeds niet in staat is om naast de studie te werken.

Hoofdstuk 12. Slotbepalingen

Artikel 12.1. Hardheidsclausule

Het college kan, indien de toepassing van bepalingen in deze beleidsregels in de individuele situatie leidt tot onbillijkheden van overwegende aard, voor zover het de bevoegdheid betreft die uit deze beleidsregel voortvloeien, hiervan afwijken.

Artikel 12.2. Inwerkingtreding en intrekking oude regels

1. Deze beleidsregels treden in werking op 1 januari 2023, onder gelijktijdige intrekking van de:
 - a. Beleidsregels rechtmatigheid Participatiewet, IOAW en IOAZ 2020 gemeente Schiermonnikoog, vastgesteld bij besluit van 28 april 2021;
 - b. Beleidsregels Studietoeslag gemeente Schiermonnikoog, vastgesteld bij besluit van 5 juli 2022.

Artikel 12.3. Citeertitel

Deze beleidsregels worden aangehaald als: Beleidsregels rechtmatigheid Participatiewet, IOAW en IOAZ 2023 gemeente Schiermonnikoog.

Aldus vastgesteld door het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Schiermonnikoog in zijn vergadering van 22 oktober 2024

*De secretaris,
T. Kroeze,*

*De burgemeester,
I. van Gent*

Toelichting op beleidsregels rechtmatigheid Participatiewet, IOAW en IOAZ 2023

Algemene toelichting

Artikelsgewijze toelichting

Enkel die bepalingen die een nadere toelichting behoeven worden hier behandeld.

Hoofdstuk 2. In aanmerking te nemen middelen Participatiewet

Artikel 2.3. Saldo lopende rekening

Van het positieve saldo op de lopende rekening(-en) wordt bij de aanvraag om bijstand geen bedrag vrijgelaten. Het is wel mogelijk dat van een positief saldo op een lopende rekening bij aanvang van de bijstand nog kosten betaald moeten worden (levensonderhoud, huur etc.). Deze kosten worden echter in beginsel weer gedekt door (de toekenning van) de bijstandsuitkering.

Artikel 2.4. Vaststelling vermogen bij co-ouderschap

De vermogensgrens voor de co-ouder wordt vastgesteld op de vermogensgrens zoals deze voor een alleenstaande ouder geldt. Hiermee wordt voorkomen dat bij een wijziging van het aantal dagen co-ouderschap de vermogensgrens bijgesteld moet worden.

Eventueel vermogen van het kind worden voor x/7 toegerekend aan betreffende ouder. Hierbij staat x voor het gemiddelde aantal dagen per week dat de co-ouder het kind verzorgt. Eventueel inkomen van

het kind wordt op dezelfde wijze toegerekend, als draagkracht, aan de betreffende ouder als die ouder voor dat kind bijzondere bijstand aanvraagt

Artikel 2.5. Vaststellen vermogen bij verhuizing uit andere gemeente

Bij overname van een belanghebbende uit een andere gemeente dienen het vermogen en de toepasselijke vermogensgrens opnieuw te worden vastgesteld. Artikel 40 lid 1 Participatiewet bepaalt namelijk dat het recht op bijstand geldt jegens het college van de gemeente waar belanghebbende woonplaats heeft.

Een uitzondering geldt voor een verhuizing naar een andere gemeente, maar die valt binnen de gemeentegrenzen van de gemeenten Noardeast-Fryslân, Dantumadiel of Schiermonnikoog. Gezien er sprake is van één ambtelijke organisatie, is vanwege praktische overwegingen, bepaald dat daarbij wordt uitgegaan van de vermogensvaststelling van de vertrek gemeente.

Gespaarde middelen als bedoeld in artikel 34 lid 2 onderdeel c Participatiewet en ontvangen rente als bedoeld in artikel 31 lid 2 onderdeel i Participatiewet worden niet in aanmerking genomen bij de nieuwe vermogensvaststelling. Het is aan belanghebbende om, indien hij stelt dat het college één of meer van zijn vermogensbestanddelen op grond van bovenstaande buiten beschouwing dient te laten, aan het college zodanige inlichtingen te verstrekken dat het college de herkomst van bedoelde vermogensbestanddelen kan beoordelen.

Artikel 2.6. Vaststelling vermogen bij wijziging leefvorm

Bij een wijziging in de gezinssituatie wordt het vermogen gewijzigd vastgesteld (bezittingen minus schulden).

De hoogte van de vermogensgrens is gelijk aan de actuele vermogensgrens die geldt voor de nieuwe leefvorm van de belanghebbende (alleenstaande, alleenstaande ouder of gezinnen). Voor de co-ouder, die in de zin van de Participatiewet formeel wordt aangemerkt als een alleenstaande, geldt de vermogensgrens zoals die geldt voor de leefvorm van een alleenstaande ouder.

Als bij de oorspronkelijke vermogensvaststelling rekening is gehouden met vermogensbestanddelen van (ten laste komende) kinderen (deze behoren immers tot het gezin) brengt een redelijke wetstoepassing met zich mee dat wanneer het kind om andere redenen niet langer meer tot het gezin, in de zin van de Participatiewet, behoort, bij de vermogensvaststelling van de ouder(s) niet langer rekening wordt gehouden met de vermogensbestanddelen van die kinderen. Hierdoor wordt het vermogen van de bijstandsgerechtigde alleenstaande (gezin) lager. Dit is niet het geval als blijkt dat voorafgaande aan de bijstandsverlening een vermogensoverheveling heeft plaatsgevonden van de ouder naar de kinderen met als kennelijk doel om het recht op bijstand (langer) te waarborgen.

Voorbeeld: Mevrouw Peters vraagt op 1 januari 2000 bijstand aan. Mevrouw Peters heeft een spaarrekening met € 3.600,00. Het saldo van de spaarrekening van haar zoon Kees bedraagt € 2.300,00. Mevrouw Peters krijgt een bijstandsuitkering naar de norm van een alleenstaande ouder. Haar totale vermogen is vastgesteld op € 5.900,00 en de vermogensvrijlating op € 4.000,00 (normbedrag vrij te laten vermogen is € 9.900,00). Op 1 januari 2006 wordt Kees 18 jaar. Mevrouw Peters wordt vanaf die datum aangemerkt als alleenstaande. De van toepassing zijnde vermogensgrens wijzigt in het normbedrag (= idem aan normbedrag vermogensvrijlating) voor een alleenstaande van: € 5.200,-- (bedrag geldt per 1 januari 2006). De banksaldi zijn nog steeds aanwezig. Echter in deze situatie is het redelijk om het vermogen van mevrouw Peters te verlagen met € 2.300,00. Dit bedrag komt immers toe aan zoon Kees, want het stond bij aanvang van de bijstandsverlening op zijn spaarrekening. Het vermogen van mevrouw Peters bedraagt daarom € 3.600, en blijft onder de (nieuwe) van toepassing zijnde vermogensvrijlating (vermogensgrens) van € 5.200,00. Interen is niet nodig, mevrouw heeft daarentegen nog een vermogensvrijlating van € 1.600,00 tegoed.

De nieuwe vermogensvrijlating is als volgt berekend;

- Oorspronkelijke vermogensvrijlating € 4.000,00
- Bij: correctie banksaldo zoon € 2.300,00
- Af: mutatie normbedrag vermogensvrijlating € 4.700,00 (€ 9.900,00 - € 5.200,00)
- Restant vrij te laten vermogen € 1.600,00.

Artikel 2.7. Vrijlaten giften, loterijprijzen en gokopbrengsten

Het krijgen van een gift heeft niet altijd gevolgen voor een uitkering. Wij laten giften voor een bepaald doel vrij als de belanghebbende - wanneer deze de gift niet had gekregen - daarvoor een vergoeding uit een voorziening zoals de bijzondere bijstand of de Wet maatschappelijke ondersteuning had kunnen krijgen. Het wordt onredelijk geacht om de besparing van een beroep op een van deze overheidsvoorzieningen te niet te doen door deze mee te wegen bij de verlening van algemene bijstand. Daarom

wordt dit soort giften vrijgelaten. Het maakt daarbij niet uit of het gaat om periodieke of eenmalige giften.

Andere giften dan genoemd in het eerste lid van dit artikel laten wij tot € 1.200,- per kalenderjaar vrij. Meerdere giften worden bij elkaar opgeteld en worden vrijgelaten voor zover zij samen niet boven dit bedrag per kalenderjaar uitkomen.

Ontvangsten als gevolg van een prijs, loterij of via gokopbrengsten worden altijd tot de middelen gerekend en moeten als inkomen worden aangemerkt. Ontvangen inkomen als gevolg van een prijs, loterij of via gokopbrengsten worden vrijgelaten tot het drempelbedrag van € 100,- per maand.

Artikel 2.8. Waarde motorvoertuigen

Op grond van artikel 34 lid 2 onderdeel a Participatiewet worden niet alleen bezittingen in natura die, gelet op de omstandigheden van persoon en gezin, noodzakelijk zijn, niet als vermogen aangemerkt, maar ook bezittingen in natura die naar hun aard en waarde algemeen gebruikelijk zijn. Het college vindt één auto, motor of ander motorvoertuig met een waarde tot maximaal €3.500, wordt beschouwd als algemeen gebruikelijk; als de waarde meer bedraagt dan €3.500 wordt het meerdere in aanmerking genomen als vermogen. Wanneer belanghebbende over meerdere voertuigen beschikt, wordt de vrijlating toegepast op het voertuig met de hoogste waarde. Overige voertuigen worden volledig tot het vermogen gerekend.

Voor de vaststelling van de waarde van motorvoertuigen wordt uitgegaan van de huidige kilometerstand en staat van het voertuig. In beginsel wordt aan de hand daarvan, uitgegaan van de koerslijsten van de ANWB (laagste verkoopprijs). In sommige gevallen zijn voertuigen niet vindbaar in de ANWB koerslijst. Bijvoorbeeld wanneer het om oudere modellen gaat, het een uniek model betreft of het een ander voertuig is dan een auto. In die gevallen kan de waarde op een andere, door het college bepaalde wijze vastgesteld worden.

Op grond van het derde lid kan de waarde van het motorvoertuig bij de vermogensvaststelling buiten beschouwing worden gelaten, als het motorvoertuig onmisbaar is in verband met werk en/of invaliditeit en verkoop van de auto wegens bijzondere omstandigheden niet kan worden gevergd. Denk daarbij bijvoorbeeld aan een brommobiel die nodig is vanwege invaliditeit. De waarde van een dergelijk voertuig kan worden vrijgelaten tot het moment dat het voertuig uit eigen beweging verkocht wordt.

Artikel 2.9. Reservering uitvaartkosten

Bij belanghebbenden die verzekerd zijn voor uitvaartkosten in natura is het in de regel niet mogelijk de uitvaartpolis voor de datum van overlijden te gelde te maken. Daar belanghebbende redelijkerwijs niet over het in de polis opgebouwde vermogen kan beschikken, kan het verzekerde bedrag niet in de vermogensvaststelling worden meegenomen. Het komt echter ook voor dat belanghebbenden verzekerd zijn voor een uitvaart, waarbij de verzekering bij overlijden in contanten uitkeert. Het zou inconsequent zijn om in dit geval het gespaarde bedrag (geheel), althans de afkoopwaarde van de verzekering, in de vermogensvaststelling mee te nemen. Derhalve maakt het college van haar bevoegdheid gebruik om de waarde van de verzekering, onder voorwaarden, niet tot het vermogen te rekenen. Een en ander dient met bewijsstukken te worden onderbouwd.

Er is gekozen om geen maximum aan de vrijstelling van het totaalbedrag van de afkoopwaarde of verzekeringswaarde van een uitvaartverzekering, vast te stellen. De groep belanghebbenden die een uitvaartverzekering hebben die niet in natura, maar in contanten uitkeert en deze ook tussentijds kunnen afkopen (tegen ongunstige tarieven), is erg klein. Daarnaast zijn uitvaartverzekeringen zeer onwaarschijnlijk afgesloten met de intentie deze af te kopen, willen we dit ook niet stimuleren en de keuzevrijheid om al dan niet een begrafenis- of uitvaartverzekering te hebben ook vrij laten.

Artikel 2.10. Opbrengsten in verband met zonnepanelen

In de brief van 14 januari 2020 heeft Staatssecretaris Van Ark mede namens de minister van Economische Zaken en Klimaat, antwoorden gegeven op Kamervragen over opbrengsten in verband met zonnepanelen en het korten ervan op de bijstand.

De Staatsecretaris is heel duidelijk in haar antwoord. De bedoelde vergoeding valt niet onder het middeledenbegrip. De Staatssecretaris legt uit, dat de opbrengsten primair een besparing opleveren van het energiegebruik, en daarom "naar aard" niet overeenkomen met het in artikel 32 van de Participatiewet bedoelde inkomen. De bedoelde opbrengsten hebben dan ook géén invloed op de vaststelling van het recht op en de hoogte van de bijstand.

Hoofdstuk 3. Algemene bijstand en uitkering IOAW en IOAZ

Paragraaf 2. Bepalingen Participatiewet, IOAW en IOAZ

Artikel 3.2. Moment uitbetalen vakantietoeslag

De gereserveerde vakantietoeslag wordt niet gelijktijdig met de uitkering van de maand mei uitbetaald, maar na verwerking van de maand mei (half juni). In afwijking hiervan wordt bij beëindiging van de uitkering de vakantietoeslag uitbetaald na afhandeling van de administratieve beëindiging.

Op verzoek van belanghebbende kan het college (alleen bij bijzondere omstandigheden) besluiten om gereserveerde vakantietoeslag eerder uit te betalen, bijvoorbeeld met het oog op de aanschaf van noodzakelijke duurzame gebruiksgoederen door belanghebbende, dan wel dreigende uithuiszetting of afsluiting van energie, dan wel broodnood (in principe eenmalig en bij hoge uitzondering). Belanghebbende wordt ten aanzien van de vervroegd uitbetaalde vakantietoeslag een bestedingsverplichting opgelegd.

Het vakantiegeld kan alleen uitgekeerd worden, wanneer dit niet vatbaar is voor beslag. Om die reden dient er te allen tijde, voor uitbetaling afstemming te hebben plaatsgevonden met team Terugvordering en verhaal.

Artikel 3.3. Verkorte aanvraagprocedure

Wanneer belanghebbende minder dan 30 dagen voor de datum van de (nieuwe) melding nog recht had op een uitkering, wordt dit recht niet geacht te zijn geëindigd.

Wanneer een uitkering is beëindigd vanwege werkaanvaarding en de belanghebbende, zich binnen zes maanden opnieuw meldt voor een uitkering, kan een vereenvoudigde aanvraagperiode worden toegepast. Er moet een (verkorte) aanvraagformulier worden ingevuld en ingeleverd, waarbij met name alleen gekeken wordt naar de gewijzigde omstandigheden en actuele vermogensgegevens.

Artikel 3.4. Personen zonder (geldig) identiteitsbewijs

Belanghebbende dient zich bij een eerste aanvraag te kunnen legitimeren met een geldig identiteitsbewijs.

Is de identiteit van belanghebbende met Nederlandse nationaliteit eenmaal vastgesteld, dan wordt ook een verlopen identiteitsbewijs of rijbewijs geaccepteerd als legitimatie, tenzij er twijfels bestaan omtrent de identiteit, nationaliteit en/of verblijfsrecht van de belanghebbende.

Artikel 3.5. Tijdelijke inwoning vanwege noodopvang

Het is van belang om te verduidelijken hoe om dient te worden gegaan met woonsituaties, waarbij sprake is van tijdelijk verblijf vanwege noodopvang. Om die reden is hierop specifiek beleid geschreven.

De kostendelersnorm houdt rekening met de schaalvoordelen die ontstaan doordat twee of meer personen samen in een woning verblijven. Ondanks dat bij de invoering van de kostendelersnorm er expliciet voor is gezorgd dat mensen niet onder de armoedegrens vallen, kan er een individuele situatie zijn waarin het wenselijk is om individueel maatwerk te verlenen. De uitvoering dient op basis van artikel 18, eerste lid van de Participatiewet de bijstand en de daaraan verbonden verplichtingen af te stemmen op de omstandigheden, mogelijkheden en middelen van de rechthebbende belanghebbende, uiteraard met in achtneming van voorliggende voorzieningen.

Voor het vaststellen van de hoogte van de norm moet de woonsituatie worden bepaald. Als sprake is van tijdelijk verblijf, hoeft dit geen gevolgen hoeft te hebben voor de naar het oordeel van de uitvoering bestaande leefsituatie en daarmee mogelijk de vaststelling van de uitkeringshoogte. Dit kan betekenen dat de persoon die tijdelijk bij een uitkeringsgerechtigde inwoont, niet mee hoeft te tellen voor de kostendelersnorm. Hierbij kan het bijvoorbeeld gaan om mensen in crisissituatie en daklozen. Het is aan de uitvoering om op basis van concrete feiten en omstandigheden van het individuele geval vast te stellen dat het gaat om tijdelijk verblijf.

In sommige gevallen kan sprake zijn van een gezamenlijke huishouding. Van een gezamenlijke huishouding is sprake als belanghebbende met een ander een gezamenlijk hoofdverblijf heeft en zij wederzijdse zorg voor elkaar dragen. In dat geval bestaat er geen individueel recht op bijstand en worden zij als gehuwd aangemerkt. Wanneer sprake is van tijdelijk verblijf vanwege noodopvang, kan in die situaties het definitieve moment van beoordeling van de woon- en leefsituatie uitgesteld worden naar een later gelegen datum.

Belanghebbende dient geïnformeerd te worden over de gevolgen die tijdelijke inwoning met zich meebrengt. Zo kan bijvoorbeeld het recht op toeslagen op grond van de Awir wijzigen. Hiermee wordt voorkomen dat er achteraf mogelijke schuldenproblematiek ontstaat.

Artikel 3.6. Commerciële relatie kostendelersnorm

Dit artikel regelt wanneer kamerhuur en kostgangerschap als commercieel betiteld kunnen worden. Er is een koppeling gelegd naar het puntensysteem (huurprijscheck) dat de huurcommissie gebruikt voor

het berekenen van de maximale huur van woonruimte. Dit is een vrij ingewikkelde methode van vaststelling, maar wel objectief en afgestemd op de waarde die aan woonruimte toegerekend kan worden op grond van oppervlakte, voorzieningen en luxe. Het opnemen van één vast bedrag is weliswaar eenvoudiger in de uitvoering, maar doet geen recht aan de verschillen tussen kamers.

Als compromis tussen objectieve beoordeling en eenvoudige uitvoering is een grensbedrag opgenomen. Als de huur of het kostgeld hoger is dan die grens wordt de overeenkomst altijd commercieel geacht, terwijl bij een prijs onder deze grens de rekenmethode van de Huurcommissie gevolgd moet worden. Het grensbedrag wordt jaarlijks op basis van de op 1 januari van dat jaar geldende gehuwdennorm vastgesteld.

Paragraaf 3. Bepalingen Participatiewet

Artikel 3.7. Inkomsten vanwege kamerhuurders/kostgangers

Wanneer in een commerciële kamerhuur of kostgangersrelatie de bijstandsgerechtigde de verhuurder/kostgever is, heeft die bijstandsgerechtigde inkomsten die in aanmerking genomen moeten worden. Voor aftrek van kosten is alleen plaats als de bijstandsgerechtigde, bijvoorbeeld via een boekhouding, voldoende onderbouwing/bewijs verstrekt.

Dit artikel is niet van toepassing op personen die een uitkering ontvangen in het kader van de IOAW en IOAZ. Inkomsten uit verhuur wordt dan namelijk aangemerkt als inkomsten uit vermogen en worden derhalve vrijgelaten. Een uitzondering daarop is wanneer sprake is van bedrijfsmatige verhuur.

Artikel 3.8. Verlaging algemene bijstand wegens ontbreken woonkosten

Wanneer belanghebbende lage of geen woonkosten heeft verlaagt het college de bijstandsnorm. De Participatiewet spreekt over lagere noodzakelijke kosten van levensonderhoud door de woonsituatie. Dit staat in artikel 27 van de Participatiewet. Het college verlaagt de bijstandsnorm niet als de kostendelersnorm van toepassing is. Deze norm is al lager omdat de woonkosten gedeeld kunnen worden.

De eerste situatie betreft een verlaging van 20% van de gehuwdennorm, indien een woning wordt bewoond waaraan voor de belanghebbende geen woonkosten en geen andere woonlasten zijn verbonden. Denk bijvoorbeeld aan krakers. Het kan ook zijn dat iemand anders de woonkosten betaalt, bijvoorbeeld de ex-partner.

De tweede situatie betreft een verlaging van 10% van de gehuwdennorm, indien een woning wordt bewoond, waaraan voor de belanghebbende geen woonkosten zijn verbonden maar de belanghebbende wel de andere woonlasten betaalt. Denk bijvoorbeeld aan personen die hun hypotheek volledig hebben afgelost en alleen nog woonkosten maken die verbonden zijn aan de woning, zoals energielasten en verzekeringskosten.

De derde situatie betreft een verlaging van 20% van de gehuwdennorm indien geen woning wordt bewoond. Hierbij kan gedacht worden aan daklozen.

Artikel 3.9. Ingangsdatum normwijziging bij verblijf in inrichting

In beginsel wordt uit praktische overwegingen een lopende uitkering algemene bijstand pas met ingang van de eerste dag van de vierde (kalender)maand waarin de belanghebbende verblijft in een inrichting omgezet in de lagere norm op grond van artikel 23 Participatiewet (eventueel vermeerderd met bijzondere bijstand voor vaste lasten).

Voorbeeld: een (zelfstandig wonende) alleenstaande van 43 jaar wordt op 12 januari opgenomen in een inrichting in de zin van de Participatiewet. De lagere uitkering wordt van kracht met ingang van 1 april (de eerste dag van de vierde kalendermaand waarin de belanghebbende in de inrichting verblijft).

De toepassing van dit artikel kan in situaties waar de kostendelersnorm van toepassing is, zoals inwonende kinderen (zonder doorlopende kosten), nadelig uitpakken. In die gevallen kan het voordeliger zijn om de norm per direct aan te passen. In deze gevallen dient altijd overleg plaats te vinden over de aanpassing van de norm, met belanghebbende en/of zijn medebewoners.

Poliklinische opnames in ziekenhuizen vallen niet onder het begrip 'verblijf in een inrichting'. Vaak is een opname van zodanig korte duur dat het vanuit oogpunt van efficiency niet loont de uitkering aan te passen.

Hoofdstuk 4. Bijzondere bijstand

Algemene toelichting

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van de Participatiewet en de daarin opgenomen mogelijkheden tot het verstrekken van individuele bijzondere bijstand. De bijzondere bijstand is wettelijk geregeld in artikel 35 van de Participatiewet. Vanuit de bijzondere bijstand zijn vergoedingen mogelijk

voor uit bijzondere omstandigheden voortvloeiende noodzakelijke kosten die gemaakt moeten worden en die de burger niet zelf kan betalen. Die kosten moeten naast de algemene voorwaarden voor bijstand dan wel aan een aantal voorwaarden voldoen:

- De kosten waarvoor bijzondere bijstand is aangevraagd doen zich voor;
- De kosten zijn in het individuele geval noodzakelijk;
- De kosten vloeien voort uit bijzondere individuele omstandigheden;
- De kosten kunnen niet worden voldaan uit de bijstandsnorm, het vermogen en het inkomen voor zover dit meer bedraagt dan de bijstandsnorm.

Individualiseren is bij een aanvraag bijzondere bijstand aan de orde. In sommige situaties kan dit betekenen dat bijzondere bijstand wel wordt toegekend omdat er sprake is van individuele bijzondere omstandigheden, terwijl de kosten in eerste instantie niet voor bijzondere bijstand in aanmerking komen.

Artikel 4.2. Moment aanvragen bijzondere bijstand (terugwerkende kracht)

De aanvraag bijzondere bijstand dient in beginsel te gebeuren vóórdat kosten worden gemaakt. Is namelijk al in de onkosten voorzien, dan is er geen sprake meer van noodzakelijkheid. Ten gunste van de uitvoerbaarheid van een aanvraag bijzondere bijstand kan de periode voor toekenning met terugwerkende kracht worden gesteld op één maand. Kosten, gemaakt in de periode van één maand voorafgaand aan de eerste dag van de maand waarin de aanvraag is ingediend, komen voor bijstandsverlening in aanmerking. In dat geval wordt de aanvang van het draagkrachtjaar vastgesteld op de eerste dag van de maand waarin de oudste kosten zijn gemaakt.

Artikel 4.3. Draagkracht

Het college bepaalt zelf welk deel van de middelen bij de vaststelling van de draagkracht in aanmerking wordt genomen. De wetgever heeft het college hiermee de vrijheid gegeven om te beoordelen in hoeverre belanghebbende zelf kan bijdragen in de kosten. Dit is dan ook de enige vrijheid die het college heeft bij de beoordeling van het recht op bijzondere bijstand. Voor het overige is het college gebonden aan de voorwaarden van artikel 35 lid 1 Participatiewet: als wordt voldaan aan die voorwaarden is het college gehouden bijzondere bijstand te verstrekken.

Bijzondere bijstand is toegankelijk voor iedereen met een laag inkomen. Bepalend is de draagkracht van belanghebbende, waarbij het inkomen met de van toepassing zijnde bijstandsnorm wordt vergeleken. Daarbij wordt de kostendelersnorm als referentienorm buiten beschouwing gelaten.

Als een belanghebbende is toegelaten tot de Wsnp dan kan het college alleen de draagkracht berekenen over middelen waarover belanghebbende daadwerkelijk de beschikking heeft (zie ECLI:NL:CRVB:2005:AS5115 en ECLI:NL:CRVB:2017:1556). Deze bepaling geldt ook wanneer belanghebbende een minnelijk schuldentractaat volgt.

De individuele inkomenstoelag wordt als middel in aanmerking genomen wanneer het gaat om kosten vanwege de aanschaf, reparatie en of vervanging van duurzame gebruiksgoederen en of overige inrichtingskosten. Het college dient altijd een individuele beoordeling te maken in hoeverre de belanghebbende dit middel heeft kunnen aanwenden voor de kosten die gemaakt worden. Bijvoorbeeld wanneer er kort voor de aanvraag dit middel al voor andere kosten zijn gebruikt.

Negende lid (vakantietoelag)

De gehanteerde vakantietoelag is niet de feitelijke toeslag over het inkomen, maar wordt berekend over het inkomen via de rekenformules uit artikel 11, 12, 13 en 14 van de Regeling Participatiewet, IOAW en IOAZ. In het geval van de beoordeling vakantietoelag bij inkomsten uit een volledige uitkering op grond van de Algemene Ouderdomswet (AOW) wordt aangesloten bij artikel 14 van de Regeling Participatiewet, IOAW en IOAZ. Ook al betreft artikel 14 de percentages in de gevallen waar een belanghebbende gekort AOW en toeslag ontvangt als bedoeld in artikel 13 AOW. Deze keus is gemaakt omdat genoemde percentages het dichtst in de buurt liggen van de feitelijke bedragen AOW.

Artikel 4.4. Draagkrachtperiode

Het college bepaalt het begin en de duur van de periode waarover het vermogen en het inkomen in aanmerking genomen worden, zo volgt uit artikel 35 lid 1 Participatiewet. De draagkrachtperiode gaat in op de eerste van de maand waarin de kosten zijn gemaakt, met inachtneming van bijstandsverlening met terugwerkende kracht. De draagkrachtperiode is gesteld op twaalf maanden. Dit betekent dat de draagkracht wordt bepaald door de middelen (inkomen en vermogen) die meegenomen worden bij de draagkrachtberekening in de maand waarover bijzondere bijstand wordt aangevraagd te vermenigvuldigen met twaalf.

Is er sprake van periodieke kosten, zoals maaltijdvoorzieningen, dan wordt de draagkracht naar evenredigheid toegerekend aan de maanden van het jaar waarop deze kosten betrekking hebben. Op deze manier wordt voorkomen dat de belanghebbende tijdens de draagkrachtperiode kosten moet voorschiet-

ten omdat de draagkracht over een jaar wordt berekend en niet per maand of per kwartaal. Wordt de bijzondere bijstand beëindigd in de loop van de draagkrachtperiode, bijvoorbeeld omdat de belanghebbende verhuist naar een andere gemeente, dan wordt het teveel aan bijzondere bijstand niet teruggevorderd.

Sommige kostensoorten komen jaarlijks terug, waarbij in de meeste gevallen vooraf al duidelijk is dat er recht bestaat. Hierbij gaat het vooral om bijstandsgerechtigden die bijzondere bijstand ontvangen voor kosten van bewind. Deze jaarlijkse terugkerende aanvragen brengen voor de uitvoering en bijstandsgerechtigden/bewindvoerders een grote administratieve last met zich mee. Uit praktische overwegingen is daarom voor bepaalde kostensoorten bepaald dat de draagkrachtperiode voor onbepaalde tijd geldt. Voor medische kosten, waarbij sprake is van langdurig gebruik, gaat het in de praktijk om kosten zoals benoemd in artikel 4.8 lid 3. Middels hercontrole kan tussentijds getoetst worden of er recht bestaat op bijzondere bijstand.

Artikel 4.5. Wijziging draagkracht tijdens draagkrachtperiode

In het belang van de rechtszekerheid en de uitvoeringspraktijk geldt als uitgangspunt dat de draagkracht binnen de vastgestelde draagkrachtperiode in beginsel voor die periode definitief is. Met andere woorden: een eenmaal vastgestelde draagkracht wordt in principe niet meer aangepast. Indien zich echter in de loop van de vastgestelde draagkrachtperiode ontwikkelingen voordoen, die van dusdanig belangrijke aard zijn, dat hieraan niet kan worden voorbijgegaan (zoals het wegvallen of het ontstaan van inkomstenbronnen of het eindigen van een schuldregeling of beslaglegging) kan tussentijds herziening plaatsvinden voor het resterende deel van de draagkrachtperiode. In ieder geval is een wijziging van de draagkracht aan de orde bij een inkomensdaling/stijging van 10% of meer alsmede bij een wijziging in de hoogte van de bijzondere noodzakelijke kosten waarvoor bijstand is toegekend.

Artikel 4.8. Medische kosten

Medische kosten dienen in het kader van de Participatiewet op overeenkomstige wijze behandeld te worden als andere noodzakelijke kosten waarvoor bijzondere bijstand kan worden aangevraagd. Dat betekent dus ook dat geen bijstand wordt verleend indien belanghebbende een beroep kan doen op een voorliggende voorziening voor de kosten waarvoor hij bijstand aanvraagt. Belangrijke voorliggende voorzieningen met betrekking tot medische kosten die passend en toereikend zijn, zijn de Wet langdurige zorg (WLz) en de Zorgverzekeringswet (Zvw). In het algemeen is het zo dat de Zvw en de WLz alle noodzakelijke medische of paramedische kostensoorten vergoeden. In dit verband wordt verwezen naar de toelichting bij artikel 15 lid 1 Participatiewet, waarin onder meer is opgemerkt dat de Participatiewet geen functie heeft indien binnen de voorliggende regeling een bewuste beslissing is genomen over de noodzakelijkheid van de voorziening in het algemeen of in een specifieke situatie. Indien op grond van een dergelijk noodzakelijkheidsoordeel de keuze is gemaakt om één of meer kostensoorten niet in de voorziening op te nemen of de voorziening in een bepaalde situatie niet noodzakelijk te achten, dient de Participatiewet zich bij die keuze aan te sluiten en komt men ten aanzien van die kosten niet voor bijstandsverlening in aanmerking.

In beginsel komen medische kosten dus niet in aanmerking voor bijstandsverlening. Enkel in het geval van zeer dringende redenen als bedoeld in artikel 16 lid 1 Participatiewet kan bijzondere bijstand worden verleend voor de kosten.

Eigen bijdragen komen in beginsel eveneens niet voor verlening van bijzondere bijstand in aanmerking, omdat binnen de voorliggende voorziening (WLz en Zvw) de noodzakelijkheidsbeoordeling reeds heeft plaatsgevonden.

Met meerkosten wordt bedoeld de extra noodzakelijke kosten van bestaan die iemand maakt omdat hij een heeft, en die gezonde mensen niet maken. Dat zijn de kosten die in het artikel staan. Het gaat hierbij om extra bewassingskosten, extra kledingkosten, extra stookkosten en extra kosten voor eten.

In sommige gevallen kan het voorkomen dat voor medische kosten de WMO een voorliggende voorziening is. Er dient om die reden altijd afstemming plaats te vinden met een consulent WMO, om na te gaan of de kosten vanuit de WMO vergoed kunnen worden.

Indien er redenen zijn om voor medische kosten bijzondere bijstand te verstrekken, wordt een vergoeding verstrekt voor de feitelijke kosten, maar maximaal de vergoeding die de collectieve aanvullende verzekering AV-Frieso Compleet geeft of de normen zoals zijn opgenomen in de richtlijn van het Nibud of de GMD-lijst.

Artikel 4.10. Standaard aanvullende of collectieve zorgverzekering en eigen risico

Het college kan op basis van artikel 35 lid 3 Participatiewet categoriale bijzondere bijstand verlenen in de vorm van een aanvullende zorgverzekering of een tegemoetkoming in de premie van een dergelijke

verzekering. De gemeente heeft afspraken gemaakt met De Friesland Zorgverzekeraar en biedt de collectieve verzekering AV-Frieso aan. Er is een goedkopere en een duurdere variant: Compact en Compleet.

Met ingang van 1 januari 2008 kent de Zvw een verplicht eigen risico voor iedere verzekerde van 18 jaar of ouder (artikel 19 lid 1). Per 1 januari 2020 bedraagt dit € 385,00 per kalenderjaar. Het verplicht eigen risico geldt bijvoorbeeld niet voor huisartsenzorg, verloskundige zorg en kraamzorg. De zorgverzekeraar brengt de kosten van het verplicht eigen risico in rekening bij de verzekerde.

De kosten van het verplicht eigen risico ingevolge de Zvw komen niet voor verlening van bijzondere bijstand in aanmerking omdat deze kosten behoren tot de incidenteel voorkomende algemene noodzakelijke kosten van het bestaan, die een belanghebbende in beginsel uit de bijstandsnorm moet voldoen, hetzij door middel van reservering, hetzij door middel van gespreide betaling achteraf, tenzij sprake is van bijzondere omstandigheden.

Kosten voor het eigen risico van chronisch zieken komen niet voor bijstandsverlening in aanmerking. Het gegeven dat een belanghebbende het eigen risico steeds opmaakt vanwege een chronische ziekte, levert geen bijzondere omstandigheid op. Het verplicht eigen risico geldt voor alle zorgverzekerden. Alle zorgverzekerden krijgen daar dus mee te maken.

Voordat het verplicht eigen risico werd ingevoerd bestond reeds de keuzemogelijkheid voor een vrijwillig eigen risico. Dientengevolge kan men vrijwillig kiezen voor een hoger eigen risico dan het verplicht eigen risico van € 385,00 per kalenderjaar. Tegenover een dergelijk vrijwillig gekozen deel van het eigen risico staat een premievoordeel.

Voor zover een belanghebbende echter geconfronteerd wordt met een door de zorgverzekeraar in rekening gebracht - het verplicht eigen risico te boven gaand - vrijwillig eigen risico, is dit het gevolg van een vrijwillige keuze die niet kan worden afgewenteld op de Participatiewet in die zin dat de kosten van dit hogere eigen risico als noodzakelijk zouden moeten worden gezien. Met andere woorden: met de lusten van de premiekorting, kiest men ook voor de lasten. Voor een vrijwillig gekozen hoger eigen risico bestaat derhalve geen recht op bijzondere bijstand.

Paragraaf 3. Kosten in verband met wonen

Artikel 4.11. Woonkostentoeslag huurders en verhuisplicht en artikel 4.12. Woonkostentoeslag woneigenaren en verhuisplicht

De Wet op de huurtoeslag (Wht) is aan te merken als een voorliggende voorziening. Alleen als de Wht gaten laat vallen, kan bijzondere bijstand worden verstrekt. Nalatigheid en verwijtbaarheid van belanghebbende gelden niet als bijzondere omstandigheden.

Bij een eigen woning wordt de (voorlopige) teruggaaf van de Belastingdienst, voor de berekening van de woonkosten, op de te betalen woonkosten (hypotheekrente – eigenwoningforfait) in mindering gebracht.

Bij woonkosten boven de maximale huurgrens, wordt tegelijkertijd met de toekenning de verplichting opgelegd tot aanvaarding van een goedkopere woonruimte, waarvan de lasten minder bedragen dan de maximale huurgrens. In het geval de woning een eigen woning betreft, geldt dat de woning zo spoedig mogelijk te koop wordt aangeboden, tenzij zwaarwegende belangen zich daartegen verzetten. Het opleggen van deze verplichting dient expliciet te gebeuren in de beschikking waarin de bijzondere bijstand wordt toegekend. Van zwaarwegende belangen die zich verzetten tegen het zo spoedig mogelijk te koop aanbieden van de eigen woning kan bijvoorbeeld sprake zijn bij personen met een beperking, als de hoge kosten veroorzaakt worden door voorzieningen die in de woning aangebracht zijn vanwege de beperking.

De woonkostentoeslag wordt toegekend over een periode van zes maanden en kan na afloop met een periode van telkens met één jaar worden verlengd, indien het feit dat de belanghebbende nog niet over goedkopere woonruimte beschikt, hem niet te verwijten valt. Indien aan een belanghebbende woonkostentoeslag is toegekend met de verplichting dat hij aantoonbaar serieuze pogingen onderneemt om zijn woning binnen een gestelde termijn te verkopen en hij voldoet niet aan deze voorwaarde omdat de vraagprijs aanzienlijk hoger is dan de door de makelaar getaxeerde waarde, mag het college zich onder deze omstandigheden op het standpunt stellen dat met de verkoop van de woning geen zodanige voortgang wordt geboekt dat verdere overbrugging door het college nog is te rechtvaardigen. In dat geval kunnen de woonlasten niet langer gerekend worden tot de uit bijzondere omstandigheden voortvloeiende noodzakelijke kosten van het bestaan. Dit is ook het geval indien een belanghebbende aan wie woonkostentoeslag is verstrekt onder de inspanningsverplichting te zoeken naar een goedkopere woning zich onvoldoende heeft ingespannen een goedkopere woning te zoeken omdat hij aanvankelijk zijn zoekopdracht naar woonruimte heeft beperkt tot één of enkele wijken of ingeschreven staat bij enkel één woningstichting en pas daarna zijn zoekopdracht verder heeft verruimd binnen de gemeente.

en gedurende twee maanden niet heeft gereageerd op aangeboden woningen. Ook als belanghebbende geen acties heeft ondernomen om de woning te verkopen en andere goedkopere woonruimte te aanvaarden, zijn de extra woonkosten niet langer als uit bijzondere omstandigheden voortvloeiende noodzakelijke kosten van het bestaan aan te merken.

Artikel 4.12. Woonkostentoeslag woningeigenaren en verhuisplicht

Op www.wyzer.nl is een rekentool te vinden voor het berekenen van de hoogte van woonkostentoeslag. Zie www.wyzer.nl/kennisartikel/woonkostentoeslag.

Artikel 4.13. Verhuiskosten

Verhuiskosten komen in beginsel niet voor bijzondere bijstand in aanmerking omdat zij behoren tot de incidenteel voorkomende algemeen noodzakelijke kosten van het bestaan die worden geacht door belanghebbende uit een inkomen ter hoogte van de norm te kunnen worden voldaan, door middel van reserveringen of gespreide betaling achteraf.

Indien er sprake is van een noodzakelijke verhuizing vanwege een somatische, psychogeriatrische, psychiatrische of anderszins chronische psychische aandoening of beperking of een verstandelijke, lichamelijke of zintuiglijke handicap, dient er altijd afgestemd worden met een consulent WMO. De reden hiervoor is dat deze personen in aanmerking kunnen komen voor een voorziening voor verhuizing en inrichting (artikel 1.2.1 Wmo 2015).

Artikel 4.14. Duurzame gebruiksgoederen en overige inrichtingskosten

De kosten voor duurzame gebruiksgoederen en overige inrichtingskosten, komen in beginsel niet voor bijzondere bijstand in aanmerking omdat zij behoren tot de incidenteel voorkomende algemeen noodzakelijke kosten van het bestaan die worden geacht door belanghebbende uit een inkomen ter hoogte van de norm te kunnen worden voldaan, door middel van reserveringen of gespreide betaling achteraf.

De noodzaak van de vervanging van het gebruiksgoed moet voldoende zijn aangetoond. Het ontbreken van een gebruiksgoed in een huishouden betekent niet per definitie dat de aanschaf noodzakelijk is. Het hangt af van de situatie per persoon of gezin. Gebruiksgoederen als een televisie, geluidsapparatuur en andere luxe apparaten worden als niet noodzakelijk aangemerkt in het kader van de bijzondere bijstand.

In de prijzengids van het Nibud zijn prijzen opgenomen voor de gemiddelde kosten van duurzame gebruiksgoederen. Bij de aanschaf van duurzame gebruiksgoederen wordt er vanuit gegaan dat kan worden volstaan met de aanschaf van een tweedehands product. Om die reden wordt bij een aanvraag voor een volledige woninginrichting een percentage toegepast van de nieuwprijs conform de Nibud prijzengids. Een uitzondering hierop geldt voor apparaten met een hoog energieverbruik, zoals een wasmachine, koel- of vrieskast. Hiermee is rekening gehouden in het percentage voor een volledige woninginrichting. Zodoende achten wij dat er voldoende budget is voor de aanschaf van een energiezuinig apparaat. Wanneer sprake is van een aanvraag voor de vervanging van een los apparaat vergoeden wij een nieuw apparaat met de meest gunstige energielabel en maximaal de richtprijs in de prijzengids.

De Nibud-prijzengids met inventarispakketten naar huishoudtype, voorziet niet in grote gezinnen. In die gevallen wordt een praktische oplossing gekozen. Bij gezinnen met meer dan vier kinderen, wordt per extra kind, 45% van het verschil tussen het bedrag van een gezin met drie kinderen en een gezin met vier kinderen gerekend.

Vanwege het volgen van het verplichte inburgeringsprogramma is voor statushouders het gebruik van een PC of laptop noodzakelijk. Daarnaast is in sommige gevallen vervoer nodig om de school waar scholing plaatsvindt te bereiken. In die gevallen kan ook een vergoeding voor een fiets verstrekt worden. De aanvraag van een PC, laptop of fiets maakt over het algemeen onderdeel uit van een aanvraag voor woninginrichting. Deze aanvragen worden vaak gelijktijdig behandeld. Voor een fiets geldt een vergoeding tot een maximum bedrag van € 100,00. Aangezien een fiets in veel gevallen tweedehands wordt aangeschaft en een nota lang niet altijd overlegd kan worden, is het bij de verantwoording van een fiets niet noodzakelijk om een nota te overleggen ter beoordeling van de aanvraag.

Artikel 4.16. Eigen bijdrage kinder- en peuteropvang

Sociaal Medische Indicatie (SMI) is een vangnetregeling die gemeenten de mogelijkheid geeft om gezinnen tijdelijk financieel te ondersteunen in de kosten van de kinderopvang als zij door bepaalde medische of sociale omstandigheden tijdelijk niet in aanmerking voor de kinderopvangtoeslag.

Het advies van een consulent van het Gebiedsteam, inclusief bewijsstukken van een te volgen dagbehandeling of therapie zijn voldoende om de noodzaak van de SMI te kunnen vaststellen. Bij twijfel kan een medisch advies opgevraagd worden.

De regeling SMI is in principe toegankelijk voor iedereen. Er mag geen uitsluiting van de doelgroep bestaan op basis van financiële criteria of bij schulden. Het is niet wenselijk gezinnen uit te sluiten door een bepaald drempelbedrag te hanteren op basis van een bijstandsnorm. In uitzonderlijke situaties kan daarom afgeweken worden van de algemene draagkrachtregels. Hierbij kan bijvoorbeeld gekeken worden naar wat resteert aan daadwerkelijke draagkracht na verrekening van inkomsten en uitgaven binnen het huishouden.

Artikel 4.18. Reiskosten voortgezet onderwijs

Het college kan bijzondere bijstand verlenen voor reiskosten van ten laste komende kinderen in het voortgezet onderwijs, wanneer er wordt voldaan aan de voorwaarden gesteld in lid 1 van dit artikel. In de praktijk zijn jaarabonnementen in het openbaar vervoer vaak het goedkoopste en meest adequate middel om reiskosten te vergoeden. In de zomerperiode en andere vakantieperiodes betreft er geen noodzaak om reiskosten te vergoeden, aangezien er dan geen scholing is. Wanneer uit onderzoek is gebleken dat een jaarabonnement het goedkoopste middel is voor reiskosten, dan kunnen deze kosten voor het gehele jaar worden verstrekt.

Artikel 4.19. Bijzondere bijstand 18- t/m 20-jarigen niet in inrichting verblijvend en artikel 4.20. Bijzondere bijstand 18- t/m 20-jarigen in inrichting verblijvend

Personen van 18 t/m 20 jaar voor wie de lage norm onvoldoende is om in de noodzakelijke kosten van het bestaan te kunnen voorzien, zullen een beroep moeten doen op hun ouders. Ten aanzien van kinderen van 18 t/m 20 jaar zijn ouders verplicht te voorzien in de kosten van levensonderhoud en studie (artikel 1:395a BW). De hoogte van de bijstand is op deze onderhoudspllicht afgestemd.

Er kan echter niet zonder meer van worden uitgegaan dat de jongeren altijd voor hun bestaanskosten volledig een beroep op de ouders kunnen doen. Voor zover dit beroep niet mogelijk is, wordt voorzien in een recht op bijzondere bijstand (artikel 12 Participatiewet).

De vraag of er sprake is van een noodzaak tot zelfstandige huisvesting vergt volgens de CRvB altijd een individuele beoordeling. Het is dus niet mogelijk om hierover beleidsregels vast te stellen. Een aantal voorbeelden zijn:

- de ouders van belanghebbende zijn overleden of wonen in het buitenland;
- belanghebbende is in het kader van de Jeugdwet buiten het gezinsverband van de ouder(s) geplaatst;
- belanghebbende is niet officieel uit huis geplaatst, maar het is niet verantwoord om hem nog langer bij zijn ouders te laten wonen;
- belanghebbende heeft de zorg voor één of meer kinderen;
- er is sprake van een zodanig verstoorde relatie tussen belanghebbende en zijn ouders, dat van hem niet gevergd kan worden dat hij zijn intrek bij zijn ouders zou nemen.

Bovenstaande lijst is niet limitatief. Dit betekent dat een noodzaak tot zelfstandige huisvesting ook kan worden aangenomen in situaties die hier niet zijn genoemd. Het college moet dit bij ieder geval opnieuw onderzoeken.

In het geval bijzondere bijstand is verleend aan een 18- t/m 20-jarige met toepassing van artikel 12 Participatiewet, dan wordt deze bijstand, ondanks de bevoegdheid op grond van de Participatiewet, niet verhaald op diens onderhoudsplichtige ouders.

Reden hiervoor is dat bij toekenning voor wat betreft de noodzakelijkheid van de kosten al is vastgesteld dat de onderhoudsplichtige ouders op grond van draagkracht niet in staat zullen zijn om een verhaalbijdrage te leveren, dan wel dat de relatie met de onderhoudsplichtige ouders zodanig verstoord is dat een verhaalsactie geen zin zal hebben en zeer escalerend zal werken.

Artikel 4.22. Kosten bewind

Beschermingsbewind is een maatregel, die kan worden ingesteld door de kantonrechter, waarbij goederen van betrokkene geheel of gedeeltelijk onder bewind worden gesteld van een bewindvoerder. Beschermingsbewind is bedoeld voor mensen die door hun lichamelijke of geestelijke toestand tijdelijk of blijvend niet in staat zijn om hun financiële belangen te behartigen.

Voorafgaand aan de aanvraag om bijzondere bijstand en het verzoek bij de kantonrechter tot het instellen van bewind, dient in het kader van een goede schuldhulpverlening, advies te worden ingewonnen bij het college omtrent de noodzakelijkheid van bewind en de toeleiding naar schuldhulpverlening. De reden hiervoor is dat we willen onderzoeken of het bewind noodzakelijk is en er wellicht een lichtere vorm van ondersteuning geboden kan worden. Dit kan in de vorm van budgetbeheer zijn, dat de gemeente zelf uitvoert. Daarnaast willen we de inwoner sneller begeleiden naar een eventuele schuldregeling.

Artikel 4.23. Kosten curatele en mentorschap

Een meerderjarige kan onder curatele worden gesteld, indien hij wegens een geestelijke stoornis, al dan niet met tussenpozen, niet in staat is of bemoeilijkt wordt zijn belangen behoorlijk waar te nemen.

Mentorschap is bedoeld voor mensen die hun persoonlijke belangen (belangen van niet-vermogensrechtelijke aard) niet meer kunnen behartigen. Indien de rechter een mentor heeft benoemd, bestaat er recht op bijzondere bijstand voor kosten van mentorschap.

Artikel 4.24. Kosten rechtsbijstand

Een toevoeging (van een advocaat) vindt slechts plaats als de Raad voor de Rechtsbijstand de rechtsprocedure noodzakelijk acht. Indien de Raad voor de Rechtsbijstand de rechtsprocedure noodzakelijk acht, dan vergoedt de Wet op de rechtsbijstand (Wrb) de kosten van een op grond van deze wet toegevoegde advocaat. Indien een belanghebbende gebruik maakt van een advocaat, is een eigen bijdrage verschuldigd en soms komen daar ook nog andere kosten bij zoals griffierecht.

Artikel 4.25. Legeskosten verblijfsvergunning/naturalisatie

Legeskosten die zijn verbonden aan naturalisatie behoren niet tot de noodzakelijke kosten van het bestaan. Aangezien een (legale) vreemdeling ten aanzien van zijn recht op inkomensvoorziening dezelfde rechten en plichten heeft als een Nederlander, is het om die reden voor een vreemdeling niet noodzakelijk om zich te laten naturaliseren. Een belanghebbende kan zich legitimeren met een verblijfsdocument waarover hij beschikt en heeft hiervoor niet perse een Nederlands paspoort nodig. In dat opzicht is er eveneens geen sprake van een noodzaak tot naturalisatie.

Legeskosten voor een eerste aanvraag van een verblijfsvergunning, een eerste aanvraag in verband met gezinshereniging of voor de verlenging van een verblijfsvergunning dienen in beginsel te worden voldaan uit de bijstandsnorm, hetzij door middel van reservering dan wel gespreide betaling. Indien er sprake is van een kredietmogelijkheid, zoals bijvoorbeeld bij een gemeentelijke kredietbank, dan moet deze mogelijkheid op grond van jurisprudentie als voorliggende voorziening worden beschouwd.

Bij afwezigheid van de mogelijkheid om voor de legeskosten voor een verblijfsvergunning te reserveren en er geen mogelijkheid is om voor deze kosten een lening af te sluiten, is het mogelijk om bijzondere bijstand te verlenen. Indien het ontbreken van reserveringsruimte verband houdt met schulden, dan is bijzondere bijstand niet mogelijk.

Hoofdstuk 5. Inlichtingenplicht

Algemene toelichting

Voor een rechtmatige uitvoering van de socialezekerheidswetten die de gemeente in medebewind uitvoert moet de gemeente op tijd op de hoogte zijn van alle feiten en omstandigheden van de klanten om het recht op uitkering en de hoogte en duur van die uitkering vast te kunnen stellen. Deze wetten kennen daarom een actieve inlichtingen- en medewerkingsplicht. De persoon die een beroep doet op een uitkering is op grond van artikel 17 Participatiewet en artikel 13 IOAW verplicht om "op verzoek of onverwijld uit eigen beweging" mededeling te doen van feiten en omstandigheden waarvan het hem redelijkerwijs duidelijk moet zijn dat deze van invloed kunnen zijn op zijn recht op uitkering en de hoogte en duur daarvan. Het college heeft op grond van artikel 53a Participatiewet en artikel 14 IOAW de bevoegdheid te bepalen welke gegevens voor het bepalen van het recht op uitkering moeten worden verstrekt, en op welke wijze en op welk tijdstip deze moeten worden verstrekt. In deze beleidsregels wordt bepaald op welke wijze belanghebbenden het college moeten informeren.

Door de procedure van de loonaangifteketen kan het tot twee maanden duren voor de inkomensgegevens over een maand zichtbaar worden via Suwinet of via het Inlichtingenbureau aan de gemeente worden gemeld. De groep waarbij de gemeente daarom het grootste financiële risico loopt bij het betalen van teveel (of te weinig) uitkering is daarom de groep met inkomsten die maandelijks wisselend zijn. Deze groep moet daarom maandelijks opgave van de inkomsten doen. De groep die maandelijks vaste inkomsten heeft moet tweemaal per jaar nieuwe informatie over dat inkomen verstrekken. Het gaat hierbij vooral om socialezekerheidsuitkeringen die gekoppeld zijn aan het wettelijk minimumloon. Dit minimumloon wordt in de regel tweemaal per jaar op 1 januari en 1 juli aangepast. De inlichtingenplicht geldt ook voor feiten en omstandigheden die de arbeidsinschakeling van de belanghebbende betreffen.

De inlichtingenverplichtingen gelden ook voor de zelfstandigenregelingen binnen de sociale zekerheid: de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) en het Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (Bbz). Deze regelingen worden voor de gemeente regionaal uitgevoerd door het Bureau Zelfstandigen Fryslân (BZF), ressorterend onder de gemeente Leeuwarden. De gemeente sluit bij deze uitvoeringspraktijk aan.

Sinds 1 juni 2017 is de Regeling tot vaststelling van de uitzondering van de inlichtingenplicht in werking getreden. Op grond van deze regeling worden enkele gegevens met het oog op het beginsel van de

eenmalige gegevensuitvraag uitgezonderd van de inlichtingenplicht. De volgende gegevens worden uitgezonderd van de inlichtingenplicht:

- een adreswijziging (artikel 2.39 Wet basisregistratie personen);
- het sluiten of eindigen van een huwelijk of geregistreerd partnerschap van een persoon die als ingezetene is ingeschreven in de basisregistratie personen (artikel 2.7 lid 1 onderdeel a onder 1 Wet basisregistratie personen).

Het gaat alleen om wijzigingen van de uitkeringsgerechtigde zelf en niet om die van medebewoners.

Artikelsgewijze toelichting

Artikel 5.3. Het inkomstenformulier

Er zijn drie klantgroepen te onderscheiden: klanten met wisselende inkomsten, klanten met vaste inkomsten en klanten zonder inkomsten.

In het eerste en tweede lid is geregeld dat personen met wisselende inkomsten iedere maand een inkomstenformulier moeten inleveren. Van wisselende inkomsten is sprake als het inkomen gedurende twee opeenvolgende kalendermaanden niet gelijk is. In het derde lid is geregeld dat de verplichting om iedere maand een inkomstenformulier in te leveren vervalt als de inkomsten eindigen.

In het vierde lid is geregeld dat belanghebbenden met vaste inkomsten tweemaal per jaar in februari en augustus een inkomstenformulier moeten inleveren. Dit betreft met name de socialezekerheidsuitkeringen die gekoppeld zijn aan het wettelijk minimumloon. Dit minimumloon wordt tweemaal per jaar op 1 januari en 1 juli aangepast.

Artikel 5.4. Het niet of niet tijdig terugsturen van het inkomstenformulier

In dit artikel is de procedure beschreven die gevolgd wordt wanneer het inkomstenformulier niet of niet volledig is ingeleverd. De uitkering wordt niet eerder betaalbaar gesteld dan nadat het inkomstenformulier is ingeleverd. Belanghebbenden die hun inkomstenformulier niet op tijd hebben ingeleverd, worden schriftelijk verzocht om dit alsnog te doen binnen vijf werkdagen. In de brief wordt er al op gewezen dat het niet binnen deze termijn van orde inleveren van het inkomstenformulier gevolgen kan hebben in de vorm van een boete op grond van artikel 18a Participatiewet. Ook wordt er in de brief vermeld dat bij inlevering binnen deze termijn de betaling van de uitkering vertraging oploopt. Belanghebbenden die hun inkomstenformulier ook niet binnen de termijn van orde inleveren, worden schriftelijk verzocht dit alsnog binnen vijf werkdagen (hersteltermijn) te doen. Daarbij wordt vermeld dat het recht op uitkering wordt opgeschort en er mogelijk een boete zal worden toegepast. Indien de belanghebbende ook binnen de hersteltermijn niet overgaat tot het inleveren van zijn inkomstenformulier volgt intrekking van het recht op uitkering en mogelijk een boete.

Dezelfde procedure geldt voor het inleveren van de specificatie(s).

Artikel 5.5. Melden van een mutatie

De Participatiewet en IOAW verplichten de belanghebbende tot actieve informatieverstrekking aan het college: hij dient onverwijld en uit eigen beweging informatie te verstrekken. Dit moet binnen vijf werkdagen nadat de mutatie zich heeft voorgedaan gebeuren. Dit hoeft niet per se via een mutatieformulier, maar kan ook op een andere manier worden doorgegeven. Als dat niet is gebeurd, is er sprake van schending van de inlichtingenplicht.

Doordat het college binnen vijf werkdagen na ontvangst van een mutatieformulier een nieuw mutatieformulier aan de belanghebbende terugzendt, kan deze er door de ontvangst van het nieuwe formulier van uitgaan dat het college zijn melding heeft ontvangen en deze voor zover van belang verwerkt in de hoogte of duur van de uitkering.

Wanneer een persoon langer dan de toegestane periode per kalenderjaar naar het buitenland gaat, dient er na terugkomst schriftelijk een van de volgende bewijsstukken te worden overlegd:

- vliegtickets, of
- kopie van het paspoort met stempels datum vertrek en terugkomst in Nederland, of
- ander bewijsstuk waaruit de ingangs- en einddatum van het verblijf in het buitenland blijkt.

De persoon wordt voor de duur van de periode dat hij langer dan de maximaal toegestane periode van 28 dagen in het buitenland is, uitgesloten van het recht op bijstand.

In de wet zijn regels vastgelegd met betrekking tot verrekening, terugvordering en de bestuurlijke boete bij schending van de inlichtingenplicht.

Hoofdstuk 6. Taaleis

Algemene toelichting

Per januari 2016 is de Participatiewet uitgebreid met de Wet taaleis in artikel 18b. Deze uitbreiding houdt in dat met ingang van 1 januari 2016 alle aanvragers van een uitkering Participatiewet moeten kunnen aantonen dat hij/zij de Nederlandse taal in voldoende mate beheerst, te weten op 1F niveau. Dit niveau komt overeen met het eindniveau van groep 8 van het basisonderwijs.

Vanaf 1 juli 2016 geldt de taaleis ook voor het zittend bestand uitkeringsgerechtigden. De taaleis heeft tot doel de uitstroom uit de bijstand te bevorderen. Met de Wet taaleis krijgen gemeenten de verplichting om van bijstandsgerechtigden te verlangen dat zij actief werken aan hun taalvaardigheid.

Artikel 18 b van de Participatiewet regelt dat de aanvraag voor algemene bijstand met ingang van 1 januari 2016 wordt aangevuld met de verplichting om door middel van het overleggen van documenten aan te tonen dat men de Nederlandse taal in voldoende mate beheerst. Overlegt men een dergelijk document niet, dan wordt een taaltoets afgenomen. Slaagt men voor deze toets, dan is het vereiste niveau aangetoond. Slaagt men niet voor deze toets dan wordt de uitkeringsgerechtigde verplicht om te beginnen met het verwerven van de vaardigheden in de Nederlandse taal.

Als de bijstandsgerechtigde zich niet bereid verklaart de Nederlandse taal te leren, legt het college hem een maatregel op conform artikel 18 b lid 1 Participatiewet. Uitgezonderd van de maatregel en van de verplichting om de Nederlandse taal te leren is de uitkeringsgerechtigde bij wie elke verwijtbaarheid ontbreekt.

In deze beleidsregel wordt de taaleis nader uitgewerkt.

Artikel 6.2. Aantonen beheersing Nederlandse taal

Het college veronderstelt dat de belanghebbende in elk geval gedurende acht (8) jaar Nederlandstalig onderwijs heeft gevolgd, als hij gedurende tenminste acht (8) jaren van de leerplichtige leeftijd in Nederland heeft gewoond. Daarbij is het woonplaatsbeginsel van artikel 10 van Boek I van het burgerlijk wetboek leidend: "De woonplaats van een natuurlijk persoon bevindt zich te zijner woonstee, en bij gebreke van woonstede ter plaatse van zijn werkelijk verblijf". Dit is ook het artikel dat de Participatiewet hanteert. Het college verzoekt de belanghebbende om te verklaren dat hij gedurende acht (8) jaren van de leerplichtige leeftijd in Nederland heeft gewoond.

Het college verzoekt de belanghebbende te verklaren dat hij over een diploma Inburgering of over een ander document beschikt, waaruit zijn vaardigheden blijken.

Artikel 6.3. Taaltoets

In artikel 18b, lid 2 van de Participatiewet is opgenomen dat het college een taaltoets afneemt binnen een door het college bepaalde termijn van ten hoogste acht (8) weken. Er is niet aangegeven vanaf welk moment die acht weken gelden. Er is voor gekozen om de taaltoets af te nemen binnen acht weken na de datum van een besluit tot toekenning van de bijstand. Er wordt dus geen taaltoets afgenomen voordat een besluit/toekenning op de aanvraag is genomen.

In artikel 18b lid 5 is opgenomen dat de belanghebbende op elk moment via het overleggen van een document aan het college kan aantonen dat hij de Nederlandse taal in voldoende mate beheerst. Dit betekent dat als de belanghebbende in elk geval vóór de toets alsnog een document of verklaring als bedoeld in artikel 2 overlegt, de taaltoets achterwege kan blijven.

In artikel 18b, lid 6 onder b is bepaald dat er geen maatregel wordt opgelegd bij het blijken van de taaltoets onvoldoende beheersen van de Nederlandse taal, als bij belanghebbende elke vorm van verwijtbaarheid (van het niet voldoende beheersen van de Nederlandse taal) ontbreekt. Indien van te voren vaststaat of zeer aannemelijk is dat ten aanzien van de belanghebbende door het college wordt geoordeeld dat elke vorm van verwijtbaarheid ontbreekt, is het niet zinvol om een toets af te nemen.

Er kunnen mogelijke persoonlijke redenen zijn waarom deze persoon duurzaam niet in staat kan worden geacht de Nederlandse taal voldoende te beheersen. Een belangrijk criterium is, dat de belanghebbende volgens het college niet in staat is om te gaan leren, om uiteenlopende medische of psychologische redenen. Onder meer geldt dit voor personen met een verstandelijke beperking of dyslexie, maar ook bij ernstige andere fysieke of psychische aandoeningen. Daarnaast kunnen er andere persoonlijke omstandigheden zijn, waardoor belanghebbende niet in staat wordt geacht de Nederlandse taal voldoende te beheersen, zoals een onoverbrugbare afstand tot de arbeidsmarkt (dat wil zeggen dat de belanghebbende naar verwachting niet naar betaalde arbeid kan re-integreren). Ook niet via een participatietraject, is een reden om niet van de belanghebbende te eisen dat hij de Nederlandse taal leert. Dit zijn slechts enkele belangrijke voorbeelden. Deze opsomming is dus niet uitputtend.

Overigens gaat de wet bij de taaltoets en het opleggen van de taalverplichting uit van de theoretische leerbaarheid. Er zijn mensen die theoretisch niet leerbaar zijn, maar wel praktisch leerbaar zijn. In de

praktijk kan hiermee rekening worden gehouden door onder meer het leren van taal in de praktijk, door het inzetten van een vrijwilliger als taalmaatje of het leren van taal op de werkvloer.

Zittend bestand

De taaltoets wordt afgenomen bij bijstandsgerechtigden die niet binnen acht weken, na een verzoek hiertoe van het college, een verklaring overleggen aan het college als bedoeld in artikel 2. Niet in de wet is geregeld wanneer de taaltoets moet worden afgenomen. De taaltoets wordt alleen afgenomen bij bijstandsgerechtigden die geen verklaring omtrent het voldoende beheersen van de Nederlandse taal kunnen overleggen.

Artikel 6.4. Afnemen van de taaltoets

In artikel 18b lid 4 van de Participatiewet is opgenomen dat het college binnen een door het college bepaalde termijn van ten hoogste acht (8) weken de uitkeringsgerechtigde in kennis stelt van het redelijke vermoeden dat hij de Nederlandse taal niet in voldoende mate beheerst. Ten hoogste acht (8) weken na de uitkomst van de taaltoets stelt het college de belanghebbende schriftelijk in kennis van die uitslag. Dit gebeurt niet alleen als uit de toets blijkt dat de belanghebbende de Nederlandse taal onvoldoende beheerst, maar ook als blijkt dat hij deze voldoende beheerst.

Artikel 6.6. Relatie met Wet inburgering

Voor inburgeringsplichtigen op grond van de Wet inburgering (Wi) geldt dat zij al een verplichting hebben om de Nederlandse taal machtig te worden. Op grond van de Wi heeft de inburgeraar 3 tot 5 jaar de tijd om te voldoen aan het in die wet vereiste taalniveau A2. Wanneer een belanghebbende begonnen is met een leertraject in het kader van de Wi, kan dit worden aangemerkt als 'voldoende inspanning' van de belanghebbende, zoals bedoeld is in de Wet taaleis.

De gemeente dient te monitoren in welke mate voortgang wordt gemaakt met het inburgeringstraject. Desgevraagd moet de belanghebbende het volgen van een dergelijk traject aantonen aan de hand van documenten. Dat geldt ook voor het meten van de voortgang. Bij het niet (willen) verstrekken van een bewijs dat men de inburgering volgt of voortgang maakt, kan er een verplichting ontstaan om wel een toets af te leggen in het kader van de Wet taaleis.

Hoofdstuk 7. Zoekperiode en scholingsplicht jongeren

Jongeren (alleenstaanden en alleenstaande ouders) tot 27 jaar moeten gedurende vier weken vanaf de melding voor bijstand bij het UWV zoeken naar werk en scholing. Dat geldt ook als deze jongere gedurende de zoekperiode 27 jaar wordt. De jongere moet bewijsstukken bewaren waaruit blijkt dat hij aan deze verplichting heeft voldaan. Als de jongere een geschikte opleiding vindt, dan zal hij niet altijd direct kunnen instromen. Tot hij daadwerkelijk met de opleiding kan beginnen, bestaat wel recht op bijstand. In dit hoofdstuk is vastgelegd wat er tijdens de zoekperiode van de jongere verwacht wordt.

De scholingsplicht geldt voor jongeren met mogelijkheden binnen het regulier bekostigd onderwijs. Daarbij is van belang of de jongere tijdens het volgen van onderwijs aanspraak heeft op financiering via de WSF of de Wtos en of hij het onderwijs wel of niet volgt. In een aantal situaties kan (tijdelijk) worden afgeweken van de scholingsplicht.

Hoofdstuk 8. Krediethypotheek en pandrecht

Algemene toelichting

Onder de Participatiewet is het een bevoegdheid van het college bijstand onder verband van krediethypotheek te verlenen wanneer de aanvrager woningeigenaar is. Bij een eigenaar van een woonwagen kan dat in de vorm van een pand. De gemeente heeft ervoor gekozen van deze bevoegdheid gebruik te maken en dit uitgewerkt in deze beleidsregels.

Algemene bijstand kan verstrekt worden als lening met als onderpand de door de belanghebbende bewoonde woning, waarvan deze eigenaar is (eigenaar-bewoner) of woonwagen. Dit noemen we bijstandsverlening 'onder verband van krediethypotheek'. Als het om een woonwagen gaat wordt een pandrecht gevestigd.

Bij aanvragen om bijstand wordt (onder andere) bekeken of iemand vermogen heeft. Wanneer de waarde van de woning meer bedraagt dan een in de wet opgenomen bedrag en de belanghebbende niet kan beschikken over dit vermogen (omdat het vastzit in het huis), dan kan algemene bijstand worden verleend in de vorm van een geldlening op basis van een krediethypotheek. Een krediethypotheek moet dus terugbetaald worden aan de gemeente.

Een krediethypotheek wordt alleen gevestigd op de woning waar de belanghebbende/eigenaar ook zelf in woont.

Het college verleent bijstand als geldlening onder verband van pand of hypotheek als de door belanghebbende of zijn gezin bewoonde eigen woning met bijbehorend erf een waarde heeft van meer dan het in artikel 34, tweede lid, onder d Participatiewet genoemde bedrag en er (naar verwachting) meer bijstand verleend wordt dan € 5.000,--. Blijft de te verstrekken leenbijstand (naar verwachting) beneden dat bedrag (per bijstandsperiode) dan wordt geen zekerheidsstelling gevestigd. Daarbij worden voor de berekening van de waarde van de woning de daarop rustende schulden in mindering gebracht.

De datum van ingang van de krediethypotheek is de datum van aanvang van de bijstandsverlening. Bij lopende uitkeringen is de datum van het besluit de ingangsdatum van de lening.

In het toekenningsbesluit wordt de voorwaarde opgenomen dat de belanghebbende medewerking verleent aan de vestiging van de krediethypotheek. Verleent de belanghebbende geen medewerking, dan wordt reeds verstrekte bijstand teruggevorderd. Mocht door omstandigheden geen besluit verzonden zijn waarin de voorwaarde is opgenomen dat belanghebbende medewerking verleent, dan kan dit alsnog rechtgetrokken worden. De ingangsdatum bijstandsverlening onder verband van krediethypotheek is dan de datum van het - nieuwe - besluit. Als op het moment van de aanvraag duidelijk is dat er geen overwaarde is, hoeft de voorwaarde tot medewerking niet opgelegd te worden.

De reguliere vermogensvrijlating (het verschil tussen bezittingen en schulden) bepaalt of iemand al dan niet recht op bijstand heeft. Vermogen in de eigen woning wordt hier niet bij betrokken. Daarnaast geldt voor eigen woningbezitters een specifieke vrijlating voor het in de woning verbonden vermogen. Als recht bestaat op bijstand, wordt met behulp van dit bedrag bepaald of recht bestaat op bijstand in de vorm van een gift of als lening onder verband van krediethypotheek.

Als er sprake is van een waardestijging van de woning, is het niet zomaar mogelijk om een dergelijke waardestijging mee te nemen in de omvang van de bijstand die in de vorm van geldlening wordt verstrekt. Op grond van artikel 7 van het voormalige Besluit krediethypotheek bijstand bestond de mogelijkheid om een nieuwe hypotheek te berekenen eerst nadat de bijstandsverlening onder verband van krediethypotheek gedurende een periode van twee jaar onderbroken was geweest. In de Participatiewet is een dergelijke bepaling niet opgenomen. De wetgever is er indertijd evenwel vanuit gegaan dat het regime van de WWB gunstiger is voor belanghebbende. Het lijkt daarom niet correct om bij een onderbreking van de bijstandsverlening van tenminste twee jaar de hypotheek opnieuw te berekenen. Deze termijn van twee jaar dient ook in acht te worden genomen indien een eerdere krediethypotheek is volgestort en er opnieuw overwaarde is ontstaan. Deze termijn van twee jaar vangt aan op het moment dat de bijstand onder verband van krediethypotheek is geëindigd (en niet op het moment dat de bijstandsverlening in het geheel is gestopt).

Is er sprake van een echtscheiding, dan is voor het vestigen van een krediethypotheek bepalend aan wie van de echtgenoten de woning wordt toegewezen. Wordt deze aan belanghebbende toegewezen, dan dient in ieder geval bij de aanvang van de bijstandsverlening bezien te worden of de mogelijkheid van een krediethypotheek aanwezig is. Vooruitlopend op een formele toewijzing van de woning (waarbij duidelijk moet zijn dat de woning aan belanghebbende wordt toegewezen) kan alvast vestiging plaatsvinden. De partner zal dan gevraagd worden de akte van krediethypotheek mee te tekenen bij de notaris. Is een krediethypotheek noodzakelijk, maar staat de toewijzing nog niet vast of is de partner niet bereid te tekenen, dan moet ook (naast de op te leggen medewerkingsverplichting) de voorwaarde van boedelscheiding aan de bijstandsverlening verbonden worden.

Na de beëindiging van de bijstand begint de aflossing in maandelijkse termijnen. Het maandbedrag van de aflossing wordt telkens voor de periode van een jaar vastgesteld. De aflossing vindt plaats gedurende tien jaar. Bij een gelijke verdeling van de aflossing over tien jaar moet maandelijks 1/120e deel van de aanvankelijke hoofdsom worden afgelost. Het aflossingsbedrag kan hoger of lager vastgesteld worden, als bijzondere financiële omstandigheden (voor eigen rekening van belanghebbende komende bijzondere bestaanskosten; deze worden in mindering gebracht op de inkomsten) van de belanghebbende daartoe aanleiding geven.

Bij een inkomen op bijstandsniveau, wordt geen aflossing verlangd. Onder een inkomen op bijstandsniveau wordt verstaan de bijstandsnorm, vermeerderd met de eventuele gemeentelijke toeslag en andere toeslagen, bijvoorbeeld woonkostentoeslag (artikel 8.6.).

Regelmatig (meestal jaarlijks) stelt de minister het wettelijk rentepercentage vast. Er wordt pas rente berekend na de aflossingsperiode van tien jaar over het nog resterende bedrag. De rente is gelijk aan de wettelijke rente, verminderd met drie procent, maar nooit lager dan nul. De geldlening kan onbeperkt met de rente worden verhoogd. De totale schuld kan daardoor oplopen tot boven het bedrag waarop de geldlening is vastgesteld. Er wordt alleen rente berekend over het bedrag dat als lening is verstrekt. Over de verschuldigde rente zelf wordt niet opnieuw rente berekend (geen rente op rente).

Als de belanghebbende tijdens de aflossingsperiode niet betaalt, kan het nog niet afgeloste deel van de geldlening in één keer worden opgeëist en is daarover tevens de wettelijke rente verschuldigd.

Bij een onderbreking van de bijstandsverlening die langer dan dertig dagen duurt, moet worden gekeken tot wanneer de bijstand in de vorige periode als lening, al dan niet onder verband van een krediethypotheek of pandovereenkomst, is verleend. Is dat, op het moment vanaf wanneer opnieuw bijstand wordt verstrekt, korter dan twee jaar geleden, dan hoeft geen nieuw vermogensonderzoek in de woning te worden gestart. De bijstand wordt dan verleend met toepassing van het laatst vastgestelde vermogen in de woning.

Als er meer dan twee jaar tussen zit, moet het vermogen in de woning opnieuw worden vastgesteld. Bij een onderbreking van de bijstandsverlening korter dan dertig dagen hoeft er niet te worden onderzocht of opnieuw een bijstandshypotheek/pandovereenkomst gevestigd moet worden. De bijstandsverlening wordt dan geacht niet onderbroken te zijn geweest (art. 45, lid 3 sub a Participatiewet).

Bij verkoop van de woning moet de lening, met of zonder extra zekerheid, al dan niet met de daarover verschuldigde rente, in één keer worden terugbetaald. Bij vererving van de woning of bij overlijden (bij een echtpaar van de langstlevende echtgenoot) is dit ook het geval. Bij verkoop (naar de waarde in het economisch verkeer bij vrije oplevering) ontvangt de belanghebbende in ieder geval het bedrag van het bescheiden vermogen dat destijds in de woning was vrijgelaten. Als de woning bij verkoop minder opbrengt dan de hoogte van de lening, wordt de rest van de schuld kwijtgescholden (artikel 8.8.).

Bij verhuizing tijdens de bijstandsverlening moet de lening met of zonder extra zekerheid ook in één keer worden terugbetaald. De dan vrijgekomen middelen (de vrijlating op de eigen woning) moeten worden aangewend voor levensonderhoud. Bij verhuizing om bijzondere medische of sociale redenen of wegens werkaanvaarding elders, kan een uitzondering worden gemaakt (zie meenemen krediethypotheek) (artikel 8.8.).

Als de eigen woning wordt verkocht, moet de geleende bijstand terugbetaald worden. Na terugbetaling van de geldlening kan besloten worden een nieuwe geldlening onder verband van een krediethypotheek of pandovereenkomst te verstrekken voor de aankoop van een andere woning. Dit tot maximaal het bedrag van de afgeloste lening. Voorwaarde is, dat de belanghebbende het vermogen dat na aflossing is vrijgekomen, volledig inzet voor de aankoop van de andere woning. Zo wordt voorkomen dat een verhuizing wegens bijzondere omstandigheden nadeliger uitwerkt dan het aanhouden van de woning (artikel 8.8.).

Hoofdstuk 9. Terugvordering, verhaal en boete

Algemene toelichting

Het college voert in medebewind een aantal socialezekerheidswetten uit. Op grond van deze wetten kan het college de uitkeringen die het verleend heeft terugvorderen of verhalen. Dit zijn aan het college toekomende bevoegdheden. Het college kan deze bevoegdheden nader inkaderen door middel van beleidsregels.

Terugvordering

Met inwerkingtreding van de Wet aanscherping handhaving- en sanctiebeleid SZW-wetten (Stb. 2012, 462) op 1 januari 2013 is de terugvorderingsbevoegdheid gedeeltelijk ingeperkt en omgezet in een wettelijke verplichting. Het college is vanaf die datum verplicht om de uitkering die als gevolg van het niet of niet behoorlijk nakomen van de inlichtingenplicht ten onrechte is verleend volledig terug te vorderen. Deze verplichting geldt alleen voor vorderingen die na inwerkingtreding van de wet zijn ontstaan.

Naast de bevoegdheid tot terugvordering zijn in de wetten ook drie andere gerelateerde bevoegdheden opgenomen:

1. herzien of intrekken van het recht op uitkering;
2. gebruik te maken van de in titel 4.4 van de Algemene wet bestuursrecht genoemde mogelijkheden tot invordering van een geldschuld; en
3. brutering van de vordering.

Verhaal

Colleges kunnen kosten van bijstand verhalen op personen die hun wettelijke onderhoudsplicht jegens de perso(n)en die bijstand ontvangen niet nakomen.

Artikelsgewijze toelichting

Artikel 9.1. Begripsbepalingen

In deze beleidsregels wordt een onderscheid gemaakt tussen fraudevorderingen en overige vorderingen. Fraudevorderingen zijn de vorderingen waarvoor het college een wettelijke plicht heeft om de ten onrechte verstrekte uitkering terug te vorderen. Overige vorderingen zijn de vorderingen waarbij het college bevoegd is om de ten onrechte verstrekte uitkering terug te vorderen. Deze beleidsregels hebben, voor zover zij betrekking hebben op de terugvorderings- en bruteringsbevoegdheid, enkel betrekking op deze laatste groep. Voor zover deze nuance niet in de beleidsregels is verwerkt zijn de in deze beleidsregels opgenomen bepalingen, voor zover zij betrekking hebben op de terugvorderings- en bruteringsbevoegdheid, voor fraudevorderingen onverbindend.

Artikel 9.2. Herziening, intrekking, terugvordering en bruteriing

Dit artikel bevat de hoofdregel dat het college ten volle gebruik maakt van de gegeven bevoegdheden tot herziening, intrekking, terugvordering, invordering en bruteriing.

Vierde lid (afzien van bruteriing)

Het bruteriing van de vordering is een bevoegdheid. Naar vaste rechtspraak moet worden afgezien van bruteriing als er sprake is van een vordering die is ontstaan buiten toedoen van de belanghebbende (bijvoorbeeld een fout van de gemeente) en hem niet kan worden verweten dat hij de vordering heeft voldaan in het kalenderjaar waarop deze betrekking heeft (zie onder meer ECLI:NL:CRVB:2007:BB0561).

Artikel 9.3. Uitzonderingen

In de jurisprudentie zijn diverse uitzonderingen benoemd waarbij het college geen gebruik (meer) kan maken van de bevoegdheid om uitkeringen terug te vorderen.

Eerste lid (zes-maandenjurisprudentie)

Volgens vaste jurisprudentie van de Centrale Raad van Beroep (CRvB) kan een bestuursorgaan een bevoegdheid tot terugvordering niet uitoefenen voor betalingen die gedaan zijn meer dan zes maanden na de ontvangst van een signaal waaruit het uitvoeringsorgaan had moeten afleiden, dat ten onrechte of te veel is of wordt betaald (zie onder meer ECLI:NL:CRVB:2007:BB0561, ECLI:NL:CRVB:1994:ZB3285 en ECLI:NL:CRVB:2009:B12112).

Onder 'signaal' verstaat de CRvB relevante informatie van de uitkeringsgerechtigde waaruit dusdanig concreet kan worden afgeleid dat sprake is van een fout, dat het bestuursorgaan op grond daarvan actie had moeten ondernemen (zie onder meer ECLI:NL:CRVB:2004:AP0481). Dit geldt ook als een belanghebbende tijdig, eenduidig en correct informatie verstrekt op het inkomsten- en/of mutatieformulier dat betrekking heeft op de maand waarin een wijziging heeft plaatsgevonden, die van invloed is op de bijstand (zie onder meer ECLI:NL:CRVB:2008:BF4613). Deze zes-maandenjurisprudentie is bij schending van de inlichtingenplicht niet van toepassing (zie onder meer ECLI:NL:CRVB:2007:BA3814 en ECLI:NL:CRVB:2007:BB1640), bij bijstand in de vorm van een geldlening, of achteraf ontvangen middelen.

Tweede lid (beperkte overschrijding van de vermogensgrens gedurende langere tijd)

De situatie kan bestaan dat de belanghebbende niet tijdig heeft gemeld dat hij over een vermogen beschikt dat de vermogensgrens in beperkte mate overstijgt. Als het college dit ontdekt, dan is het in principe gerechtigd om de bijstand over de gehele periode van de overschrijding in te trekken. Volgens vaste jurisprudentie dat de terugvordering in deze situatie wordt beperkt tot het bedrag dat niet zou zijn verstrekt als de belanghebbende de beperkte overschrijding wél tijdig zou hebben gemeld (zie onder meer ECLI:NL:CRVB:2011:BR5136 en ECLI:NL:CRVB:2010:BM5095).

Paragraaf 2. Geheel of gedeeltelijk afzien van verdere terugvordering

In deze paragraaf is nader uitgewerkt onder welke omstandigheden het college geheel of gedeeltelijk afziet van terugvordering. In verband met de Wet aanscherping handhaving- en sanctiebeleid SZW-wetten komen fraudevorderingen enkel bij de in de wet geregelde situaties (artikel 58, zevende lid WWB en artikel 25, zesde lid van de IOAW en IOAZ) in aanmerking voor kwijtschelding. Het bepaalde in dit hoofdstuk is daarom niet van toepassing op vorderingen op grond van artikel 58 lid 1 Participatiewet, artikel 25 lid 1 IOAW en artikel 25 lid 1 IOAZ.

Artikel 9.5. Reikwijdte

Het college is vanaf 1 januari 2013 verplicht om de uitkering als gevolg van het niet of niet behoorlijk nakomen van de inlichtingenplicht volledig terug te vorderen. Met inwerkingtreding van de Wet aanscherping handhaving- en sanctiebeleid SZW-wetten (Stb. 2012, 462) op 1 januari 2013 is de bevoegdheid gedeeltelijk ingeperkt en omgezet in een wettelijke verplichting. Deze verplichting geldt alleen voor vorderingen die na inwerkingtreding van de wet zijn ontstaan.

Artikel 9.6. Afzien van (verdere) invordering

Van de mogelijkheid tot het afzien van (verdere) invordering kan alleen sprake zijn als er één of meer betalingen op de vordering hebben plaatsgevonden. Er is uitdrukkelijk geen sprake van een mogelijkheid om de vordering af te kopen.

Eerste lid

Bij sub c is gekozen voor vijf jaar omdat dit aansluit bij de geldigheid van een dwangbevel. Bovendien blijkt uit de praktijk dat, als er binnen vijf jaar niet is begonnen met betaling, er na vijf jaar ook niet wordt begonnen met betaling. Denk bijvoorbeeld aan mensen die geëmigreerd zijn of mensen die zijn gaan samenwonen met een partner met inkomsten en zelf geen inkomsten hebben. De gemeente heeft hierin geen incassomogelijkheden anders dan een minnelijke regeling.

Vierde lid

In het dertiende lid van artikel 18a Participatiewet en artikel 20a van de loaw en de loaz is aan het college de bevoegdheid verleend om een bestuurlijke boete geheel of gedeeltelijk kwijt te schelden bij medewerking aan een schuldregeling. Deze bevoegdheid bestaat slechts als er een boete is opgelegd wegens normale of verminderde verwijtbaarheid. Bij opzet en grove schuld is het college niet bevoegd om de boete geheel of gedeeltelijk kwijt te schelden bij medewerking aan een schuldregeling. In het vierde lid is vastgelegd dat het college een bestuurlijke boete geheel of gedeeltelijk kwijtscheldt als dat noodzakelijk is voor de totstandkoming van een schuldregeling.

Zevende lid

Voor de toepassing van dit lid kan men aan de volgende voorbeelden denken:

- a. Iemand geeft door dat hij is gaan samenwonen en dat uitkering beëindigd kan worden. Per abuis wordt echter de uitkering over de gehele maand uitbetaald, waardoor er € 75,- ten onrechte is ontvangen. Er wordt in deze situatie afgezien van terugvordering.
- b. Belanghebbende heeft inkomsten uit arbeid. Omdat de salarisspecificaties pas een maand later worden verstrekt door de werkgever, wordt er voor de berekening van de uitkering gewerkt met een schatting van de inkomsten. Bij beëindiging van de uitkering blijkt dat niet alle inkomsten verrekend kunnen worden. Er is een bedrag van € 500,- ten onrechte ontvangen. Er staat nog een bedrag van € 400,- aan vakantietoeslag gereserveerd. Dit wordt verrekend met de vordering. Er resteert dan nog een bedrag van € 100,-. Dit wordt niet teruggevorderd.
- c. Belanghebbende heeft inkomsten naast de uitkering. Deze inkomsten worden zo veel mogelijk verrekend binnen zes (6) maanden (Participatiewet-uitkering) of binnen drie (3) maanden (IOAW-uitkering) na uitbetaling van de inkomsten. Mochten de inkomsten niet geheel binnen zes (6) maanden (Participatie-uitkering) of drie (3) maanden (IOAW-uitkering) verrekend zijn, dan dient het openstaande restbedrag teruggevorderd te worden. Mocht het restbedrag lager zijn dan € 150,- dan wordt er afgezien van terugvordering.

Achtste lid

Het uitgangspunt is dat vorderingen die zijn ontstaan als gevolg van verwijtbare gedragingen (schending van de inlichtingenplicht en tekortschietend besef van verantwoordelijkheid) volledig betaald moeten worden. Hetzelfde geldt voor vorderingen die gedekt zijn door pand of hypotheek. Voor deze vorderingen wordt niet van (verdere) terugvordering afgezien.

Negende lid

De perso(n)en van wie wordt teruggevorderd hebben een wettelijke plicht de inlichtingen te verstrekken die voor de terugvordering van belang zijn (artikel 60 lid 1 Participatiewet, artikel 27 loaw, artikel 27 loaz). Een besluit tot afzien van (verdere) terugvordering wordt ingetrokken als de belanghebbende voor dat besluit onjuiste of onvolledige informatie heeft verstrekt en het college tot een ander besluit zou zijn gekomen als het over de juiste en volledige informatie beschikte.

Artikel 9.9. Medewerking aan schuldregeling

In dit artikel geeft het college aan onder welke voorwaarden het medewerking verleent aan een schuldregeling.

Eerste lid

Het college kan geen medewerking verlenen aan een schuldregeling voor een fraudevordering die na 1 januari 2013 is ontstaan, of de daarmee samenhangende boete. Voor overige vorderingen geldt dat aan drie voorwaarden voldaan moet zijn voordat het college medewerking verleent aan een schuldregeling.

Tweede lid

Wanneer de terugvordering het gevolg is van verwijtbaar gedrag van de belanghebbende, of de bijstand in de vorm van een geldlening is verleend, of als de noodzaak tot bijstandsverlening het gevolg is van een tekortschietend besef van verantwoordelijkheid voor de voorziening in het bestaan, wordt geen medewerking verleend aan een schuldregeling.

Per 15 november 2021 is het verbod voor gemeenten, de Sociale Verzekeringsbank (SVB) en het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV) om met betrekking tot vorderingen wegens overtreding

van de inlichtingenplicht medewerking te verlenen aan een minnelijke schuldregeling tegen finale kwijting beperkt tot de gevallen waarbij er sprake is van opzet of grove schuld.

Dit betekent dat er medewerking verleend mag worden aan schuldregelingen bij 'fraudevorderingen' wanneer er sprake is van een verminderde verwijtbaarheid (boete 25%) of normale verwijtbaarheid (boete 50%). De wetswijziging is geregeld in de Verzamelwet SZW 2022.

Derde lid

De perso(n)en van wie wordt teruggevorderd hebben een wettelijke plicht de inlichtingen te verstrekken die voor de terugvordering van belang zijn (artikel 60 lid 1 Participatiewet, artikel 27 IOAW, artikel 27 IOAZ). Een besluit tot het verlenen van medewerking aan een schuldregeling wordt ingetrokken als de belanghebbende voor dat besluit onjuiste of onvolledige informatie heeft verstrekt en het college tot een ander besluit zou zijn gekomen als het over de juiste en volledige informatie beschikte.

Paragraaf 3. Invordering

Artikel 9.10. Invordering algemeen

De betalingstermijn voor een bestuurlijke geldschuld bedraagt op grond van artikel 4:87 Awb zes weken. Een geldschuld moet binnen zes weken na de datum van de beschikking worden betaald.

Artikel 9.11. Verrekening en beslaglegging

In artikel 60, derde lid van de Participatiewet en artikel 28, tweede lid van de IOAW en IOAZ is bepaald dat het college de vordering kan verrekenen met een Participatiewet-, IOAW- of IOAZ-uitkering. Deze verrekening begint meteen na de verzending van de terugvorderingsbeschikking. Voor deze verrekening is geen toestemming van de belanghebbende vereist.

Artikel 9.12. Uitstel van betaling

Eerste lid

In artikel 9 is het algemene beginsel vastgelegd dat vorderingen binnen zes weken ineens moeten worden betaald. Het college kan op verzoek van de belanghebbende of ambtshalve uitstel van betaling verlenen als duidelijk is dat de belanghebbende de volledige vordering niet binnen zes weken kan betalen.

Tweede lid

Als belanghebbende over aflossingscapaciteit beschikt wordt hij geacht die capaciteit aan te wenden voor het aflossen van de vordering. Het uitstel van betaling gaat dan gepaard met een betalingsregeling, rekening houdend met de draagkracht van belanghebbende.

Derde en vierde lid

Omdat fraude niet mag lonen wordt in geval van een fraudevordering van de belanghebbende verwacht dat hij vermogen aanwendt om de fraudevordering terug te betalen. Het gaat hierbij alleen om positieve vermogensbestanddelen. Als dit vermogen niet in liquide vorm aanwezig is wordt verwacht dat hij dat vermogen liquide maakt. Dit geldt niet voor algemeen gebruikelijke of noodzakelijke goederen, en voor een deel van het in de eigen woning gebonden vermogen.

Artikel 9.14. Aflossingscapaciteit bij inkomen boven bijstandsniveau

Het college kiest voor een efficiënt en effectief debiteurenbeheer, maar de schuldpositie mag – bij voorkeur duurzame - uitstroom naar en behoud van betaald werk niet in de weg staan.

Eerste lid

Als de belanghebbende uit de uitkering uitstroomt – bij voorkeur naar betaald werk - wordt het aflossingsbedrag de eerste zes maanden gehandhaafd op het bedrag dat hij tijdens de periode van uitkeringsverstrekking afloste.

Artikel 9.15. Toerekening van betalingen

Artikel 4:92 Awb bepaalt dat de schuldenaar bij de betaling de geldschuld kan aanwijzen waaraan zijn betaling moet worden toegerekend. Als hij dit niet aanwijst bepaalt het college aan welke geldschuld de betaling wordt toegerekend. Omdat de bestuurlijke boete een concurrente vordering is wordt deze eerst afgelost.

Artikel 9.17. Tussentijdse beoordeling van een betalingsverplichting

Het college stelt steeds uiterlijk binnen 24 maanden een onderzoek in naar de betalingsmogelijkheden van de belanghebbende. Als het college een gegrond vermoeden heeft dat de aflossingscapaciteit van de belanghebbende is gewijzigd kan het eerder een onderzoek instellen. Een eventuele gewijzigde betalingsregeling treedt met ingang van de volgende maand in werking. Dit geldt zowel voor gevallen waarin een lager als een hoger termijnbedrag wordt vastgesteld.

Artikel 9.18. Verzoek tot wijziging van een betalingsverplichting

Dit artikel behoeft geen nadere toelichting.

Artikel 9.19. Niet of niet meer voldoen aan de betalingsverplichting

Wanneer een schuldenaar zijn betalingsverplichting niet nakomt of hij de voorwaarden waaronder uitstel van betaling is verleend schendt en de betalingstermijn is verstreken, is belanghebbende in verzuim als bedoeld in artikel 4.97 Awb. Artikel 4:112 e.v. Awb bepaalt dan de verdere invorderingsprocedure, te weten de invordering door middel van aanmaning en dwangbevel.

Als de belanghebbende niet bereid is om een betalingsregeling te treffen, of een eerder getroffen betalingsregeling niet meer of niet volledig nakomt, gaat het college over tot het treffen van executoriaal beslag.

Artikel 9.20. Rente en kosten

Dit artikel behoeft geen nadere toelichting.

Paragraaf 4. Verhaal**Artikel 9.21. Verhaal van kosten van bijstand***Eerste lid*

Het college maakt gebruik van de bevoegdheid om in voorkomende gevallen kosten van bijstand te verhalen op personen die hun wettelijke onderhoudsplicht jegens een bijstandsgerechtigde niet nakomen, en op personen die een schenking of nalatenschap van een bijstandsgerechtigde ontvangen.

Tweede lid

Van de bevoegdheid kosten van bijstand te verhalen op de ouders van de jongmeerderjarige wordt geen gebruik gemaakt. Het college kan op grond van artikel 12 Participatiewet bijzondere bijstand aan jongeren van 18, 19 of 20 jaar verstrekken als hij voor die kosten geen beroep op zijn onderhoudsplichtige ouders kan doen omdat zij daar de middelen niet voor hebben, of de jongere zijn onderhoudsrecht redelijkerwijs niet te gelde kan maken, bijvoorbeeld vanwege een ernstig verstoorde relatie tussen ouder(s) en kind. In de praktijk blijkt dit kostenverhaal zeer arbeidsintensief te zijn en weinig tot niets op te leveren. In de meeste gevallen hebben de ouders geen middelen om aan hun onderhoudsplicht te voldoen. Daarnaast is de relatie tussen ouder(s) en kind regelmatig dusdanig verstoord dat contact met ouders niet mogelijk is.

Artikel 9.22. Betalingstermijnen*Tweede lid*

De verhaalde bijstand in geval van schenking of nalatenschap moet binnen zes weken worden betaald.

Artikel 9.24. Inning alimentatie door LBIO

Het college kan op grond van artikel 55 Participatiewet verplichtingen opleggen die strekken tot vermindering of beëindiging van bijstand. Als een alimentatiebeschikking niet of niet volledig wordt nagekomen kan de onderhoudsgerechtigde het Landelijk Bureau Inning Onderhoudsbijdragen (LBIO) verzoeken de inning over te nemen.

Deze verplichting wordt bij beschikking opgelegd. Zolang de onderhoudsgerechtigde deze verplichting niet nakomt wordt de te ontvangen alimentatie als middel bij de bijstandsverlening in aanmerking genomen, tot het moment waarop de onderhoudsgerechtigde aantoont dat hij het LBIO opdracht heeft gegeven de alimentatie voor hem te innen.

Hoofdstuk 10. Uitvoering Bbz 2004**Artikel 10.4. Periodieke toekenning en levensvatbaarheidsonderzoeken**

De startende en gevestigde ondernemer kunnen maximaal 36 respectievelijk 12 maanden algemene bijstand voor levensonderhoud ontvangen. Deze bijstand wordt toegekend in periodes van 6 maanden. Redenen voor toekenning per 6 maanden is dat er op deze wijze meerdere beoordelingsmomenten van de levensvatbaarheid mogelijk zijn en er zicht blijft op de ontwikkeling en/of veranderingen van het bedrijf. Ook wordt op deze wijze de verantwoordelijkheid voor het voortzetten van de bijstand (een lening) bij de ondernemer gelegd. Budgettaire overwegingen, het tijdig stopzetten van bijstand aan een niet levensvatbaar bedrijf, spelen eveneens een rol. Tot slot wordt met deze systematiek aangesloten bij de regionale en landelijke toegepaste werkwijze.

Artikel 10.7. Terugvordering (leen)bijstand en leningen bedrijfskapitaal

In dit artikel is aangegeven dat het college gebruik maakt van de bevoegdheid om leenbijstand en leningen ten behoeve van bedrijfskapitaal terug te vorderen in de diverse situaties die worden omschreven in de Participatiewet en het Bbz 2004.

Artikel 10.8. Wijze van invordering

Het is een verplichting om het aflossingsbedrag te voldoen. We hebben dan ook te maken met een betalingsverplichting. Het aflossingsbedrag dat is opgenomen in een terug- of betalingsbesluit, of is afgesproken met de belanghebbende en schriftelijk is bevestigd, geldt als betalingsverplichting.

Artikel 10.9. Dwanginvordering

De kosten verbonden aan dwanginvordering worden vastgesteld op een percentage van 15% met een maximum van € 375,= per vordering. Rente en kosten van een aanmaning en een dwangbevel worden geacht in dit percentage te zijn verdisconteerd en worden niet afzonderlijk bij de klant in rekening gebracht.

Artikel 10.10. Kwijtschelding (leen)bijstand

Lid 1 onder a

De termijn die in artikel 5.11. lid 1 onder a wordt gesteld, voordat wordt overgegaan tot ambtshalve kwijtschelding, bedraagt 60 maanden. Deze termijn hangt ten eerste samen met de aard van de bijstand. Het betreft hier namelijk terugvordering van bijstand die als lening is verstrekt, en voor een lening geldt in zijn algemeenheid dat deze moet worden terugbetaald. In de tweede plaats is de termijn op 60 maanden gesteld in verband met het ontstaan van de vordering. De lening voor levensonderhoud moet alleen dan (geheel of gedeeltelijk) worden terugbetaald als er sprake is geweest van een netto-inkomen boven de bijstandsnorm (artikel 12 lid 2 onder c). De aard van de bijstand en het ontstaan van de vordering rechtvaardigen het aanhouden van een relatief lange periode waarin onafgebroken en naar draagkracht aflossing wordt verlangd, voordat van ambtshalve kwijtschelding sprake kan zijn.

Lid 1 onder c

Voordat tot kwijtschelding kan worden overgegaan moet de afweging worden gemaakt of de belanghebbende zijn schuld op enig moment zal kunnen afbetalen. Hiervan kan sprake zijn als op andere schulden wordt afgelost of in de toekomst aanspraken ontstaan op inkomen of uitkering, waarmee het vooruit zicht bestaat dat aan de betalingsverplichting kan worden voldaan.

Als gedurende 5 jaar inspanningen zijn verricht om in te vorderen en belanghebbende geen enkele aflossing (meer) heeft verricht, en ook niet te verwachten valt dat in de toekomst nog aflossing gaat plaatsvinden, dan kan van (verdere) invordering worden afgezien. Hierbij valt te denken aan de situatie dat de verblijfplaats van een persoon onbekend is of dat een persoon zich definitief heeft gevestigd in een ander land waardoor inning onevenredig hoge kosten met zich mee zal brengen.

Artikel 10.13. Afzien van terugvordering in verband met dringende redenen

Artikel 13 van deze beleidsregels verwijst naar een dringende reden als bedoeld in artikel 58 lid 8 PW. Uit jurisprudentie kan worden opgemaakt dat sprake is van dringende redenen als terugvordering te ernstige gevolgen voor de betrokkene of de gezinssituatie heeft. Het moet dan gaan om iets bijzonders of uitzonderlijks van immateriële aard en wel zodanig dat terugvordering voor de betrokkene(n) tot onaantvaardbare sociale en/of financiële consequenties leidt. Nadrukkelijk geldt dat steeds van geval tot geval aan de hand van alle omstandigheden de situatie van de belanghebbende(n) moet worden beoordeeld.

Artikel 10.14. Relatie met overige beleidsregels

De werking van deze beleidsregels heeft voorrang ten opzichte van de algemene beleidsregels op het gebied van de Participatiewet. Dit is vanwege de aard van de vorderingen op het gebied van leenbijstand en leningen ten behoeve van bedrijfskapitaal, de wijze waarop de vorderingen tot stand komen, alsmede de beginselplicht tot terugbetaling die hieruit voortvloeit.

Hoofdstuk 11. Studietoelage

Algemene toelichting

Uit onderzoek van de Nederlandse Arbeidsinspectie van december 2018 is gebleken dat de individuele studietoelage niet aan het gestelde doel voldoet en aanpassing behoeft. Aanpassing is nodig om het doel van de regeling te bereiken: jongeren met een structurele medische beperking die niet kunnen bijverdienen tijdens hun studie, een extra (financiële) steun in de rug geven. Om deze reden is de regeling van studietoelage gewijzigd.

Inwerkingtreding

De nieuwe studietoelage treedt in werking per 1 april 2022.

Geen bijstand meer maar toelage

De studietoelage is geen bijstand meer. Daarom is er geen vermogenstoets. Ook de gegevens over de woon/leef situatie (gezinssamenstelling) zijn niet van invloed op het recht. Er geldt geen leeftijdsgrens. Het recht is gekoppeld aan het recht op studiefinanciering op grond van de WFS of een tegemoetkoming op grond van de WTOS.

Ontvangst of recht op studiefinanciering WSF of een tegemoetkoming op grond van de WTOS

In de wettekst van artikel 36b Participatiewet staat dat een aanvraag kan worden gedaan als iemand studiefinanciering of WTOS ontvangt. Dit moet zo worden gelezen: er bestaat recht op studietoelage als er recht bestaat op studiefinanciering op grond van de WSF 2000 of een tegemoetkoming op grond van hoofdstuk 4 WTOS. Of er recht bestaat blijkt uit een beschikking van DUO. Voor het moment waarop is voldaan aan de voorwaarden voor studietoelage is niet de datum van ontvangst van studiefinanciering of WTOS van belang, maar de datum vanaf wanneer het recht bestaat.

Bijvoorbeeld: iemand begint op 1 september 2022 met een opleiding, heeft recht op studiefinanciering met ingang van 1 december 2022 en ontvangt deze voor het eerst op 22 december 2022. Dan bestaat er recht op studietoelage met ingang van 1 december 2022.

Structurele medische beperking

Een belanghebbende moet als rechtstreeks gevolg van een ziekte of gebrek structureel niet in staat zijn naast de studie inkomsten te verdienen. Zie de artikelsgewijze toelichting voor uitleg wat hiermee wordt bedoeld.

Stagevergoeding

Stage is vaak een verplicht onderdeel van de opleiding en ook al is het niet verplicht, het draagt wel bij aan het vergroten van de toekomstige kansen op de arbeidsmarkt. Onverplichte stages of niet formeel door de onderwijsinstelling erkende stages vallen dus ook onder de vrijlating. Vereist is alleen dat de stage wel plaatsvindt in het kader van de studie. Zie Tweede kamer, 2019-2020, 35394, nr. 5, p. 8.

Inlichtingenplicht en terugvordering

Op grond van artikel 36b lid 4 Participatiewet geldt een aparte inlichtingenplicht voor de studietoelage. Artikel 17 Participatiewet is niet van toepassing, omdat de studietoelage geen bijstand betreft. Als de inlichtingenplicht wordt geschonden en achteraf blijkt dat op basis van onjuiste informatie ten onrechte of tot een te hoog bedrag studietoelage is verstrekt, dan mag het college overgaan tot terugvordering op grond van artikel 58 lid 2 en artikel 36b lid 4 Participatiewet. Dit is een bevoegdheid, geen verplichting.

Hardheidsclausule

Het college mag van eigen beleidsregels afwijken als toepassing ervan in een individueel geval door bijzondere omstandigheden onevenredig is in verhouding tot de met de beleidsregel te dienen doelen.

Dit is geregeld in artikel 4:84 Awb.

Artikelsgewijze toelichting

Alleen de artikelen die toelichting nodig hebben, zijn uitgewerkt.

Artikel 11.2. Structurele medische beperking

Voor het recht op studietoelage is een voorwaarde dat belanghebbende als rechtstreeks gevolg van ziekte of gebrek structureel niet in staat is om naast de studie inkomen te verwerven. Zie artikel 36b lid 1 Participatiewet. Het college legt in dit artikel vast wat wordt verstaan onder een structurele medische beperking.

Begrip inkomsten kunnen verwerven

Gelet op de toelichting bij artikel 36b Participatiewet wordt hier bedoeld in het geheel geen inkomen te verwerven. Beoordeelt moet worden of een student met een structurele medische beperking al dan niet voldoende kan werken zonder dat dit ten koste gaat van de studie.

Het college mag geen regels stellen over wanneer een beperking dusdanig is dat iemand naast de studie niet meer kan werken. Dit is een individuele beoordeling die in principe door de medisch adviseur wordt gedaan.

Volgens de wet moet iemand (medisch) geen inkomsten naast de studie kunnen verwerven. Dit wordt met een medisch advies vastgesteld. Voor de rest is er geen inkomensstoets. Dit impliceert dat inkomsten op zichzelf niet relevant zijn voor het recht op studietoelage. Denk aan alimentatie, giften en inkomsten uit vermogen. Bepalend is of iemand door zijn medische beperking niet in staat is naast de studie inkomen te verwerven.

Werkt iemand wel? Ook al is dat zeer gering. Denk aan een vakantiebaan tijdens de zomer als het studiejaar voorbij is? Dan vervalt het recht op studietoelage (tijdelijk). Als de vakantiebaan is gestopt, kan een nieuwe aanvraag worden gedaan. Als er nog een recent medisch advies beschikbaar is en de medische situatie is niet veranderd, kan het uitgebrachte advies gebruikt worden. Er hoeft dan geen nieuw medisch advies te worden aangevraagd.

Economische omstandigheden, bijvoorbeeld hoge werkloosheid, spelen bij de bepaling of iemand structureel niet in staat is inkomen te verdienen uitdrukkelijk geen rol.

Medische beperking moet structureel zijn

Het vereiste dat de medische beperking een structureel karakter heeft, betekent dat bij de beoordeling in ieder geval van belang is dat de medische beperking langdurig is en er geen verbetering te verwachten valt binnen een afzienbare termijn.

In lid 1 legt het college vast wat wordt verstaan onder een medische structurele medische beperking. In lid 2 staat wat wordt gezien als structureel.

Lid 3 bevat een opsomming van situaties waarbij op zichzelf geen sprake is van een structurele medische beperking. Een gebroken been of een medische ingreep met bijvoorbeeld een hersteltermijn van een half jaar is volgens de regering geen structurele medische beperking. Hieruit kan worden afgeleid dat als de medische beperking langer duurt dan een half jaar er wel sprake kan zijn van een structurele medische beperking. Ook zijn er medische beperkingen die wel structureel zijn, maar niet voldoende ernstig. In dat geval kan de belanghebbende naast zijn studie inkomsten verdienen. Denk daarbij bijvoorbeeld aan iemand met een schildklierafwijking die geen last heeft van complicaties of iemand met een milde, enkelvoudige vorm van dyslexie. Zo iemand is goed in staat met deze chronische ziekte - die wel structureel is - inkomsten uit arbeid te verdienen naast de studie. Natuurlijk moet er altijd in het licht van de omstandigheden van het geval worden gekeken of voldaan is aan de wettelijke vereisten.

Er is in ieder geval geen sprake van een structurele medische beperking bij:

- mantelzorg
- gebroken been
- kortdurende beperkingen. Denk aan een ziekenhuisopname tot 6 maanden.
- beperkingen die niet dusdanig ernstig zijn dat iemand naast de studie niet meer kan werken. Denk aan een milde, enkelvoudige vorm van dyslexie.

De opsomming is niet limitatief. Ook kan het zo zijn dat iemand met een gebroken been ook een andere medische beperking heeft, waardoor er toch recht op studietoelage bestaat. Stel nu dat er bij iemand met een gebroken been heftige complicaties optreden, waardoor deze persoon een jaar lang niet in staat is om te werken naast de studie. In dat geval kan worden bekeken of er na een half jaar binnen een periode van 6 maanden geen verbetering valt te verwachten. Zo nee, dan kan dit worden aangemerkt als structureel. Dit is een redelijke termijn, ook gelet op de duur van een studie. Voor wat betreft de termijn van 6 maanden is aansluiting gezocht bij artikel 10 lid 2 en lid 3 Ontslagregeling. Bij ontslag vanwege langdurige ziekte moet ook aannemelijk gemaakt worden dat er na die langdurige ziekte (meestal 2 jaar) geen herstel te verwachten is binnen 6 maanden.

Artikel 11.4. Aanvraag

In dit artikel staat hoe een aanvraag moet worden ingediend (lid 1). Ook is bepaald welke stukken de aanvrager moet verstrekken bij de aanvraag (lid 2). Deze stukken moet de aanvrager verplicht verstrekken mits die stukken van toepassing zijn. In lid 3 staat dat de aanvrager ook een deskundigenverklaring kan verstrekken. Dit hoeft niet. Maar het kan wel helpen om de medische situatie van belanghebbende inzichtelijk te maken. Het inleveren van een deskundigenverklaring betekent niet automatisch dat een medisch advies voor de beoordeling of recht op studietoelage bestaat niet meer nodig is. Maar soms kan uit de door aanvrager ingeleverde stukken wel al duidelijk zijn dat er sprake is van een structurele medische beperking. Dan kan een medisch advies door een onafhankelijke deskundige achterwege blijven. De studietoelage kan dan worden toegekend.

Belanghebbende hoeft niet te laten weten welke medische beperking hij heeft. Onder bewijs van de structurele medische beperking wordt verstaan een verklaring van een arts of het UWV waaruit dit blijkt. De deskundigenverklaring hoeft nadrukkelijk geen medische gegevens van de belanghebbende te bevatten. Dit zijn bijzondere persoonsgegevens die alleen aan een medische deskundige voor de uitvoering van het medisch advies hoeven te worden gegeven. De verklaring hoeft zich slechts te richten op de vraag of de belanghebbende in staat is een eigen inkomen te verwerven naast een voltijd studie, zonder dat dit ten koste gaat van de tijd die benodigd is om de studie met succes af te ronden.

Artikel 11.5. Toekennen en uitbetalen

Het verstrekken van een studietoelage is een gebonden bevoegdheid. Dat betekent dat als een belanghebbende aan de wettelijke voorwaarden voldoet, er recht op studietoelage bestaat. De wet voorziet niet in een verbod om met terugwerkende kracht studietoelage te verlenen. Artikel 44 lid 1 Pw is immers niet van overeenkomstige toepassing verklaard voor de studietoelage.

Dit betekent dat een belanghebbende recht op studietoelage heeft tot 5 jaar voorafgaand aan de dag waarop hij zijn aanvraag heeft ingediend. Dat komt omdat financiële aanspraken jegens de overheid

op grond van de rechtszekerheid tot een termijn van vijf jaren in rechte afdwingbaar zijn. De terugwerkende kracht kan niet verder gaan dan 1 april 2022 aangezien vanaf die datum de nieuwe regels voor de studietoeslag gelden. Dit is vastgelegd in lid 3.

Het college hoeft niet ambtshalve te onderzoeken of een aanvrager met terugwerkende kracht recht heeft op studietoeslag. Dit hoeft alleen als belanghebbende daarom verzoekt. Dit is neergelegd in lid 2 van dit artikel. De gedachte hierachter is dat het in lijn is met het doel van de regeling om studietoeslag toe te kennen met ingang van de datum waarop de studietoeslag wordt aangevraagd. Het doel is namelijk het bieden van een steuntje in de rug van mensen met een medische beperking zodat zij zich op het studeren kunnen focussen. Dit omdat de combinatie met een bijbaan niet mogelijk is. Omdat het college het verlenen van terugwerkende kracht tot 5 jaar aan een aanvrager niet kan weigeren, wordt dit alleen op verzoek toegekend. Overigens moet uit het medisch advies dan wel naar voren komen dat belanghebbende in het verleden (ook) niet in staat was naast de studie te werken en uiteraard ook niet gewerkt heeft.

Artikel 11.6. Hoogte studietoeslag

Bij het vaststellen van het bedrag voor de doelgroep jonger dan 21 jaar kiest de regering voor een lager minimumbedrag voor de studietoeslag dat evenredig is aan de verhouding van het toepasselijke Jeugdwettelijk minimumloon (WML) ten opzichte van het reguliere WML. De hoogte van de studietoeslag is dus afhankelijk van de leeftijd. Het recht op een hoger bedrag op grond van leeftijd ontstaat op de dag waarop een persoon jarig is.

Toepassing van de wet zou er toe leiden dat als een belanghebbende jarig wordt in een maand, en dat leidt tot een hogere studietoeslag, de studietoeslag over die maand naar rato wordt berekend. Het college mag ten gunste afwijken van de normen bepaald in de AMvB. Het college kiest ervoor dit te doen in de maand waarin belanghebbende jarig wordt. Dit om de uitvoering van de studietoeslag te vereenvoudigen. In de maand dat belanghebbende jarig wordt en dit leidt tot een hoger bedrag aan studietoeslag, wordt de studietoeslag in die maand gebaseerd op het bedrag dat geldt voor de leeftijd waarop belanghebbende jarig is. Dit is geregeld in lid 2.

Bijvoorbeeld: Belanghebbende wordt op 25 juli 20 jaar. Dan wordt de studietoeslag voor de hele maand juli berekend naar het bedrag voor een 20-jarige.

Artikel 11.7. Medisch advies

Medisch advies door onafhankelijke deskundige

Het college vraagt een medisch advies aan voor de beoordeling of recht bestaat op de studietoeslag. Dit blijkt uit artikel 36b lid 2 Pw. Het staat het college vrij hoe zij tot het medisch advies komt. Het college kan een eigen keuze maken voor een instantie.

Het advies bevat nadrukkelijk geen medische gegevens van belanghebbende. Het heeft alleen betrekking op de vraag of de belanghebbende in staat is een eigen inkomen te verwerven naast een voltijd studie, zonder dat dit ten koste gaat van de tijd die benodigd is om de studie met succes af te ronden. Zie Tweede Kamer 2019-2020, 35394, nr.5, p. 6.

Het college moet bij de advisering de zorgvuldigheidsnormen van de Awb in acht nemen. Dit is het algemene kader van afdeling 3.3 Awb en artikel 3:50 Awb.

Afzien medisch advies

Artikel 36b lid 2 Pw biedt de mogelijkheid om af te zien van een medisch advies. Het college kan dit doen op grond van bij het college bekende gegevens of door de belanghebbende verstrekte gegevens. Dit kan alleen als op voorhand duidelijk is dat er recht bestaat op een studietoeslag. Want van het afzien van een medisch advies mag niet ten nadele van belanghebbende gebruik worden gemaakt! De aanvrager houdt de mogelijkheid een beroep te doen op een onafhankelijk medisch oordeel. Zie Tweede Kamer 2019-2020, 35394, nr.5, p.7.

In lid 3 wijkt het college af van de hoofdregel. Dit kan alleen omdat al vaststaat dat er geen recht bestaat op studietoeslag. Een medisch advies heeft dan geen invloed meer op het recht op studietoeslag. Dit is het geval als belanghebbende is uitgesloten van het recht op studietoeslag. Dit omdat belanghebbende geen studiefinanciering ontvangt of een tegemoetkoming op grond van de WTOS. Dit is ook het geval als belanghebbende een Wajong-uitkering ontvangt.

Ook is dit het geval als belanghebbende al werkt naast de studie (behalve als het een stage betreft). In dat geval bestaat er geen recht omdat belanghebbende kennelijk in staat is om te werken naast de studie.

Artikel 11.8. Nieuw medisch advies bij zicht op verbetering

De duur van de studietoeslag is in principe gelijk aan de duur van de studiefinanciering. Het is verder aan het college om met inachtneming van onafhankelijk medisch advies vast te stellen voor welke duur de studietoeslag wordt verstrekt en hoe het de controle op rechtmatigheid vormgeeft.

Zo kan het onafhankelijk medisch advies aanleiding vormen voor het college om de duur van de studietoeslag niet af te stemmen op de duur van de opleiding, bijvoorbeeld in geval van een medische ingreep waarbij zicht is op verbetering van de medische situatie van betrokkene. Zie Tweede Kamer 2019-2020, 35394 nr. 5, p. 9. In dat geval bepaalt het college dat binnen een bepaalde periode een nieuw medisch advies zal worden gevraagd. Dit om te beoordelen of belanghebbende nog steeds niet in staat is om naast de studie te werken.